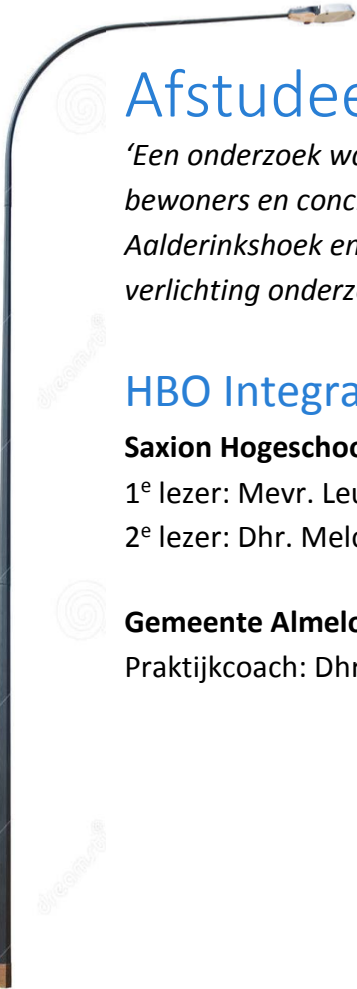

Veiligheidsbeleving, criminaliteit en openbare verlichting in de Almelse wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier

Afstudeerscriptie

'Een onderzoek waarbij hotspots van onveiligheidsbeleving van bewoners en concrete criminaliteit in de Almelse wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier in relatie tot openbare verlichting onderzocht zijn'.

HBO Integrale Veiligheidskunde (IVK)

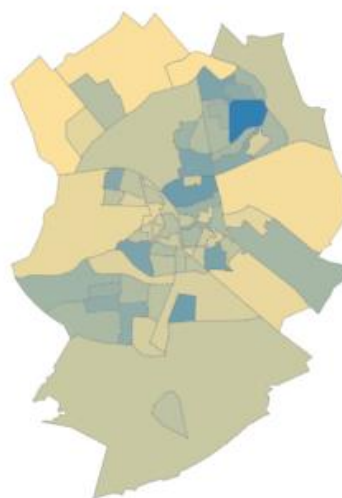
Saxion Hogeschool, Enschede

1^e lezer: Mevr. Leusenkamp

2^e lezer: Dhr. Melching

Gemeente Almelo

Praktijkcoach: Dhr. Bijkerk

Samenvatting

Gemeente Almelo streeft naar een veilige gemeente. Openbare verlichting wordt geplaatst om onder andere de sociale veiligheid te bevorderen. Omdat de gemeente Almelo bezig is met vervanging van de openbare verlichting wil de gemeente inzicht in hoeverre er een relatie bestaat tussen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting, de veiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid in de gemeente.

Om bovenstaande relaties in kaart te brengen is antwoord gegeven op de volgende probleemstelling: *‘In hoeverre heeft de openbare verlichting invloed op de hotspots van onveiligheidsbeleving van bewoners en hotspots van concrete criminaliteit in de Almelse wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier en welke aanbevelingen op gebied van openbare verlichting kunnen gegeven worden om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid op deze hotspots mogelijk te verbeteren?’*

Allereerst is gekeken naar het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in beide wijken. Daarbij is per wijk, in twee straten, een lichtmeting uitgevoerd, waarmee het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is bepaald. In beide wijken voldoet het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting niet aan de eisen vanuit de richtlijn. Dit wordt echter wel geaccepteerd door de gemeente, aangezien het niet altijd mogelijk is om bij vervanging van verlichting en/of bestaande verlichting volledig aan de eisen te voldoen.

Vervolgens is gekeken naar de (on)veiligheidsbeleving in beide wijken. Dit is gedaan middels interviews met wijkregisseur, wijkondersteuner en wijkagent. De algemene (on)veiligheidsbeleving verschilt in beide wijken. Volgens de experts is de wijk Aalderinkshoek een vrij rustige wijk, terwijl in de wijk Nieuwstraatkwartier vaak wat aan de hand is (zoals drugs- en alcoholgebruik, werkeloosheid en multi-probleemgezinnen). Om de relatie tussen (on)veiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting te bepalen, is een enquête afgenomen onder de bewoners in beide wijken. In de wijk Nieuwstraatkwartier zijn geen hotspots te vinden. In Aalderinkshoek zijn de hotspots ‘gangpaden achter en tussen huizen, fietspaden en parken/ paden in parken’ gevonden. De meest gekozen reden van onveiligheidsgevoelens is in beide wijken hetzelfde. Er bestaat een relatie tussen het aspect ‘verlichtingssterkte’ van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de onveiligheidsgevoelens op de aangegeven plekken.

Als laatste is de concrete criminaliteit onderzocht in beide wijken. Dit is gedaan middels criminaliteitscijfers van politie Almelo. De criminaliteitscijfers verschillen niet veel van elkaar in beide wijken. Het soort criminaliteit ‘diefstal’ is het grootste probleem. Om de relatie tussen criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting te bepalen, is onderzocht op welk tijdstip de criminaliteit heeft plaatsgevonden. Hierbij is het opvallend dat in beide wijken de meeste criminaliteit is gepleegd ten tijde dat het licht was. Het percentage gepleegde incidenten in het donker verschilt maar weinig van elkaar in beide wijken. Daarmee kan dus geconcludeerd worden dat ‘het soort’ openbare verlichting niet gelijk invloed heeft op het aantal incidenten dat in het donker wordt gepleegd. Echter kan de criminaliteit, die gepleegd is in het donker, wel in relatie staan tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken

Er zijn aanbevelingen gegeven met betrekking tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken. Deze aanbevelingen kunnen mogelijk de onveiligheidsbeleving en objectieve veiligheid in de wijken verbeteren. In beide wijken is geadviseerd om bij vervanging/ verplaatsing van de huidige openbare verlichting in de toekomst rekening te houden met de resultaten van dit onderzoek. Daarbij wordt geadviseerd de focus te leggen op het aspect verlichtingssterkte van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en niet zo zeer op de aspecten gelijkmatigheid en kleurherkenning. Ook zijn aanbevelingen gegeven per wijk. In Aalderinkshoek wordt aanbevolen kritisch te kijken naar de hotspots. In Nieuwstraatkwartier wordt aanbevolen om het onderwerp 'openbare verlichting' kenbaar te maken door middel van het organiseren van een inloopavond, wanneer de gemeente begint de vervanging van de conventionele verlichting naar LED verlichting.

Daarnaast zijn er aanbevelingen opgesteld met betrekking tot de onderzoeksmethode, wanneer een soortgelijk onderzoek door de gemeente wordt uitgevoerd. De belangrijkste aanbevelingen is dat genoeg tijd moet worden uitgetrokken, wanneer een soortgelijk onderzoek wordt uitgevoerd. Dit is te verklaren door het feit dat de onderzoeker afhankelijk is van anderen, waardoor zaken misschien langer duren dan verwacht.

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeeronderzoek, waarbij hotspots van onveiligheidsbeleving van bewoners en concrete criminaliteit in relatie tot openbare verlichting onderzocht zijn. Het onderzoek is in opdracht van gemeente Almelo uitgevoerd, in de Almelose wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Het onderzoek is tevens onderdeel om mijn opleiding Integrale Veiligheidskunde (IVK), aan het Saxion te Enschede, af te ronden. Het onderzoek heeft plaatsgevonden tussen februari 2019 en juli 2019.

Tijdens mijn afstudeerperiode heb ik veel geleerd over de manier van werken bij de gemeente. Daarnaast ben ik blij dat ik gekozen heb voor dit afstudeeronderzoek, omdat ik middels dit afstudeeronderzoek geleerd heb welke aspecten er allemaal komen kijken bij het onderzoeken van sociale veiligheid.

Voor het uitvoeren van dit afstudeeronderzoek wil ik gemeente Almelo bedanken voor de mogelijkheid die zij mij hiervoor hebben geboden. Ik ben erg blij dat ik naast het bedrijfsleven ook de overheidskant van veiligheid heb mogen zien. Graag neem ik ook de gelegenheid om een aantal mensen persoonlijk te bedanken. Als eerste wil ik mijn praktijkcoach Dennis Bijkerk bedanken voor tijd die hij heeft vrijgemaakt om mij te helpen bij het onderzoek. Tevens wil ik hem bedanken voor de leuke gesprekken en natuurlijk de taart die elke eerste dinsdag van de maand weer op de koffietafel stond. Als tweede wil ik mijn schoolcoach Irma Leusenkamp bedanken voor de goede begeleiding tijdens mijn afstudeeronderzoek. Ook Irma Leusenkamp heeft tijdens mijn afstudeerperiode er alles aan gedaan om mij zo snel mogelijk te helpen, wanneer ik dit nodig had. Daarnaast kon ik altijd bij haar terecht op momenten dat ik een luisterend oor nodig had. Als laatste wil ik mijn tweede lezer Gerard Melching bedanken voor de tijd die hij in het beoordelen van mijn afstudeeronderzoek heeft gestoken.

Veel leesplezier toegewenst!

Almelo, 2019
Loes Stockmann

Titelpagina

ONDERWIJSINSTELLING

Hogeschool Saxion, Enschede

- www.saxion.nl
- Telefoonnummer: 053-4871111

M.H. Tromplaan 28
7513 AB, Enschede

OPLEIDING

HBO Integrale Veiligheidskunde (IVK)

Academie Bestuur, Recht en Ruimte (ABR)

AUTEUR

Loes Stockmann

- Mailadres: loesstockmann@live.nl
- Telefoonnummer: 06-51440227
- Studentnummer: 423795

OPDRACHTGEVER

Gemeente Almelo

Sector stad en economie

- www.almelo.nl
- Telefoonnummer: 0546-541111

Haven Zuidzijde 30
7607 EW, Almelo

PRAKTIJKCOACH

Dhr. D. Bijkerk

- Mailadres: d.bijkerk@almelo.nl
- Telefoonnummer: 06-55429640
- Functie: Sr. werkvoorbereider openbare ruimte/ openbare verlichting

SCHOOLCOACHES

Mevr. W.G.T.M. Leusenkamp (1^e lezer)

- Mailadres: w.g.t.m.leusenkamp@saxion.nl
- Telefoonnummer: 06-22618381

Dhr. G. H. Melching (2^e lezer)

- Mailadres: g.h.melching@saxion.nl
- Telefoonnummer: 06-47444649

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Voorwoord.....	3
Hoofdstuk 1 Inleiding.....	8
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Doel van het onderzoek	9
1.3 Probleemstelling.....	10
1.4 Onderzoeksvragen.....	10
1.5 Onderzoeks- en begripsafbakening.....	10
1.5.1 Onderzoeksafbakening.....	10
1.5.2 Begripsafbakening	12
1.6 Betrokkenen en belanghebbenden	13
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader	14
2.1 Sociale veiligheid	14
2.1.1 Subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving).....	14
2.1.2 Objectieve veiligheid (concrete criminaliteit)	15
2.2 Subjectieve veiligheid en openbare verlichting	15
2.2.1 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en veiligheidsbeleving.....	15
2.3 Objectieve veiligheid en openbare verlichting.....	16
2.3.1 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en concrete criminaliteit.....	16
2.4 Richtlijn voor openbare verlichting	17
2.4.1 Verlichtingsklasse P	18
2.4.2 Determineertabel P.....	18
2.4.3 Tabel verlichtingsklasse P.....	20
2.4.4 Kleurherkenning	20
2.5 Soort openbare verlichting.....	21
2.6 Conclusie variabelen en indicatoren	21
Hoofdstuk 3 Methode van onderzoek.....	23
3.1 Methode.....	23
3.2 Onderzoeksinstrumenten.....	23
3.2.1 Lichtmeting.....	24
3.2.2 Enquête	25
3.2.3 Literatuuronderzoek.....	27
3.2.4 Interviews.....	27
3.3 Operationalisering.....	29

3.3.1 Kwaliteitsniveau openbare verlichting.....	29
3.3.2 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en veiligheidsbeleving.....	30
3.3.3 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en concrete criminaliteit.....	33
3.3.4 Aanbevelingen ten aanzien van openbare verlichting	34
3.4 Analysemethoden	35
3.4.1 SurveyMonkey.....	35
3.4.2 Excel.....	35
3.4.3 Transcriberen/ coderen.....	35
Hoofdstuk 4 Kwaliteitsniveau openbare verlichting	36
4.1 Kwaliteitsniveau openbare verlichting Aalderinkshoek	36
4.1.1 Toepassing Richtlijn Openbare Verlichting 2011.....	36
4.1.2 Uitkomsten lichtmeting.....	37
4.2 Kwaliteitsniveau openbare verlichting Nieuwstraatkwartier.....	37
4.2.1 Toepassing Richtlijn Openbare Verlichting 2011.....	37
4.2.2 Uitkomsten lichtmeting.....	38
4.3 Vergelijking wijken kwaliteitsniveau openbare verlichting.....	38
Hoofdstuk 5 (On)veiligheidsbeleving	39
5.1 (On)veiligheidsbeleving Aalderinkshoek	39
5.1.1 Omschrijving wijk	39
5.1.2 Onveiligheidsgevoelens wijk en buurt.....	39
5.1.3 Relatie (on)veiligheidsbeleving en kwaliteitsniveau openbare verlichting	41
5.2 (On)veiligheidsbeleving Nieuwstraatkwartier.....	43
5.2.1 Omschrijving wijk	43
5.2.2 Onveiligheidsgevoelens wijk en buurt.....	44
5.2.3 Relatie (on)veiligheidsbeleving en kwaliteitsniveau openbare verlichting	45
5.3 Vergelijking wijken (on)veiligheidsbeleving	47
Hoofdstuk 6 Criminaliteit	48
6.1 Criminaliteit Aalderinkshoek	48
6.2 Criminaliteit Nieuwstraatkwartier.....	51
6.3 Vergelijking wijken criminaliteit	53
Hoofdstuk 7 Conclusie	54
7.1 Aanbevelingen.....	55
7.1.1 Aanbevelingen kwaliteitsniveau openbare verlichting	55
Literatuurlijst	58
Bijlagen.....	61

Bijlage 1 Onderzoeksgebied Aalderinkshoek	61
1.1 Schets wijk	61
1.2 Demografische gegevens Aalderinkshoek.....	63
Bijlage 2 Onderzoeksgebied Nieuwstraatkwartier.....	66
2.1 Schets wijk	66
2.2 Demografische gegevens Nieuwstraatkwartier	68
Bijlage 3 Openbare verlichting wijken.....	71
3.1 Armaturen	71
Bijlage 4 Uitwerking lichtmeting Aalderinkshoek.....	72
4.1 Determineertabel Aalderinkshoek	72
4.2 Vergelijking waarden lichtmeting en waarden richtlijn NSVV.....	73
Bijlage 5 Uitwerking lichtmeting Nieuwstraatkwartier	75
5.1 Determineertabel Nieuwstraatkwartier	75
5.2 Vergelijking waarden lichtmeting en waarden richtlijn NSVV.....	76
Bijlage 6 Interview	78
6.1 Vragenlijst interview.....	78
6.2 Uitwerking interviews Aalderinkshoek.....	79
6.3 Uitwerking interview Nieuwstraatkwartier	91
Bijlage 7 Enquête.....	99
7.1 Vragenlijst Enquête	99
7.2 Model operationalisatie vragenlijst enquête	100
Bijlage 8 Uitwerking resultaten enquête.....	101
8.1 Uitwerking resultaten Aalderinkshoek.....	101
8.2 Uitwerking resultaten Nieuwstraatkwartier	108
Bijlage 9 Algemene uitwerking criminaliteitscijfers	113
9.1 Criminaliteitscijfers Aalderinkshoek.....	115
9.2 Criminaliteitscijfers Nieuwstraatkwartier	118
Bijlage 10 Aanbevelingen ten aanzien van onderzoeksmethode.....	121

Hoofdstuk 1 Inleiding

Veiligheid is voor de gemeente een belangrijk onderwerp. De gemeente is namelijk verantwoordelijk voor het lokale veiligheidsbeleid en heeft een regierol in het opstellen van het integraal veiligheidsplan (Het CCV¹, z.j.). Stol e.a. (2016) definieert het begrip veiligheid als volgt: *‘de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door sociale en fysieke factoren’*.

Voor dit onderzoek is de ‘sociale veiligheid’ van belang. Sociale veiligheid is de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven (criminaliteit), overtredingen en overlast door andere mensen (Stol e.a., 2016). Sociale veiligheid kan enerzijds objectief zijn en anderzijds subjectief. Met objectieve veiligheid wordt het feitelijk niveau van criminaliteit en overlast bedoeld, terwijl subjectieve veiligheid aangeeft hoe mensen de daadwerkelijke criminaliteit en overlast beleven. Subjectieve veiligheid wordt daarom ook wel aangeduid als ‘veiligheidsbeleving’ (Het CCV², z.j.). Sociale veiligheid kan op verschillende manieren beïnvloed worden. Een van deze manieren is door middel van openbare verlichting. Openbare verlichting wordt geplaatst voor verschillende doeleinden, zoals verkeersveiligheid, sociale veiligheid, sfeerbeleving en het mogelijk maken van economische en recreatieve activiteiten ‘s avonds en ‘s nachts (Licht en Donker Advies, z.j.). In 2015 verscheen er een rapport van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV). Daarin stelt de NSVV, dat het aannemelijk is dat er een relatie bestaat tussen openbare verlichting en veiligheidsbeleving en dat daar aanwijzingen voor zijn (NSVV, 2015). In het rapport wordt geconcludeerd dat de invloed van openbare verlichting op veiligheidsbeleving nog weinig wetenschappelijk onderzocht is.

1.1 Aanleiding

De gemeente Almelo kent op dit moment een gemiddeld elektriciteitsverbruik van ruim 5,8 miljoen kilowattuur. Openbare verlichting verbruikt 3,25 miljoen kilowattuur, dit is 56% van het totale verbruik (Gemeente Almelo, 2019). De gemeente heeft het streven om de openbare verlichting in de wijken die de ‘oude’ conventionele verlichting bevatten te vervangen door LED verlichting. Daarmee denkt de gemeente meer dan vijftig procent te kunnen besparen op het energieverbruik en de sociale veiligheid te verbeteren. De witte, op afstand te controleren en te regelen, energiezuinige LED verlichting geeft een betere kleurherkenning op straat (Gemeente Almelo, 2019). In het Integraal veiligheidsbeleid van de gemeente Almelo wordt veiligheid benoemd als één van de speerpunten voor de gemeente. Daarbij is het doel van de gemeente dat de bewoners zich veiliger voelen en dat Almelo objectief veiliger wordt (Gemeente Almelo, 2017).

Gemeente Almelo streeft naar een veilige gemeente. Openbare verlichting wordt geplaatst om onder andere de sociale veiligheid te bevorderen. Zoals eerder vermeld stelt de NSVV dat het aannemelijk is dat er een relatie bestaat tussen openbare verlichting en veiligheidsbeleving (NSVV, 2015). Omdat de gemeente Almelo bezig is met vervanging van de openbare verlichting wil de gemeente inzicht in hoeverre er een relatie bestaat tussen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting, de veiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid in de gemeente. Door in dit onderzoek te kijken naar twee wijken met verschillende typen openbare verlichting (enerzijds een wijk met de ‘oude’ conventionele verlichting en anderzijds een wijk met de ‘nieuwe’ LED verlichting) is met de resultaten die zijn voortgevloeid uit het onderzoek gekeken of de gemeente op gebied van openbare verlichting iets zou kunnen doen om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid mogelijk te verbeteren.

De gemeente Almelo is opdrachtgever van dit onderzoek en wil daarbij weten of er überhaupt een relatie bestaat tussen veiligheidsbeleving en openbare verlichting en in hoeverre dit in verband kan worden gebracht met het kwaliteitsniveau van het type verlichting. Om deze reden zijn twee wijken onderzocht, waarbij de ene wijk openbare verlichting heeft op basis van LED verlichting en de andere wijk openbare verlichting heeft op basis van conventionele verlichting. Zo zijn de wijken Aalderinkshoek (LED verlichting) Nieuwstraatkwartier (conventionele verlichting) onderzocht. In beide wijken is een lichtmeting gedaan, waaraan bepaald is of het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken voldoet aan de richtlijnen. Vervolgens is in beide wijken de veiligheidsbeleving onderzocht en is gekeken in hoeverre dit een relatie geeft met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Als er bijvoorbeeld een relatie bestaat tussen de tijdstippen wanneer het donker is en onveiligheidsgevoelens, kan dit een argument zijn voor het inzetten van openbare verlichting om de veiligheidsbeleving te beïnvloeden. Veiligheidsbeleving kan ook beïnvloed worden door angst voor criminaliteit. Deze angst kan beïnvloed worden door kenmerken van de persoon zelf, de directe omgeving en de sociale culturele omgeving waarin mensen leven (in paragraaf 2.1.1 is hier een nadere toelichting op gegeven). In dit onderzoek is de objectieve veiligheid in beide wijken bepaald aan de hand van de concrete criminaliteit die plaatsvindt in beide wijken. Daarbij is gekeken of er een relatie bestaat tussen de concrete criminaliteit die plaatsvindt en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in beide wijken.

Persoonlijke factoren hebben een groot effect op de veiligheidsbeleving, maar zijn vanuit het beleid maar beperkt te beïnvloeden. De aanknopingspunten voor het beleid liggen met name op het niveau van de situationele context van veiligheidsbeleving (Eysink Smeets, 2013). Onder de situationele context van veiligheidsbeleving valt de inrichting van de publieke ruimte. Een onderdeel van de inrichting van de publieke ruimte is de inrichting van de openbare verlichting. In dit onderzoek is gefocust op de openbare verlichting.

In dit onderzoek is er specifiek onderzoek gedaan naar openbare verlichting in wijken. In de wijken zijn straten onderzocht die dezelfde functie van licht bevatten. Hierbij gaat het om straten met een verblijfsfunctie. In paragraaf 1.5.1 is er een nadere toelichting gegeven op de onderzoeksafbakening van het onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

In dit onderzoek is er enerzijds in kaart gebracht op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier zich de hotspots van onveiligheidsbeleving bevinden en anderzijds is er in kaart gebracht op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier zich de hotspots van concrete criminaliteit bevinden. Daarbij luidt het doel als volgt:

- *‘Het doel is om de gemeente Almelo inzicht te geven in hoeverre er een relatie bestaat tussen de hotspots van onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Daarnaast is het doel om de gemeente Almelo inzicht te geven in hoeverre er een relatie bestaat tussen de hotspots van concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting’.*

Wanneer bovenstaand doel in kaart is gebracht luidt het daaropvolgende doel als volgt:

- *‘Het geven van aanbevelingen op gebied van openbare verlichting om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid op de hotspots in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier mogelijk te verbeteren’.*

1.3 Probleemstelling

Centraal in dit onderzoek staat de volgende probleemstelling:

‘In hoeverre heeft de openbare verlichting invloed op de hotspots van onveiligheidsbeleving van bewoners en hotspots van concrete criminaliteit in de Almelose wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier en welke aanbevelingen op gebied van openbare verlichting kunnen gegeven worden om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid op deze hotspots mogelijk te verbeteren?’

1.4 Onderzoeksvragen

De probleemstelling is op te delen in verschillende onderzoeksvragen die gezamenlijk antwoord geven op de probleemstelling.

1. Wat is het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier?
2. Op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier bevinden zich de hotspots met betrekking tot onveiligheidsbeleving?
 - In hoeverre kan er in beide wijken een verband worden gelegd tussen de hotspots met betrekking tot onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting?
3. Op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier bevinden zich de hotspots met betrekking tot de concrete criminaliteit?
 - In hoeverre kan er in beide wijken een verband worden gelegd tussen de hotspots met betrekking tot de concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting?
4. Welke aanbevelingen op gebied van openbare verlichting kunnen worden gegeven om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid op de hotspots in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier mogelijk te verbeteren?

1.5 Onderzoeks- en begripsafbakening

Om gericht te onderzoeken is er gekozen om het onderzoek af te bakenen. Per onderwerp is er uitgelegd, op welke manier en waarom hier is afgebakend.

1.5.1 Onderzoeksafbakening

Onderzoeksgebieden Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier

Er zijn verschillende redenen waarom er is gekozen om de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier te onderzoeken. Dit heeft met de volgende zaken te maken:

- Tijd onderzoek. Gezien de tijd die verkregen is voor het onderzoek (20 weken), is het niet haalbaar om de hele gemeente te onderzoeken. Er is gekozen om het onderzoek te richten op twee wijken in de gemeente Almelo, namelijk Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier.
- Afbakening wijken relatie onveiligheidsbeleving en kwaliteitsniveau openbare verlichting
De afbakening van de wijken is tot stand gekomen in overleg met gemeente Almelo. Er is gekozen om de wijken ‘Aalderinkshoek’ en ‘Nieuwstraatkwartier’ te onderzoeken. Dit is gedaan met het oogpunt op de openbare verlichting van de wijken. De wijk Aalderinkshoek bevat LED verlichting, terwijl de wijk Nieuwstraatkwartier conventionele verlichting bevat. In bijlage 3 is het soort verlichting weergegeven voor beide wijken.

- De wijk 'Aalderinkshoek' is onder te verdelen in vier buurten, namelijk Aalderinkshoek Zuidwest, Aalderinkshoek Zuidoost, Aalderinkshoek Noordwest en Aalderinkshoek Noordoost. Omdat het een grote wijk is, is ervoor gekozen om alleen de buurten Zuidwest, Zuidoost en Noordwest te onderzoeken. De buurt Noordoost is uit het onderzoek gelaten, omdat deze buurt met name winkels bevat. Voor het onderzoek zijn alleen woonhuizen, waar huishoudens verblijven van belang. De wijk Aalderinkshoek bevat 1156 huishoudens die wonen in het onderzoeksgebied (zie bijlage 1). De personen van deze huishoudens zijn onderzocht.
- De wijk 'Nieuwstraatkwartier' is onder te verdelen in vier buurten, namelijk Nieuwstraat en omgeving, Wonde en omgeving, Witvoet en omgeving en Achterlanden en omgeving. Bij deze wijk is ervoor gekozen om alle buurten te onderzoeken. De wijk Nieuwstraatkwartier bevat 1132 huishoudens die wonen in het onderzoeksgebied (zie bijlage 2). De personen van deze huishoudens zijn onderzocht.

In paragraaf 3.2.2 is een nadere toelichting gegeven over de personen die onderzocht zijn voor dit onderzoek.

- Straten onderzoeksgebieden

Voor het onderzoek is gekozen om alleen de straten in de onderzoeksgebieden te onderzoeken die dezelfde functionele doeleinden bevatten. In de wijken die onderzocht zijn bestaan er twee soorten functies voor de straten, namelijk de verblijfsfunctie en de verkeersfunctie. In dit onderzoek is gefocust op de straten die een verblijfsfunctie bevatten. Dit is bepaald, omdat het onderzoek zich richt op woonwijken. Door deze focus is gewaarborgd dat er een vergelijking is gemaakt van openbare verlichting met dezelfde functie.

- Keuze straten onderzoeksgebieden

Voor beide wijken is een Excel bestand samengesteld. Hierin is per straat onderzocht welke verblijfsfunctie de straat bevat, hoeveel woonhuizen de straat bevat, en welke openbare verlichting de straat bevat. Door deze gegevens te bekijken is er een keuze gemaakt welke straten van belang zijn voor het onderzoek. In bijlage 1 en 2 zijn de onderzoeksgebieden uitgewerkt. Hierin is het onderzoeksgebied weergegeven en is er per straat aangegeven waarom deze wel of niet is meegenomen in het onderzoeksgebied. Deze onderzoeksgebieden hebben betrekking op de enquête over veiligheidsbeleving en openbare verlichting. Voor de criminaliteit is voor beide wijken de gehele wijk bekeken, zodat een breed beeld geschetst is.

Aanbevelingen onderzoek

In dit onderzoek is er enerzijds in kaart gebracht op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier zich de hotspots van onveiligheidsbeleving bevinden en anderzijds is er in kaart gebracht op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier zich de hotspots van concrete criminaliteit bevinden. Daarnaast zijn aanbevelingen gegeven op gebied van openbare verlichting om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid over het algemeen en op de hotspots mogelijk te verbeteren. De openbare verlichting staat centraal bij het geven van aanbevelingen. Er zijn dus geen aanbevelingen gedaan voor de aanpak van concrete criminaliteit en veiligheidsbeleving in het algemeen.

Woningen/ huishoudens

Dit onderzoek richt zich, zoals eerder vermeld, op woonwijken. Daarbij gaat het specifiek om woningen die een woonfunctie betreffen. Dus woningen waar huishoudens in verblijven. Er zijn geen uitspraken gedaan over winkels, bedrijven en organisaties. De huishoudens bevatten personen die wonen in de onderzoeksgebieden. Deze personen zijn onderzocht. Er zijn uitspraken gedaan over de personen die zich in de huishoudens bevinden.

1.5.2 Begripsafbakening

Openbare verlichting (OVL). Openbare verlichting is het geheel aan masten, armaturen, lampen, kabels en regelapparatuur om openbaar toegankelijk gebied, daaronder inbegrepen wegen te verlichten (Wegenwiki, 2014).

- Met de openbare verlichting wordt in dit onderzoek de straatverlichting in de wijken bedoeld. Straatverlichting is te vinden langs de weg en op andere plaatsen in de wijken, zoals in parken.
- **LED verlichting.** Een Light Emitting Diode (LED) genereert straling, deels zichtbaar, deels onzichtbaar. Een LED gaat zeer lang mee. In de OVL worden meestal witte LED's toegepast. Dit zijn in de regel LED's die wit-blauw licht genereren (Agentschap NL Energie & Klimaat, 2010).
- **Conventionele verlichting.** Conventionele verlichting is de voorloper van de LED verlichting. Conventionele verlichting bevat veel verschillende soorten lampen, namelijk lampen van het type PLL, lampen van het type SOX en lampen van het type SON.
- **Gelijkmatigheid openbare verlichting.** Met gelijkmatigheid wordt de mate waarin het licht vanuit de armaturen egaal verspreid wordt over de omgeving bedoeld.
- **Armaturen openbare verlichting.** Een armatuur is een apparaat dat dient om het licht dat door een of meer lampen wordt uitgezonden te verdelen, te filteren of te transformeren.

Verblijfsgebied. Een verblijfsgebied is een gebied bestaande uit één of meer straten waarin de verblijfsfunctie door de wegbeheerder belangrijker gesteld wordt dan de verkeersfunctie.

- **Verblijfsfunctie.** De verblijfsfunctie is de rol die een straat of een weg speelt als drager voor niet gemotoriseerde verplaatsingen en activiteiten.
- **Verkeersfunctie.** De verkeersfunctie is de rol die een straat of een weg speelt als drager voor gemotoriseerde verplaatsingen.

Sociale veiligheid. Met sociale veiligheid wordt de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven (criminaliteit), overtredingen en overlast door andere mensen bedoeld (Stol e.a., 2016).

- **Objectieve veiligheid.** Met objectieve veiligheid wordt het feitelijk niveau van criminaliteit en overlast bedoeld.
 - o **Concrete criminaliteit:** Criminaliteit wordt gedefinieerd als het plegen van misdrijven (Stol e.a., 2016). Concrete criminaliteit betekent dus hoeveel criminaliteit en welke criminaliteit er daadwerkelijk gepleegd is.
 - o In dit onderzoek is er gefocust op de concrete criminaliteit in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting (inbraak, diefstal en vandalisme).
- **Subjectieve veiligheid.** Subjectieve veiligheid geeft aan hoe mensen de daadwerkelijke criminaliteit en overlast beleven. Subjectieve veiligheid wordt daarom ook wel aangeduid als 'veiligheidsbeleving'.
 - o In dit onderzoek is er gefocust op de onveiligheidsbeleving/ onveiligheidsgevoelens van bewoners in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

Hotspots. Een hotspot is een opvallende of intensieve gebeurtenis of een kwestie, die een opvallende interactie tussen overheid en burgers en/of tussen burgers onderling veroorzaakt (VNG, 2017).

Dit onderzoek focust zich op de hotspots van onveiligheidsbeleving en concrete criminaliteit:

- **Hotspots concrete criminaliteit.** Dit betreft plekken in de onderzoeksgebieden waar veel criminaliteit plaatsvindt.
- **Hotspots concrete onveiligheidsbeleving.** Dit betreft plekken in de onderzoeksgebieden waar veel onveiligheidsgevoelens onder de bewoners bestaan.

Voor het onderzoek zijn de onveiligheidsgevoelens en concrete criminaliteit per tijdstip onderzocht. Er zijn twee tijdstippen onderzocht, ter verduidelijking is een toelichting gegeven:

- **Wanneer het licht is.** Dit betekent wanneer het overdag licht is, dus in het daglicht.
- **Wanneer het donker is.** Dit betekent wanneer het in de avond of 's nachts donker is en wanneer openbare verlichting van toepassing is.

1.5.2.1 Afkortingenlijst

In onderstaande tabel zijn de afkortingen weergegeven die in het onderzoek gebruikt zijn. Vervolgens is bij het kopje 'uitleg' toegelicht wat de afkorting betekent.

Afkorting	Uitleg
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CCV	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Handboek PKVW	Handboek Politie Keurmerk Veilig Wonen
LED	Light Emitting Diode
NSVV	Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde
OVL	Openbare Verlichting
ROVL-2011	Richtlijn Openbare Verlichting 2011

Tabel 1: Afkortingenlijst onderzoek

1.6 Betrokkenen en belanghebbenden

Gemeente Almelo

Deze afstudeeropdracht is uitgevoerd in opdracht van gemeente Almelo. Dit betekent dat gemeente Almelo fungeert als opdrachtgever en dus nauw betrokken is bij het onderzoek. Het rapport dat voortvloeit uit het onderzoek kan op meerdere manieren gebruikt worden. Zoals eerder vermeld bevat de wijk Aalderinkshoek LED verlichting en de wijk Nieuwstraatkwartier conventionele verlichting. Voor beide wijken is gekeken of hotspots van onveiligheidsbeleving en concrete criminaliteit in relatie kunnen worden gebracht met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken.

Met de resultaten die zijn voortgevloeid uit het onderzoek kan de gemeente bepalen of de gemeente op gebied van openbare verlichting iets zou kunnen doen om de onveiligheidsbeleving en objectieve veiligheid in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier mogelijk te verbeteren. De openbare verlichting van de wijk Nieuwstraatkwartier wordt in de toekomst vervangen door LED verlichting. Met de resultaten van dit onderzoek kan de gemeente bepalen of de inrichting van deze verlichting kan bijdragen aan het mogelijk verbeteren van de onveiligheidsbeleving en objectieve veiligheid. Dit onderzoek geeft geen aanbevelingen over hoe de inrichting van openbare verlichting gerealiseerd moet worden. Het geeft informatie aan de gemeente of de onveiligheidsbeleving en objectieve veiligheid beïnvloed kunnen worden door openbare verlichting. Stel dat er wel een relatie bestaat, dan kan de gemeente bepalen hoe de inrichting van de openbare verlichting eventueel hierop kan worden aangepast. Met de inrichting moet gedacht worden aan de plaatsing en hoogte van de masten en het soort armaturen.

Wijken Nieuwstraatkwartier en Aalderinkshoek

Dit onderzoek gaat in op de eventuele onveiligheidsgevoelens van bewoners en de objectieve veiligheid in relatie tot de openbare verlichting. Het doel van gemeente Almelo is dat bewoners van de gemeente zich veilig voelen en Almelo objectief veiliger wordt (Gemeente Almelo, 2017). Openbare verlichting draagt bij aan de sociale veiligheid. Dit onderzoek kan daarom bijdragen aan het eventueel verbeteren van onveiligheidsbeleving en objectieve veiligheid door middel van openbare verlichting in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier.

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk is de literatuur besproken die betrekking heeft op dit onderzoek. Dit betreft de onderwerpen (on)veiligheidsbeleving (subjectieve veiligheid), concrete criminaliteit (objectieve veiligheid) en het kwaliteitsniveau van openbare verlichting. De relaties tussen deze onderwerpen zijn toegelicht aan de hand van bestaande wetenschappelijke literatuur. Vanuit deze literatuur zijn de variabelen en indicatoren voor de operationalisering van het onderzoek bepaald en deze zijn in paragraaf 2.6 samengevat.

2.1 Sociale veiligheid

Het begrip sociale veiligheid is een erg breed begrip en wordt dan ook vaak anders gedefinieerd. Bij sociale veiligheid gaat het in ieder geval altijd om bescherming tegen door mensen veroorzaakte bedreigingen en criminaliteit (Luten, e.a., 2008). Sociale veiligheid kan zowel in objectieve als in subjectieve zin bekeken worden. In objectieve zin gaat het om allerlei vormen van criminaliteit, overlast en verloedering. In subjectieve zin gaat het om de veiligheidsbeleving, dus hoe veilig mensen zich daadwerkelijk voelen.

2.1.1 Subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving)

Veiligheidsbeleving wordt ook wel aangeduid als subjectieve veiligheid. Veiligheidsbeleving is de manier waarop mensen veiligheid ervaren (Het CCV², z.j.). Elffers en de Jong (2004) geven aan dat subjectieve veiligheid gaat over de ervaren veiligheid: *‘een situatie waarin iemand zich in de woon- en leefomgeving niet door misdrijven, overtredingen en ernstige overlast bedreigd voelt’*. Subjectieve veiligheid kan in relatie staan tot hoe veilig de omgeving objectief is, maar dit hoeft niet. Het kan dus voorkomen dat personen in een objectief veilige buurt, waar weinig tot geen criminaliteit plaatsvindt, nog steeds bang zijn dat deze personen iets overkomt of vice versa. Het verband tussen een veilige omgeving en de subjectieve veiligheid is dus niet erg sterk.

De veiligheidsbeleving van mensen wordt beïnvloed door verschillende factoren. Volgens Oppelaar en Wittebrood (2006) en Kuppens e.a. (2009) gaat dit om de volgende factoren:

Figuur 1: Determinanten (factoren) onveiligheidsbeleving (Oppelaar en Wittebrood, 2006; Kuppens e.a., 2009).

Dit onderzoek richt zich op het kwaliteitsniveau van openbare verlichting in relatie tot (on)veiligheidsbeleving (subjectieve veiligheid) van mensen. Openbare verlichting valt onder de situationele determinant 'inrichting buurt'. In paragraaf 2.2 is nadere toelichting gegeven over subjectieve veiligheid, of te wel veiligheidsbeleving, in relatie tot het kwaliteitsniveau van openbare verlichting.

2.1.2 Objectieve veiligheid (concrete criminaliteit)

Objectieve veiligheid gaat om allerlei vormen van criminaliteit, overlast en verloedering. Stol e.a. (2016) stelt dat informatie over het objectieve deel van sociale veiligheid meestal gebaseerd is op officiële registraties. Deze officiële registraties van criminaliteit en onveiligheid zijn niet probleemloos. Denk hierbij aan de dark number problematiek: de bij de politie geregistreerde criminaliteit is slechts een fractie van de reële omvang van de criminaliteit. Er is met andere woorden ook veel niet-geregistreerde, onbekende criminaliteit (Stol e.a., 2016).

Dit onderzoek richt zich op het kwaliteitsniveau van openbare verlichting in relatie tot de concrete criminaliteit (objectieve veiligheid) die plaatsvindt. In paragraaf 2.3 is nadere toelichting gegeven op objectieve veiligheid, of te wel de daadwerkelijke criminaliteit die plaatsvindt, in relatie tot het kwaliteitsniveau van openbare verlichting.

2.2 Subjectieve veiligheid en openbare verlichting

Situationele kenmerken van de publieke ruimte, de sociale samenstelling, overlast, verloedering, criminaliteit en de sociale cohesie zijn de belangrijkste kenmerken die invloed kunnen hebben op angstgevoelens (Oppelaar en Wittebrood, 2006; Eysink Smeets, 2013). Inzoomend op een paar kenmerken, is te zien dat de inrichting van de publieke ruimte samen hangt met de mate waarin men een goed overzicht heeft van de directe omgeving (Oppelaar en Wittebrood, 2006). Een onderdeel van die inrichting, is de inrichting van openbare verlichting.

“Verlichting in de gebouwde omgeving heeft een tweevoudige veiligheidsfunctie: het moet een gevoel van veiligheid (waargenomen veiligheid) bieden en het moet de werkelijke veiligheid bevorderen (Van Bommel, 2015)”. Openbare verlichting wordt (vooral) ingezet op plekken waar het donker is. Het heeft als doel zichtbaar te maken wat door de afwezigheid van (dag)licht niet (goed) zichtbaar is. Dit betekent dat openbare verlichting per definitie een rol speelt gedurende de avond en nacht (wanneer het donker is). Als er een relatie bestaat tussen tijdstippen wanneer het donker is en onveiligheidsgevoelens, kan dit een argument zijn voor het inzetten van openbare verlichting om de veiligheidsbeleving te beïnvloeden. Het rapport Angstige Burgers (Oppelaar en Wittebrood, 2006) biedt hiervoor een goed argument. Uit dit onderzoek blijkt dat drie tot vier keer zoveel mensen aangeven dat er wel onveiligheidsgevoelens bestaan in de nacht, vergeleken met dezelfde locaties overdag. Ongeacht de plek voelen mensen zich overdag veiliger dan 's nachts (NSVV, 2015).

2.2.1 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en veiligheidsbeleving

Er is nog weinig onderzoek gedaan naar de invloed van (specifieke facetten van) openbare verlichting op veiligheidsbeleving. Verschillende studies tonen wel aan dat er een relatie kan bestaan tussen het ontwerp en de inrichting van de fysieke ruimte en de veiligheidsbeleving (Boyce, 2014). Openbare verlichting vervult een functionele rol in deze relatie: het heeft als doel om zichtbaar te maken wat 's

nachts moeilijk of niet zichtbaar is door gebrek aan licht. Er zijn dus wel aanwijzingen voor een relatie tussen openbare verlichting en veiligheidsbeleving. In het bijzonder lijkt het erop dat een hogere ruimtelijke helderheid resulteert in een betere veiligheidsbeleving (NSVV, 2015). Volgens Boyce (2014) is de hoeveelheid licht in de omgeving erg belangrijk, Boyce noemt dit 'ruimtelijke helderheid'. Een hogere ruimtelijke helderheid stelt mensen in staat om de omgeving beter te waarnemen, waardoor de eigenschappen van de ruimte en bedreigingen daarin eerder gedetecteerd kunnen worden. Dit verhoogt de veiligheidsbeleving. Boyce (2014) geeft aan dat ruimtelijke helderheid beïnvloed kan worden door drie aspecten, namelijk:

- **Verlichtingssterkte.** Fotios e.a. (2014) concluderen dat een hogere verlichtingssterkte kan leiden tot een betere veiligheidsbeleving. Deze bevindingen komen overeen met de resultaten van de survey die de NSVV heeft gehouden. Hierbij hebben lichtprofessionals aangegeven dat veel mensen vinden dat 'meer verlichting meer veilig' betekent (NSVV, 2015).
- **Gelijkmatigheid.** Veel lichtprofessionals geven aan dat gelijkmatigheid van verlichting bijdraagt aan veiligheidsbeleving (Boyce, 2014). Dit idee klinkt aannemelijk, omdat in een gelijkmatig verlichte omgeving mensen beter in staat stelt om de omgeving te overzien. Door de afwezigheid van grote contrasten in verlichtingssterktes, zijn er minder donkere plekken. Ondanks deze uitleg is er weinig empirisch bewijs voor een relatie tussen gelijkmatigheidscriteria en veiligheidsbeleving (Boyce, 2014);
- **Kleur verlichting.** Er is duidelijk aangetoond dat de kleur van een lichtbron de ruimtelijke helderheid beïnvloed (Boyce, 2014). Hiervoor worden twee verklaringen gegeven. De eerste is dat via welke kanalen mensen kleur waarnemen (kleurherkenning) ook bijdraagt aan het waarnemen van helderheid. De tweede is dat de gevoeligheid van het oog voor een bepaalde kleur licht afhangt van het lichtniveau (Boyce, 2014).

2.3 Objectieve veiligheid en openbare verlichting

Zoals eerder vermeld heeft verlichting een tweevoudige veiligheidsfunctie. In paragraaf 2.2 is de eerste functie uitgelegd: 'verlichting moet een gevoel van veiligheid geven, de waargenomen veiligheid'. De tweede veiligheidsfunctie van verlichting is in deze paragraaf toegelicht: 'verlichting moet de werkelijke veiligheid bevorderen'. De werkelijke veiligheid wordt gezien als de objectieve veiligheid in een ruimte. Objectieve veiligheid kan gemeten worden aan de hand van de daadwerkelijke criminaliteit die plaatsvindt. Volgens Oppelaar en Wittebrood (2006) beïnvloedt de criminaliteit, die daadwerkelijk plaatsvindt, de veiligheidsbeleving van mensen. In deze paragraaf is de wetenschappelijke ondergrond voor de relatie tussen de concrete criminaliteit (objectieve veiligheid) en het kwaliteitsniveau van openbare verlichting weergegeven.

2.3.1 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en concrete criminaliteit

Straatverlichting is een tastbare wijziging van de gebouwde omgeving, maar vormt geen fysieke barrière tegen criminaliteit. Het kan echter als een katalysator werken om de criminaliteitsbestrijding te stimuleren door een verandering in de percepties, attitudes en gedragingen van bewoners en potentiële daders (Welsh en Farrington, 2007).

Volgens Welsh en Farrington (2007) bestaan er verschillende theorieën waarom verbeterde straatverlichting mogelijk een vermindering van de criminaliteit kan veroorzaken. De theorie die belangrijk is voor dit onderzoek is de theorie van Welsh en Farrington (2007) die stelt dat verbeterde

verlichting leidt tot meer toezicht op potentiële daders. Daarbij wordt voorspeld dat er dalingen in criminaliteit kunnen ontstaan vooral tijdens de uren van duisternis (wanneer het donker is), dus in de avond en 's nachts. In het Handboek Politie Keurmerk Veilig Wonen van het CCV (2015) wordt het volgende gesteld: 'verlichting maakt zicht op de omgeving mogelijk en vermindert criminaliteit'. Goede openbare verlichting vermindert niet alleen de kans op verkeersongevallen, maar vermindert ook vandalisme, inbraken en diefstallen (criminaliteit). De NSVV (2015) stelt dat er aanwijzingen zijn dat openbare verlichting de objectieve veiligheid kan beïnvloeden, maar dat er nog niet duidelijk is onder welke omstandigheden dit wel en niet het geval is. Bovendien ontbreekt het in veel van deze studies naar specificaties, het gaat vooral om een verbetering in verlichting.

Uit bovenstaande theorieën is op te maken dat verbeterde straatverlichting bij kan dragen aan het beïnvloeden van de mate van criminaliteit. Dit betekent dat de openbare verlichting van een goed kwaliteitsniveau moet zijn. In paragraaf 2.4 is toegelicht welke richtlijnen er worden gesteld aan het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in woonwijken. Gemeente Almelo streeft er naar om deze richtlijnen aan te houden. Dit betekent dat er gestreefd wordt naar een goed kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Concrete criminaliteit kan dus mogelijk beïnvloed worden door openbare verlichting. De theorie van Welsh en Farrington (2007) stelt dat de mate van criminaliteit door openbare verlichting met name in de uren van duisternis kan worden beïnvloed. Zoals eerder vermeld, wordt openbare verlichting ingezet om donkere plekken op te lichten. Dit is dus in de avond van belang, wanneer het donker is. Om te kijken of er een relatie bestaat tussen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de concrete criminaliteit die plaatsvindt is het dus van belang om te kijken of criminaliteit veelal plaatsvindt wanneer het donker is of veelal plaatsvindt wanneer het licht is.

2.4 Richtlijn voor openbare verlichting

Gemeente Almelo houdt de Richtlijn voor Openbare Verlichting (ROVL-2011) aan voor het verlichten van de woonwijken in de gemeente, de richtlijn wordt gebruikt als prestatienorm. In de richtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende klassen van verlichting, namelijk M-klassen (verlichtingsklasse gemotoriseerd verkeer), C-klassen (verlichtingsklasse conflictgebied) en P-Klassen (verlichtingsklasse verblijfsgebied). De P-klasse is van toepassing op dit onderzoek, omdat de openbare verlichting in woonwijken onderzocht is, waarbij is gekeken naar straten met een verblijfsfunctie. Om deze reden zijn alleen de eisen aan verlichtingsklasse P nader toegelicht. Er zijn verschillende symbolen gebruikt die van toepassing zijn op openbare verlichting, namelijk:

- **E gem:** gemiddelde horizontale verlichtingssterkte (lx)
 - o **E min:** minimum verlichtingssterkte (lx)
 - o **E max:** maximum verlichtingssterkte (lx)
- **Uh:** horizontale gelijkmatigheid, van de luminantie
- **K gem:** gemiddelde kleurherkenning
 - o **K min:** kleurherkenning op donkerste punt tussen twee lantaarnpalen
 - o **K max:** kleurherkenning op lichtste punt, recht onder het armatuur van de mast

In onderstaande tabel zijn belangrijke formules opgenomen, die gebruikt zijn bij het verwerken van de gegevens van de lichtmeting en het bepalen van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

Symbolen	Formule
Uh-waarde	$Uh = E_{min} / E_{gem}$
K-gem	$K_{gem} = (K_{min} + K_{max}) / 2$
P-klasse (verlichtingsklasse)	P-klasse = 6 – som van de weegfactor

Tabel 2: Formules kwaliteitsniveau openbare verlichting

2.4.1 Verlichtingsklasse P

Met verlichtingsklasse P worden verlichtingsklassen in verblijfsgebieden (pedestrians) bedoeld. Deze verlichtingsklasse is van toepassing op diverse gebieden met de volgende kenmerken:

- Wegen met een toegestane snelheid van 50 km/h met een verblijfsfunctie;
- Toegestane snelheid ter plaatse van een te verlichten gebied met een toegestane snelheid van 30 km/h of minder;
- (Brom)fietspaden (NSVV, 2011).

De verlichting van verblijfsgebieden heeft tot doel om er voor te zorgen dat voetgangers, obstakels of andere gevaren, tijdig zien. Het gaat hier dus om de persoonlijke veiligheid. Ook moet het mogelijk zijn om de vriendelijke of minder vriendelijke plannen van een medeweggebruiker tijdig te onderkennen: de sociale veiligheid. De weggebruiker moet zich kunnen oriënteren (NSVV, 2011). Daarbij stelt de NSVV (2011) dat de richtlijn als prestatienorm beschouwd mag worden. Er wordt aanbevolen om de richtlijn aan te houden bij de keuze voor het verlichten in specifieke situaties.

2.4.2 Determineertabel P

Om de verlichtingsklasse te bepalen wordt een determineertabel gebruikt. Zie tabel 3 voor de determineertabel die gebruikt wordt bij verlichtingsklasse P.

Parameter	Optie	Beschrijving	WF *)	Score
Maximale toegestane snelheid	Laag	> 30 km/h	1	
	Heel laag	≤ 30 km/h	0	
Gebruiksintensiteit	Extreem druk		1	
	Zeer druk		0,5	
	Druk		0	
	Normaal		-0,5	
	Rustig		-1	
	Extreem rustig		-2	
Verkeerssamenstelling	Alle verkeer	Alle weggebruikers	2	
	Alle voertuigen	Alle weggebruikers m.u.v. voetgangers	1,5	
	(brom)fietsen en voetgangers		1	
	Alleen voetgangers		1	
	Alleen (brom)fietsen		0	
Geparkeerde voertuigen	Aanwezig		0,5	
	Niet aanwezig		0	
Omgevingsluminantie	Hoog	In Nederland bestaat praktisch geen situatie die daaraan voldoet	1	
	Gemiddeld	Voorbeelden: winkelstraat, sportveld, stationsgebied, luchthaven, reclame-uitingen	0	
	Laag	'normale' situatie	-1	
Zichtbaarheid omgeving	Nodig	Additionele kwaliteitscriteria		x
	Niet nodig	Geen additionele kwaliteitscriteria		
*) WF = weegfactor		Som van de WF		

Tabel 3: Determineertabel P (NSVV, 2011)

Toelichting parameters determineertabel P

In deze paragraaf zijn de parameters van determineertabel P toegelicht. Deze informatie is gebaseerd op de ROVL-2011 (NSVV, 2011).

Maximale toegestane snelheid

Maximaal toegestane snelheid (V) van het te determineren weggedeelte.

Gebruiksintensiteit

Voor de gebruiksintensiteit zijn geen objectieve parameters beschikbaar. De inschatting dient daarom, op basis van al het verkeer, door de beheerder gemaakt te worden.

Verkeerssamenstelling

De verkeerssamenstelling geeft aan door welke gebruikers het gebied wordt gebruikt. Indien er in het wegontwerp voor gezorgd is dat er een fysieke functiescheiding voor voetgangers aanwezig is, in de vorm van een trottoir, dan behoren de voetgangers niet tot de verkeerssamenstelling. De gevonden verlichtingsklasse geldt dan echter wel voor het complete te verlichten gebied, dus inclusief het trottoir.

Geparkeerde voertuigen

Men moet rekening houden met geparkeerde voertuigen als deze op de weg staan geparkeerd, maar ook als deze in parkeervakken staan die aansluiten op de desbetreffende weg. Vooral het manoeuvreren van auto's, om in en uit de parkeervakken te komen, bepaald de moeilijkheidsgraad van de bestuurderstaak op de rijbaan.

Omgevingsluminantie

- **Hoog:** denk hierbij aan extreem veel, en ook bewegend en eventueel gekleurd licht.
- **Gemiddeld:** de invloed van de helderheid van sportvelden in de omgeving of van verlichte etalages in een winkelstraat.
- **Laag:** een normale woonstraat of deze nu in een stad of in een dorp ligt.

Zichtbaarheid en omgeving

- **Nodig.** Naast het kunnen waarnemen van medeweggebruikers en andere aanwezige elementen, is het zich kunnen oriënteren in de openbare ruimte ook belangrijk. Men wil weten waar men zich bevindt binnen het openbaar gebied en daarvoor heeft men ook zicht buiten het openbaar gebied nodig. De mogelijkheid te oriënteren draagt eveneens bij aan het veiligheidsgevoel.
- **Niet nodig.** Vooral daar waar milieuaspecten zwaarder wegen dan het herkennen van de omgeving of in gebieden waar het veiligheidsgevoel (criminaliteit) nauwelijks of niet aan de orde is.

2.4.3 Tabel verlichtingsklasse P

Wanneer de gehele determineertabel P is doorlopen, ontstaat er een som van de weegfactor. Om vervolgens de verlichtingsklasse te bepalen wordt de volgende formule gebruikt:

- **Verlichtingsklasse (P klasse) = 6 – som van de weegfactor**

Uit deze formule wordt duidelijk welke verlichtingsklasse gehanteerd moet worden in tabel 4.

Klasse	E gem (lx)	E min (lx)	Uh
P1	15	3,0	0,20
P2	10	2,0	0,20
P3	7,5	1,5	0,20
P4	5,0	1,0	0,20
P5	3,0	0,6	0,20
P6	2,0	0,6	0,30

Tabel 4: Verlichtingsklasse P (NSVV, 2011)

Toelichting verlichtingsklasse P

De kwaliteitscriteria zijn normwaarden, minimum te behalen waarden over de gehele levensduur van de installatie. Bij het ontwerpen van de verlichting, of de aansturing ervan, moet dus rekening gehouden worden met de lichtterugval gedurende de gebruiksperiode (ten gevolge van veroudering en vervuiling).

Dit onderzoek richt zich op de horizontale verlichtingssterkte en de horizontale gelijkmatigheid. Dit betekent dat uit tabel 4 de waarden E gem, E min en Uh van belang zijn. De waarden E gem en E min geven informatie over de verlichtingssterkte van de openbare verlichting. De waarde Uh geeft informatie over de gelijkmatigheid van de openbare verlichting.

2.4.4 Kleurherkenning

Kleurherkenning kan gemeten worden aan de hand van een kleurwaaier, zie onderstaand figuur.

Figuur 2: Kleurenwaaier, methode kleurherkenning

Bij deze methode wordt gebruik gemaakt van de K-waarden. K-max is de waarde die onder de lamp (armatuur) wordt gemeten, K-min is de waarde die wordt gemeten op het donkerste punt tussen twee lichtmasten in. Aan de hand van de kleurenwaaier kan bepaald worden hoeveel van de vijf kleuren correct kan worden waargenomen. De kleurwaaier moet horizontaal worden gehouden op een hoogte van 100cm. Vanuit de waarden van de K-min en K-max wordt de K-gem berekent. K-gem wordt berekent door de waarden van de K-min en K-max bij elkaar op te tellen en vervolgens te delen door twee. Hoe meer kleuren juist kunnen worden waargenomen, hoe beter de kleurherkenning (Rodenhuis e.a., 2018).

2.5 Soort openbare verlichting

Er worden verschillende soorten openbare verlichting in Nederland gebruikt. Voor dit onderzoek zijn de types LED verlichting en conventionele verlichting van belang. Dit vloeit voort uit de gekozen onderzoeksgebieden. De wijk Aalderinkshoek bevat openbare verlichting op basis van LED verlichting. De wijk Nieuwstraatkwartier bevat openbare verlichting op basis van conventionele verlichting.

- **LED verlichting.** Een LED (Light Emitting Diode) genereert straling, deels zichtbaar, deels onzichtbaar. Een LED gaat zeer lang mee. In de OVL worden meestal witte LED's toegepast. Dit zijn in de regel LED's die wit-blauw licht genereren (Agentschap NL Energie & Klimaat, 2010).
- **Conventionele verlichting:** Conventionele verlichting is de voorloper van de LED verlichting. Conventionele verlichting bevat veel verschillende soorten lampen, namelijk lampen van het type PLL, lampen van het type SOX en lampen van het type SON. Gemeente Barneveld (2011) geeft nadere toelichting over de functies van de hierboven genoemde lampen;
 - o Lampen van het type PLL, ook wel compact fluorescentielampen genoemd, geven wit licht. Het witte licht zorgt ervoor dat er een goede kleurherkenning bestaat. Dit type wordt toegepast in woonstraten en langs fietspaden.
 - o Lampen van het type SOX worden met name gebruikt in het buitengebied, de lampen bevatten oranje-geel licht. De SOX lampen hebben geen kleurherkenning. De lampen hebben een gemiddeld vermogen om kruispunten, bochten of gevaarlijke locaties te belichten.
 - o Lampen van het type SON hebben een goudgele lichtkleur. Dit type wordt met name toegepast langs ontsluitingswegen binnen de bebouwde kom. De SON lampen hebben een matige kleurherkenning. De lampen hebben een hoog vermogen om de wegen van een hoge verlichtingssterkte te voorzien.

In bijlage 3 zijn foto's weergegeven van de openbare verlichting in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Daarnaast is weergegeven welk soort armaturen in de wijk gebruikt zijn.

2.6 Conclusie variabelen en indicatoren

In deze paragraaf is samenvattend weergegeven welke variabelen en indicatoren, aan de hand van de gevonden theorieën, zijn toegepast op dit onderzoek.

Om het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier te bepalen is een lichtmeting uitgevoerd. In paragraaf 3.2.1 volgt nadere toelichting wat betreft de uitvoering lichtmeting. Om het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting te onderzoeken is aan de hand van de theorie van Boyce (2014) gekozen om de variabele 'ruimtelijke helderheid' te onderzoeken. Hoe beter de ruimtelijke helderheid die waargenomen wordt, hoe beter het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Boyce stelt dat ruimtelijke helderheid kan worden beïnvloed aan de hand van drie aspecten. Daarom is gekozen deze aspecten te gebruiken als indicatoren in dit onderzoek. De indicatoren van ruimtelijke helderheid zijn verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en de kleur van verlichting (kleurherkenning).

Om hotspots van onveiligheidsbeleving te bepalen is gebruik gemaakt van interviews met experts, zie paragraaf 3.2.4. Daarbij is gekozen om de variabele 'onveiligheidsgevoelens naar locatie' te onderzoeken. De locatie van onveiligheidsgevoelens is onderzocht aan de hand van de indicatoren 'frequentie algemene onveiligheidsgevoelens wijk' en 'onveiligheidsgevoelens op bepaalde plekken'. Voor de indicator 'onveiligheidsgevoelens op bepaalde plekken' is als sub indicator gekeken naar redenen van

onveiligheidsgevoelens op de bepaalde plekken. Op deze manier zijn verschillende redenen van onveiligheidsgevoelens op de bepaalde plekken in kaart gebracht.

Vervolgens is de variabele 'onveiligheidsgevoelens naar tijdstip' onderzocht aan de hand van de indicator 'onveiligheidsgevoelens wanneer het donker is'. Dit is gedaan aan de hand van het onderzoek van Oppelaar en Wittebrood (2006), waaruit is gebleken dat drie tot vier keer zoveel mensen aangeven dat er wel onveiligheidsgevoelens bestaan in de nacht, vergeleken met dezelfde locaties overdag. Dit betekent dat mensen zich op dezelfde plek(ken) onveiliger voelen wanneer het donker is, dan wanneer de locatie wordt bezocht wanneer het licht is (NSVV, 2015). Openbare verlichting wordt toegepast om donkere plekken op te lichten. Het is dus afhankelijk van het tijdstip van onveiligheidsgevoelens, in dit geval wanneer het donker is, of er een relatie bestaat met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

Om de hotspots van concrete criminaliteit te bepalen is gebruik gemaakt van de geregistreerde criminaliteitscijfers, zie paragraaf 3.2.3. Daarbij is gekozen om de variabelen 'locatie criminaliteit' en 'soort criminaliteit' te onderzoeken. De locatie van de criminaliteit is bekeken op basis van de variabelen 'criminaliteitscijfers per straat' en 'criminaliteitscijfers per buurt'. Dit is gedaan, zodat er per buurt is kunnen aangeven waar zich de hotspots bevinden om een uitspraak te kunnen doen over de gehele wijk. Welk soort criminaliteit onderzocht is, is bepaald aan de hand van de opvatting uit het Handboek PKVW van het CCV (2015). Daarin staat vermeld dat criminaliteit als inbraak, diefstal en vandalisme mogelijk door openbare verlichting kan worden beïnvloed. Van deze drie indicatoren zijn de concrete criminaliteitscijfers in kaart gebracht. Om de relatie van hotspots van criminaliteit en het kwaliteitsniveau van openbare verlichting te bepalen is de variabele 'tijdstip criminaliteit' onderzocht. Op basis van de theorie van Welsh en Farrington (2007) zijn de indicatoren criminaliteit wanneer het licht is en criminaliteit wanneer het donker onderzocht.

In het volgende hoofdstuk 'methode van onderzoek' is nader ingegaan op de instrumenten die gebruikt zijn om antwoord te geven op de onderzoeksvragen. In paragraaf 3.3 is de operationalisering weergegeven. In deze paragraaf zijn variabelen en indicatoren nader toegelicht.

Hoofdstuk 3 Methode van onderzoek

In dit hoofdstuk wordt duidelijk op welke manier het onderzoek onderzocht is. Hierbij is beschreven welke methoden gekozen zijn en waarom deze geschikt zijn geacht voor dit onderzoek. Daarnaast is er aangegeven waarom de gekozen methoden betrouwbaar en valide zijn.

3.1 Methode

Volgens Verhoeven (2014) is er een verschil tussen kwalitatief en kwantitatief onderzoek, namelijk:

- Bij 'kwalitatieve onderzoeksmethoden' wordt niet of nauwelijks met cijfermatige gegevens gewerkt. Er wordt onderzoek uitgevoerd in het veld (werkelijkheid). Daarbij is er interesse in de betekenis die bijvoorbeeld personen aan situaties geven. Het geeft diepgaande informatie door in te gaan op achterliggende motivaties, meningen en behoeften van de onderzoeksgroep. De volgende methoden zijn passend voor kwalitatief onderzoek: individueel diepte-interview/ duo interview, groepsgesprekken, observatie en een mysteriebezoeker (mystery guest).
- Bij 'kwantitatief onderzoeksmethoden' wordt gebruik gemaakt van cijfermatige informatie, gegevens in cijfers over objecten en organisaties en personen (numerieke gegevens). Hierbij worden statische technieken gebruikt om beschrijvingen van de resultaten te geven en om verwachtingen over uitkomsten te toetsen. Bij een kwantitatief onderzoek wordt met name gebruikt gemaakt van enquêtes/ gestandaardiseerde vragenlijsten.

Dit onderzoek is gebaseerd op kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek. In dit onderzoek is gebruikt gemaakt van de volgende onderzoeksinstrumenten, namelijk de lichtmeting, enquête, literatuuronderzoek en interviews (zie paragraaf 3.2). De data die verzameld is, komt voort uit metingen in de onderzoeksgebieden. De lichtmeting geeft inzicht in het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De enquête geeft inzicht in de eventuele relatie tussen onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Het literatuuronderzoek (politiccijfers) geeft inzicht in de eventuele relatie tussen concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Deze instrumenten horen bij kwantitatief onderzoek. De interviews geven inzicht in de hotspots van onveiligheidsbeleving. Dit instrument maakt onderdeel uit van kwalitatief onderzoek, waarbij specifiek naar achterliggende redenen is gevraagd.

3.2 Onderzoeksinstrumenten

In dit onderzoek zijn verschillende onderzoeksinstrumenten gebruikt om antwoord te krijgen op de onderzoeksvragen. In deze paragraaf zijn de verschillende onderzoeksinstrumenten weergegeven, daarbij is toegelicht hoe en waarom het instrument gebruikt is.

Voor het onderzoek is het van belang dat resultaten betrouwbaar en valide zijn. Volgens Verhoeven (2014) is een onderzoek 'betrouwbaar' wanneer er geen fouten in de opzet en uitvoering van het onderzoek zitten. Verder moet het onderzoek herhaalbaar zijn. Dit betekent dat wanneer het onderzoek opnieuw uitgevoerd wordt, dezelfde resultaten behaald worden. Daarnaast is een onderzoek 'valide' wanneer er gemeten is wat men wilde weten. Er mogen geen systematische fouten tijdens het onderzoek gemaakt worden (Verhoeven, 2014). Per instrument is aangegeven hoe de betrouwbaarheid en validiteit in dit onderzoek gewaarborgd zijn.

3.2.1 Lichtmeting

Voor het onderzoek is een lichtmeting uitgevoerd. In één of twee representatieve straten binnen het onderzoeksgebied is een meettraject tussen 2 lichtpunten uitgezet. In dit traject is een denkbeeldig raster uitgelegd met een rastermaat van 2x2 meter tot maximaal 3x3 meter.

Vervolgens is een meetserie afgewerkt, waarbij op alle rasterpunten de hoeveelheid lux is gemeten op wegdekniveau. Deze meetserie is op wegdekniveau gedaan, omdat deze meetserie een referentie geeft naar de ROVL-2011. De meetwaarden zijn ingevoerd in een Excel bestand, waarna per meetserie het gemiddelde is bepaald. Vanuit het gemiddelde is de gelijkmatigheid bepaald. In de ROVL-2011 is vastgesteld dat de gelijkmatigheid wordt bepaald door de laagst gemeten waarde te delen door de gemiddelde waarde (NSVV, 2011). Dit is dus een coëfficiënt, die kan variëren tussen 0 en 1, oftewel de Uh-waarde.

Voor het professioneel meten van de kleurweergave (Ra-waarde) is een spectrometer nodig. De spectrometer is niet tot beschikking in dit onderzoek. Ter vervanging is een kleurenwaaier gebruikt met vijf kleuren (zie figuur 2 in paragraaf 2.4.4). Bij elke luxmeting is aan de hand van de kleurenwaaier bepaald hoeveel van de vijf kleuren correct worden waargenomen: de K-waarde. De kleurenwaaier is bij deze metingen horizontaal gehouden op een hoogte van ongeveer 100 cm. K-max is de waarde die onder de lamp wordt gemeten, K-min is de waarde die is gemeten op het donkerste punt tussen twee lichtmasten in. Deze K-waarden kunnen variëren tussen 0 en 5. Met behulp van deze methode is ondanks het ontbreken van een spectrometer enig beeld van de prestaties van de verlichting op het gebied van kleurweergave verkregen. De K-waarden vormen aldus een substituut voor de Ra-waarden.

Na het in kaart brengen van deze waarden is aan de hand van de ROVL-2011 (NSVV, 2011), bepaald in hoeverre het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting van de wijken voldoet aan de richtlijnen die de NSVV stelt. NSVV (2011) stelt dat de richtlijn als prestatienorm beschouwd moet worden. Gemeente Almelo streeft er echter naar om te voldoen aan deze richtlijn. Dus voor dit onderzoek is de richtlijn als maatstaf aangehouden.

3.2.1.1 Betrouwbaarheid

Voor de lichtmeting is een gekalibreerde luxmeter klasse A (Mobilux) gebruikt. Per wijk zijn twee straten gekozen die representatief zijn voor de wijk. Dit is samen met een professional gedaan, zodat gewaarborgd is dat de juiste straten gekozen zijn. In onderstaande tabel zijn de gekozen straten per wijk weergegeven. Deze straten zijn gekozen, omdat de straten een duidelijke weergave van de wijk geven en rechte stukken bevatten zonder obstakels die de lichtmeting in de weg staan. In de betreffende straten zijn twee lantaarnpalen gekozen die in een rechte lijn staan, waardoor er beter en makkelijker is gemeten. De plaats van de gekozen lantaarnpalen is aangegeven doormiddel van het vermelden van het huisnummer bij de lantaarnpaal.

Wijk	Straten
Aalderinkshoek	- Schumannstraat - Tsjaikowskystraat
Nieuwstraatkwartier	- Witvoetenstraat - Wondestraat

Tabel 5: Gekozen straten lichtmeting in wijken

3.2.1.2 Validiteit

De lichtmeting is samen met een professional uitgevoerd. Deze professional heeft meerdere keren lichtmetingen uitgevoerd en heeft kennis over de juiste werkwijze tijdens de lichtmetingen. Zoals eerder vermeld is er ook bepaald in hoeverre de kleurherkenning (K-waarde) van de openbare verlichting voldoet. Bij het meten van deze waarde is in teamverband gewerkt, zodat deze waarde intersubjectief bepaald is. Er is eerst onafhankelijk van elkaar beoordeeld en vervolgens is er gezamenlijk bepaald wat de beste K-waarde is. Vervolgens zijn de resultaten uit de lichtmeting ingevuld in de determineertabel en is de verlichtingsklasse bepaald. Het verwerken van de gegevens in de determineertabel is uitgevoerd met een lichtprofessional van de gemeente Almelo. Zo is gewaarborgd dat tabellen goed zijn ingevuld en de juiste conclusies zijn getrokken.

3.2.2 Enquête

Een andere manier waarop data verzameld is voor dit onderzoek, is door het uitzetten van een enquête bij de bewoners van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Er is gekozen voor één vragenlijst, die in beide wijken uitgezet is. In de enquête zijn vragen gesteld die gericht zijn op de (on)veiligheidsbeleving van de bewoners van de wijken in relatie tot openbare verlichting. De vragenlijst van de enquête is weergegeven in bijlage 7.1.

Populatie

De populatie richt zich tot de bewoners van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Daarbij is niet gekeken naar het aantal inwoners, maar naar het aantal huishoudens. Er is een adressenbestand opgesteld met huishoudens. In dit geval betekent huishoudens het aantal woningen met een woonfunctie. Uit dit adressenbestand is de volgende populatie per wijk gekomen:

- De wijk 'Aalderinkshoek' heeft een populatie van 1156 huishoudens verdeeld over 36 straten in de wijk. De wijk 'Nieuwstraatkwartier' heeft een populatie van 1132 huishoudens verdeeld over 29 straten in de wijk. Aan al deze huishoudens is een enquête verstuurd, dit betekent dat de populatie gelijk is aan het aantal enquêtes dat verstuurd is.

Steekproef

De populatie is bepaald aan de hand van het aantal huishoudens in de onderzoeksgebieden. Deze gegevens zijn nodig om de gewenste steekproef voor de enquête te bepalen. Voor het afnemen van de enquête is in overleg met de opdrachtgever vastgesteld dat de verwachting van de respons ongeveer 20% van de steekproef zou worden. In beide wijken is dit verwachtingspercentage niet gehaald. Er is wel een analyse uitgevoerd in beide wijken, omdat er wel veel plekken zijn aangegeven in de enquête met betrekking tot onveiligheidsgevoelens in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

- De wijk 'Aalderinkshoek' heeft een populatie van 1156 huishoudens. Het streefgetal voor de steekproef is vastgesteld op 231 huishoudens, waarbij één persoon uit het huishouden de enquête invult. Uiteindelijk hebben 115 mensen de enquête ingevuld en dit bedraagt een percentage van 10% van de steekproef. De wijk 'Nieuwstraatkwartier' heeft een populatie van 1132 huishoudens. Het streefgetal voor de steekproef is vastgesteld op 226 huishoudens, waarbij één persoon uit het huishouden de enquête invult. Uiteindelijk hebben 56 mensen de enquête ingevuld en dit bedraagt een percentage van 5%.

Procedure enquête

De procedure met betrekking tot het uitzetten van de enquête is bij beide wijken op dezelfde manier uitgevoerd. Er is een vragenlijst opgesteld aan de hand van het theoretisch kader (hoofdstuk 2) en de variabelen/ indicatoren die hieruit zijn voortgevloeid (paragraaf 3.3.2). De vragenlijst is bij verschillende personen (van de gemeente) onder de aandacht gebracht, zodat de juiste personen op de hoogte waren van het onderzoek en de enquête. Denk hierbij aan wijkregisseurs (heeft ervoor gezorgd dat de enquête onder de aandacht werd gebracht bij de juiste personen), adviseur veiligheid van de gemeente (heeft

ervoor gezorgd dat de enquête geen onrust opwekt onder de bewoners), medewerker van ICT (heeft ervoor gezorgd dat duidelijk was welke online tool gebruikt moest worden voor de enquête) en medewerker van communicatie (heeft ervoor gezorgd dat duidelijk was, naar wie de enquête gecommuniceerd moest worden). Nadat dit allemaal is goedgekeurd is de vragenlijst van de enquête verwerkt in de online tool SurveyMonkey. Er is gekozen voor de online tool SurveyMonkey vanwege alle mogelijkheden en het eenvoudige gebruik. Bij SurveyMonkey kan gebruik worden gemaakt van een eigen logo, paginalogica, verschillende verzamelprogramma's en bij het analyseren van de reacties op de enquête kunnen veel verschillende mogelijkheden worden ingezet. Denk hierbij aan het vergelijken van vragen en het filteren op bepaalde antwoorden. Er is gekozen om de betaalde versie van SurveyMonkey te gebruiken, waarbij een maandabonnement is afgesloten. Dit is gedaan, omdat de betaalde versie meer mogelijkheden geeft, zoals onder andere onbeperkt aantal reacties en geavanceerde gegevensexport. Vervolgens is de link van de enquête in een inleidende brief voor de bewoners verwerkt. Daarna zijn alle brieven uitgeprint, in de enveloppen gedaan (middels een machine) en vervolgens afgeleverd bij de postbodes. Onderstaand is per wijk aangegeven welke middelen zijn ingezet om zoveel mogelijk respons te krijgen.

- **Nieuwstraatkwartier.** De enquête is per brief verstuurd en heeft op de facebookpagina van het buurtinitiatief de Hagedoorn gestaan. Ook heeft er een stukje in de krant van Nieuwstraatkwartier gestaan, zodat mensen er aan herinnerd werden. Daarnaast is de enquête afgenomen in de wijk, door langs de deuren te gaan. Dit is gedaan omdat de respons op de online enquête tegen viel.
- **Aalderinkshoek.** De reacties van de enquête van Aalderinkshoek verliepen voorspoediger, waardoor minder mogelijkheden nodig waren. De enquête is per brief verstuurd en heeft op de facebookpagina van Aalderinkshoek gestaan. Daarnaast is de enquête verspreid via een mailinglijst van het wijkblad.

3.2.2.1 Betrouwbaarheid

Voor dit onderzoek zijn enquêtes afgenomen bij de bewoners van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Hierbij is bij beide wijken dezelfde vragenlijst gebruikt. Hierdoor is er bij de resultaten een eerlijke vergelijking maakt. De enquêtes zijn alleen gehouden onder bewoners van de twee wijken, die onderzocht zijn. De onderzoeksgebieden zijn zorgvuldig uitgekozen en daarbij is een adressenbestand gemaakt van de betreffende woonhuizen in het gebied. Op deze manier is er gewaarborgd dat alleen de mensen zijn onderzocht die relevant zijn voor het onderzoek. Verder is de enquête anoniem door de bewoners ingevuld. Dit betekent dat resultaten onafhankelijk ingevuld zijn. De resultaten van de enquête zijn opgeslagen, zodat resultaten altijd opnieuw kunnen worden bekeken. Als laatste is de vragenlijst van de enquête door meerdere medewerkers van de gemeente overgekeken. Hierdoor is gewaarborgd dat de juiste vragen gesteld zijn en dat de vragen juist zijn geformuleerd. Onvolledig ingevulde enquêtes zijn niet meegenomen in de analyse.

3.2.2.2 Validiteit

De enquête is gehouden in een gekozen gebied van de twee wijken. De populatie van dat gebied heeft elk een gelijke kans voor het invullen van de enquête. Er is gekozen om één enquête per huishouden uit te zetten. De mening van personen in een huishouden over onveiligheidsgevoelens kunnen verschillen. In de enquête zijn vragen gesteld die een beeld vormen over de achtergrondkenmerken van de personen die de enquête invullen. Er is gevraagd naar geslacht en leeftijd. Op deze manier is er een beeld geschetst over welke 'soort' mensen de enquête hebben ingevuld. Zo is er gewaarborgd dat er helder is wie de enquête heeft ingevuld. De kans op veranderingen in de omgeving van de respondenten in de periode van het onderzoek is klein.

3.2.3 Literatuuronderzoek

Ook door middel van literatuuronderzoek is er informatie verzameld voor het onderzoek.

Literatuuronderzoek omvat bestaande literatuur. In dit onderzoek is bestaande literatuur uit verschillende bronnen gehaald, zoals schoolboeken, rapporten, internetpagina's, enzovoort. Bij literatuuronderzoek zijn relevante bronnen bestudeerd, die bijdragen aan het beantwoorden van de probleemstelling en de onderzoeksvragen. Voor het plan van aanpak is literatuuronderzoek gebruikt om inzicht te krijgen in het onderwerp. Tevens is met behulp van literatuuronderzoek het theoretisch kader opgesteld. Vanuit het theoretisch kader zijn de onderzoeksvragen opgesteld. De voorkennis voor de onderzoeksvragen is dus opgedaan door middel van literatuuronderzoek. Met deze voorkennis worden wetenschappelijke theorieën bedoeld die helpen bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Geregistreeerde criminaliteitscijfers wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier

Om de concrete criminaliteit in kaart te brengen, zijn de geregistreeerde criminaliteitscijfers bij politie Almelo opgevraagd. Er is gericht gevraagd naar criminaliteitscijfers per straat/buurt, criminaliteitscijfers per soort en criminaliteitscijfers per tijdstip. Aan de hand van deze cijfers is de concrete criminaliteit voor beide wijken in kaart gebracht. Om te bepalen of het ten tijde van het plegen van de criminaliteit licht of donker was, is figuur 47 (weergegeven in bijlage 9) gehanteerd. Zie voor nadere toelichting deze bijlage.

3.2.3.1 Betrouwbaarheid

Tijdens het onderzoek is er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van primaire bronnen. Wanneer een primaire bron niet beschikbaar was, is de secundaire bron expliciet vermeld. De bronnen zijn gecontroleerd op betrouwbaarheid door te kijken naar recentheid en relevantie voor het onderzoek. Bij gebruik van een bron, is in de tekst een verwijzing naar deze bron gegeven. De bronnen, die gebruikt zijn gebruikt in het onderzoek, zijn weergegeven in de literatuurlijst. Dit is zowel in het plan van aanpak als in de scriptie gedaan. De bronnen, die gebruikt zijn in het onderzoek, kunnen worden nagezocht door lezers van het onderzoek. Op deze manier is het onderzoek herhaalbaar.

3.2.3.2 Validiteit

Tijdens het literatuuronderzoek zijn verschillende zoekmethoden gebruikt. Voor het ophalen van goede en relevante literatuur is er gebruik gemaakt van vaktermen, die passend zijn bij het onderzoek. Daarbij zijn met name de termen (on)veiligheidsbeleving, objectieve veiligheid en openbare verlichting van belang. Voor relevante rapporten en informatie vanuit de gemeente is de praktijkbegeleider gevraagd. Dit is gedaan zodat de juiste informatie verkregen is.

3.2.4 Interviews

Tijdens het onderzoek is er ook informatie verzameld door middel van het afnemen van interviews. Deze interviews zijn afgenomen bij verschillende experts. Daarbij is gekozen om verschillende experts te interviewen die werkzaam zijn in/ voor de onderzoeksgebieden (Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier). Onderstaand volgt een toelichting wat betreft de personen die zijn geïnterviewd:

- **Wijkregisseur en wijkondersteuner.** Deze experts geven een beeld over de veiligheid in de wijk en geven informatie over redenen die van invloed zijn op onveiligheidsbeleving van bewoners.
 - o **In de wijk Aalderinkshoek is de wijkondersteuner niet geïnterviewd.** De reden hiervoor is het volgende. De wijkregisseur heeft aangegeven dat de wijkondersteuner werkzaam is in twee wijken, waardoor de wijkondersteuner maar weinig tijd heeft. Daarbij werd

aangegeven dat de informatie van de wijkondersteuner ook bekend is bij wijkregisseur en wijkagent. Hierdoor is alsnog voldoende informatie verkregen.

- **Wijkagent.** De wijkagent werkt nauw samen met bewoners. Deze persoon kent de bewoners goed en weet wat er speelt in de wijk. De wijkagent geeft inzicht in de onveiligheidsgevoelens van bewoners op bepaalde plek(ken).

Er is een semigestructureerd interview afgenomen. Er is een vragenlijst opgesteld met open vragen waarbij de interviewer, de geïnterviewde de mogelijkheid heeft gegeven om zelf een antwoord te geven. De vragenlijst van het interview is weergegeven in bijlage 6.1 Daarbij is te zien dat onder de algemene vragen 'topics' zijn weergegeven. Deze topics geven de interviewer houvast aan het onderwerp en geven de interviewer de mogelijkheid om door te vragen.

3.2.4.1 Betrouwbaarheid

Informatie over algemene onveiligheidsgevoelens in de buurt van bewoners is verkregen door middel van interviews met experts. Door met experts te praten, die werkzaam zijn in/ voor de wijk, is uit tweede hand informatie, over veiligheidsgevoelens van bewoners in de wijken, verkregen. Experts geven inzicht in plekken die bij bewoners onveiligheidsgevoelens aanwakkeren. Daarbij geven de experts inzicht in de redenen hiervan. Dit heeft te maken met het feit dat experts in contact staan met de bewoners. In eerste instantie was de insteek om informatie te verkrijgen, over onveiligheidsgevoelens van bewoners, door middel van directe vragen in de enquête. Er is echter, door de gemeente bepaald, dat dit niet mogelijk is. Dit heeft als reden, dat bewust vragen over onveiligheidsgevoelens, onrust kan aanwakkeren bij de bewoners. Daarbij is aangegeven dat bijvoorbeeld in de wijk Nieuwstraatkwartier de rust onder de bewoners net is teruggekeerd. Dit heeft te maken met de grote politie inval, die heeft plaatsgevonden in september 2018, bij verschillende woningen in de wijk. Het is voor dit onderzoek genoodzaakt om de informatie, over onveiligheidsgevoelens op bepaalde plekken met de achterliggende reden, te verkrijgen via experts. Dit is gedaan omdat direct vragen aan bewoners niet mogelijk is. Dit betekent dat de resultaten van het onderzoek minder betrouwbaar zijn, omdat informatie uit tweede hand is verkregen (experts geven antwoord voor bewoners). Er is echter geprobeerd om uit eerste hand informatie te verkrijgen, maar dit is niet mogelijk. Er is dus bewust voor interviews met experts gekozen, aan de hand van bovenstaande uitleg.

Zoals eerder vermeld zijn verschillende experts geïnterviewd. Door intern bij de gemeente te vragen wie de wijkregisseur, de wijkondersteuner en de wijkagent zijn, is gewaarborgd dat de juiste personen geïnterviewd zijn en de expertise van deze personen informatie geeft voor het onderzoek. Voordat het interview is begonnen, is de expert(s) gevraagd of het interview mag worden opgenomen, zodat informatie opnieuw beluisterd kan worden. Zo is gewaarborgd dat alle informatie uit het interview gebruikt is en daarbij juist is verwerkt.

3.2.4.2 Validiteit

Voor elk interview is dezelfde vragenlijst gebruikt, om te waarborgen dat op dezelfde manier informatie verkregen is. Verder zijn de te interviewen experts van te voren op de hoogte gesteld van het onderzoek en het onderwerp van het interview. Op deze manier is gewaarborgd dat experts zich kunnen voorbereiden op het onderwerp en de juiste informatie kunnen geven. De interviewvragen zijn voorafgaand aan het interview gecontroleerd door de praktijkbegeleider en schoolcoach. Op deze manier is gewaarborgd dat de juiste vragen gesteld zijn en uiteindelijk gemeten is wat voor het onderzoek gemeten moest worden.

3.3 Operationalisering

In deze paragraaf zijn de variabelen en indicatoren beschreven, die helpen om de onderzoeksvragen verder uit te werken. Deze zijn gebaseerd op de onderzoeksvragen, opgesteld in paragraaf 1.4. Bij de onderzoeksvragen is er gebruik gemaakt van een tabel om de informatie verduidelijken.

Operationaliseren zorgt ervoor dat begrippen/kenmerken van de onderzoeksvragen concrete meetbare kenmerken worden. Daarbij is gekeken naar de 'eenheden' (alles waar onderzoek naar is gedaan), de 'variabelen' (alle kenmerken van de eenheden waar onderzoek naar is gedaan) en de 'indicatoren' (een concretisering/ verdieping van de variabelen).

Onder elke onderzoeksvraag zijn belangrijke variabelen weergegeven. Onder de genoemde variabelen zijn indicatoren opgesteld. De volgende eenheden zijn onderzocht per onderzoeksvraag:

1. Het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier.
2. De hotspots van onveiligheidsbeleving van bewoners van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier, vervolgens de eventuele relatie tussen de hotspots van onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken.
3. De hotspots van concrete criminaliteit in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier, vervolgens de eventuele relatie tussen hotspots van concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken.
4. Aanbevelingen ten aanzien van openbare verlichting.

3.3.1 Kwaliteitsniveau openbare verlichting

Onderzoeksvraag 1 luidt als volgt:

'Wat is het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier?'

Om te bepalen of de openbare verlichting in relatie kan worden gebracht met de onveiligheidsbeleving van de bewoners is het van belang om te achterhalen wat het kwaliteitsniveau van de huidige openbare verlichting is. De eenheid die bij deze onderzoeksvraag onderzocht is 'het kwaliteitsniveau van openbare verlichting'. Om te onderzoeken wat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is, is de variabele 'ruimtelijke helderheid' onderzocht. Onder deze variabele vallen de indicatoren verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleur verlichting. De variabele en de daarbij horende indicatoren zijn gebaseerd op de theorie van Boyce (2014), toegelicht in paragraaf 2.2.1.

Variabelen	Indicatoren	Meetinstrumenten
Ruimtelijke helderheid	<u>1. Verlichtingssterkte</u>	Voor deze indicatoren zijn twee meetinstrumenten gebruikt, namelijk:
	- E gemiddeld	
	- E minimum	
	<u>2. Gelijkmatigheid</u>	
	- Uh-waarde	- Lichtmeting
	<u>3. Kleur verlichting</u>	- Richtlijn Openbare Verlichting opgesteld door de NSVV (2011)
	- Kleurherkenning	

Tabel 6: Operationalisering onderzoeksvraag 1

Toelichting variabelen, indicatoren en meetinstrumenten

Voor het bepalen van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier is een lichtmeting uitgevoerd. Hoe deze lichtmeting is uitgevoerd, is besproken in paragraaf 3.2.1. Door middel van de ROVL-2011, opgesteld door de NSVV (2011), is er bepaald welke meetinstrumenten toegepast zijn op de indicatoren, namelijk:

1. De verlichtingssterkte van de openbare verlichting is gemeten aan de hand van de gemiddelde horizontale verlichtingssterkte (E gem) en de minimale verlichtingssterkte (E min).
2. De gelijkmatigheid van de openbare verlichting is berekend aan de hand van de formule:

$$U_h\text{-waarde} = E_{\min} / E_{\text{gem}}$$

De lichtmeting geeft inzicht in deze waarden. De waarden zijn vervolgens gekoppeld aan de eisen, die in de richtlijn van de NSVV (2011) zijn vastgesteld.

3. De kleur van verlichting is gemeten aan de hand van kleurherkenning. Het meetinstrument dat hiervoor is gebruikt is de kleurenwaaier, toegelicht in paragraaf 2.4.4. Hoe de methode van de kleurenwaaier is toegepast, is weergegeven in paragraaf 3.2.1.

Zoals vermeld in het theoretisch kader (paragraaf 2.4) gebruikt gemeente Almelo de Richtlijn Openbare Verlichting van de NSVV (2011) als prestatienorm. Er kan niet altijd geheel aan de richtlijn worden gehouden, wanneer de conventionele verlichting vervangen wordt door LED verlichting. Wanneer de richtlijn wordt aangehouden moet er een geheel nieuw mastenplan worden opgesteld, omdat de huidige eisen aan de verlichtingssterkte en gelijkmatigheid strenger zijn dan de oude eisen, waarop het oude verlichtingsplan destijds is ontworpen. Het is nu zo dat wanneer de conventionele verlichting vervangen wordt, de masten en armaturen van de LED verlichting op dezelfde plek worden geplaatst als de conventionele verlichting (af en aansluiten). Deze kosten zijn aanzienlijk lager dan wanneer er een compleet nieuw mastenplan wordt opgesteld. De gemeente heeft dus de intentie om te voldoen aan deze prestatienorm van de ROVL-2011, maar er wordt geaccepteerd dat deze norm niet altijd haalbaar is. Door de indicatoren te bekijken, is het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier bepaald.

3.3.2 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en veiligheidsbeleving

Onderzoeksvraag 2 luidt als volgt:

‘Op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier bevinden zich de hotspots met betrekking tot onveiligheidsbeleving?’

- *‘In hoeverre kan er in beide wijken een verband worden gelegd tussen de hotspots met betrekking tot onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting?’*

Deze onderzoeksvraag is op te delen in een hoofdvraag en subvraag. Voor de hoofdvraag is er onderzocht of en waar zich de hotspots van onveiligheidsbeleving bevinden in de Almelse wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier.

Vervolgens is bij de deelvraag gekeken in hoeverre de hotspots van onveiligheidsbeleving in relatie kunnen worden gebracht met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

Variabelen	Indicatoren	Meetinstrumenten
Onveiligheidsgevoelens naar locatie	<u>1. Algemene onveiligheidsgevoelens wijk/buurt</u> - Omschrijving wijk - Actuele aanpak veiligheidsthema's - Reden(en) algemene onveiligheidsgevoelens <u>2. Onveiligheidsgevoelens bepaalde plekken (hotspots)</u> - Hotspots algemene onveiligheidsbeleving	Voor deze indicatoren is het meetinstrument interview gebruikt.

	- Reden(en) onveiligheidsgevoelens hotspots	
Onveiligheidsgevoelens naar tijdstip	1. Onveiligheidsgevoelens wanneer het donker is ('s avonds/ 's nachts wanneer het donker is) - Hotspots onveiligheidsgevoelens in het donker - Redenen onveiligheidsgevoelens door kwaliteitsniveau openbare verlichting	Voor deze indicatoren is het meetinstrument enquête gebruikt.

Tabel 7: Operationalisering onderzoeksvraag 2

Toelichting variabelen, indicatoren en meetinstrumenten

Bij deze onderzoeksvraag is onderzocht of er hotspots van onveiligheidsbeleving bestaan en of deze eventuele hotspots in relatie kunnen worden gebracht met het kwaliteitsniveau openbare verlichting. Het is dus eerst van belang om de hotspots van onveiligheidsbeleving te bepalen.

1. Om te bepalen waar zich de hotspots van onveiligheidsbeleving bevinden is de variabele onveiligheidsgevoelens naar locatie onderzocht. Daarbij zijn de indicatoren 'frequentie algemene onveiligheidsgevoelens wijk' en 'onveiligheidsgevoelens bepaalde plekken' onderzocht. Voor beide indicatoren zijn interviews afgenomen met experts die werkzaam zijn voor of in de wijken. Deze experts geven inzicht in redenen voor onveiligheidsgevoelens op bepaalde plekken, omdat deze experts weten wat er op gebied van veiligheid speelt in de wijk.
2. Uit onderzoek van Oppelaar en Wittebrood (2006) is gebleken dat drie tot vier keer zoveel mensen aangeven dat er wel onveiligheidsgevoelens bestaan in de nacht, vergeleken met dezelfde locaties overdag (NSVV, 2015). Op basis van deze theorie is ervoor gekozen om de variabele onveiligheidsgevoelens naar tijdstip te onderzoeken. Daarbij is gekozen om de indicatoren 'onveiligheidsgevoelens wanneer het licht is' en 'onveiligheidsgevoelens wanneer het donker' is te onderzoeken. Deze variabele is gebruikt voor het bepalen van de eventuele relatie tussen onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

Er zijn verschillende redenen waarom mensen zich onveilig voelen op bepaalde plekken. Vanuit het verzoek van de opdrachtgever is onderzocht of onveiligheidsgevoelens op bepaalde plekken in relatie staan tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting op die plekken. Deze relatie kan alleen bestaan wanneer bewoners aangeven zich alleen onveilig te voelen op deze plekken wanneer het donker is ('s avonds of 's nachts). De openbare verlichting kan overdag geen rol spelen, omdat de plekken dan niet verlicht hoeven te worden. Dit betekent dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting alleen in relatie kan staan tot (on)veiligheidsbeleving, wanneer mensen zich op plekken onveilig voelen, wanneer het donker is. In bijlage 7.1 is de enquête weergegeven, waaraan duidelijk wordt hoe voor deze onderzoeksvraag gemeten is. Vervolgens is in bijlage 7.2 een model weergegeven, waaraan duidelijk wordt welke vragen van de enquête met elkaar in verband staan.

Er is vanuit interviews inzicht verkregen in hotspots van algemene onveiligheidsbeleving en welke redenen hiervoor van toepassing kunnen zijn. In bijlage 6.1 is de vragenlijst van het interview weergegeven. Zo is dus niet alleen gekeken naar onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting, maar ook tot andere redenen. Hieronder volgt een toelichting per meetinstrument.

Toelichting vragenlijst enquête

Aan de hand van de enquête is gemeten in hoeverre er een relatie bestaat tussen (on)veiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Uit onderzoek van Oppelaar en Wittebrood (2006) is gebleken dat drie tot vier keer zoveel mensen aangeven dat er wel onveiligheidsgevoelens bestaan in de nacht, vergeleken met dezelfde locaties overdag. Dit betekent dat mensen zich op dezelfde plek(ken) onveiliger voelen wanneer het donker is, dan wanneer de locatie wordt bezocht wanneer het licht is. In de enquête is de volgende vraag gesteld: 'Zijn er plekken waar u zich onveilig voelt, wanneer het donker is, omdat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn?'. Het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting kan alleen van invloed zijn in het donker. Vandaar dat specifiek is gevraagd naar onveiligheidsgevoelens in het donker in relatie tot het kwaliteitsniveau van openbare verlichting. Wanneer op deze vraag 'nee' is geantwoord, is de enquête voor deze bewoner klaar. De bewoner heeft geen onveiligheidsgevoelens bij de openbare verlichting. Wanneer de bewoner 'ja' antwoordt, kan de bewoner aangeven op welke plek(ken) dit van toepassing is. Op deze manier zijn hotspots bepaald. Nadat de bewoner plekken heeft aangegeven, is er een vervolgvraag gesteld met betrekking tot de aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De bewoner kan bij de tweede vraag aangeven welke aspecten van de openbare verlichting onveiligheidsgevoelens geven. Vervolgens is een vervolgvraag gesteld, waarbij de bewoner kan aangeven welke maatregel doorgevoerd kan worden wat betreft openbare verlichting om onveiligheidsgevoelens te verminderen/ weg te nemen. Door specifieke vragen te stellen (hierboven toegelicht) is er duidelijk in kaart gebracht door welke reden met betrekking tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting eventuele onveiligheidsgevoelens op bepaalde plekken (zijn) ontstaan.

Toelichting interviews

Dat bewoners zich eventueel onveilig voelen in de buurt, kan verschillende redenen hebben. Door middel van het houden van interviews met experts, is inzicht verkregen in deze redenen. Deze informatie is verkregen uit tweede hand, omdat deze experts antwoord geven voor de bewoners. Waarom op deze manier gemeten is, is toegelicht in paragraaf 3.2.4. De wijkregisseur, de wijkondersteuner en de wijkagent weten wat er speelt op gebied van veiligheid in de wijk. Deze experts geven dus gemakkelijk inzicht in onveiligheidsgevoelens van bewoners en wat de redenen hiervoor zijn.

Toelichting concrete criminaliteitscijfers

Angst voor criminaliteit is een factor die veiligheidsbeleving van mensen beïnvloed. Wanneer ergens veel criminaliteit plaatsvindt kan dit resulteren dat mensen zich onveiliger voelen op deze plek (Oppelaar en Wittebrood, 2006). In de derde onderzoeksvraag (zie paragraaf 3.3.3) is onderzocht waar zich de hotspots van concrete criminaliteit bevinden. Daarbij zijn de concrete criminaliteitscijfers van beide wijken geanalyseerd. Wanneer er, bij de tweede onderzoeksvraag, hotspots van onveiligheidsbeleving zijn gevonden, is er gekeken of er op deze hotspots veel criminaliteit plaatsvindt. Op deze manier zijn de hotspots op meerdere manieren bekeken. Vanuit de enquête zijn subjectieve gegevens duidelijk geworden. Vanuit de criminaliteitscijfers is gekeken of er daadwerkelijk criminaliteit plaatsvindt.

Toelichting kwaliteitsniveau openbare verlichting (lichtmeting)

Vanuit de enquête ontstaan plekken, waarbij bewoners aangeven dat er (aspecten) van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn. In de eerste onderzoeksvraag is er gemeten wat het algemene kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is in de wijken. Als op bepaalde plekken is aangegeven dat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn, zijn deze gegevens vergeleken met de meting van het daadwerkelijke kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

Samenvattend is dus als volgt gemeten. Hotspots van onveiligheidsbeleving zijn bepaald aan de hand van interviews met experts werkzaam in/ voor de wijken. Of er een relatie bestaat tussen onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is bepaald aan de hand van de enquête en de lichtmeting. Wanneer uit de enquête plekken ontstaan waarbij de openbare verlichting onvoldoende is volgens bewoners, is het kwaliteitsniveau vanuit de lichtmeting vergeleken.

3.3.3 Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en concrete criminaliteit

Onderzoeksvraag 3 luidt als volgt:

‘Op welke plekken in de wijken Alderinkshoek en Nieuwstraatkwartier bevinden zich de hotspots met betrekking tot de concrete criminaliteit?’

- *‘In hoeverre kan er in beide wijken een verband worden gelegd tussen de hotspots met betrekking tot de concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting?’*

Deze onderzoeksvraag is op te delen in een hoofdvraag en subvraag. Voor de hoofdvraag is er onderzocht of en waar zich de hotspots van criminaliteit bevinden in de Almelose wijken Alderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Vervolgens is bij de deelvraag gekeken in hoeverre de hotspots van criminaliteit in relatie kunnen worden gebracht met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. In tabel 8 zijn de variabelen en indicatoren weergegeven. Onder de tabel volgt een toelichting van de meetinstrumenten en waarom er juist voor deze variabelen en indicatoren is gekozen.

Variabelen	Indicatoren	Meetinstrumenten
Criminaliteit naar locatie	1. Criminaliteitscijfers per straat 2. Criminaliteitscijfers per buurt	Voor deze indicatoren is het meetinstrument criminaliteitscijfers gebruikt. Hierbij is gekeken naar de criminaliteitscijfers per straat en vervolgens per buurt.
Criminaliteit naar soort	1. Inbraak 2. Diefstal 3. Vandalisme Zie tabel 19 in bijlage 9 voor uitwerking van de indicatoren.	Voor deze indicatoren is het meetinstrument criminaliteitscijfers gebruikt, specifiek op soort criminaliteit.
Criminaliteit naar tijdstip	1. Criminaliteit wanneer het licht is (overdag bij daglicht) 2. Criminaliteit wanneer het donker is ('s avonds/ 's nachts wanneer het donker is)	Voor deze indicatoren is het meetinstrument criminaliteitscijfers, specifiek op het tijdstip dat de criminaliteit plaatsvindt gebruikt.

Tabel 8: Operationalisering onderzoeksvraag 3

Toelichting variabelen, indicatoren en meetinstrumenten

Bij deze onderzoeksvraag is onderzocht of er hotspots van concrete criminaliteit bestaan en of deze eventuele hotspots in relatie kunnen worden gebracht met het kwaliteitsniveau van openbare verlichting. Het is dus eerst van belang om de hotspots van criminaliteit te bepalen. Dit is gedaan op basis van de eerste twee variabelen, namelijk criminaliteit naar locatie en criminaliteit naar soort.

1. Om te bepalen waar zich de hotspots van criminaliteit bevinden in beide wijken, is de variabele criminaliteit naar locatie onderzocht. Zoals toegelicht in paragraaf 1.5.1 zijn de onderzoeksgebieden afgebakend op woningen met woonfunctie. Daarbij is per straat gekeken hoeveel woningen met woonfunctie de straten bevatten. Er is daarom gekozen om bij de

criminaliteitscijfers te kijken naar de indicator criminaliteitscijfers per straat. Met andere woorden er is onderzocht in welke straten de meeste criminaliteit plaatsvindt. Vervolgens is aan de hand van de criminaliteitscijfers per straat gekeken, in welke buurt van de wijken de meeste criminaliteit plaatsvindt. Daarmee is gekeken of en waar hotspots van criminaliteit in de wijk bestaan.

2. Omdat criminaliteit een breed begrip is en bestaat uit verschillende soorten misdrijven en delicten is er via deskresearch gekeken, welk soort criminaliteit gekoppeld kan worden aan openbare verlichting. Volgens het Handboek PKVW van het CCV (2015) kan openbare verlichting de kans op vandalisme, inbraken en diefstal verminderen. De daadwerkelijke criminaliteit is dus in kaart gebracht voor deze drie indicatoren (zie tabel 19 in bijlage 9 voor nadere uitwerking van deze indicatoren).

Nadat de hotspots van criminaliteit in kaart zijn gebracht, is gekeken in hoeverre dit in relatie kan worden gebracht met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Volgens Welsh en Farrington (2007) kan verbeterde verlichting criminaliteit laten dalen met name tijdens de daluren van duisternis (wanneer het donker is), dus in de avond. Volgens deze theorie kan er een relatie bestaan tussen concrete criminaliteit en openbare verlichting, afhankelijk van het tijdstip van de dag.

3. De laatste variabele die daarom onderzocht is, is 'criminaliteit naar tijdstip'. Op basis van de theorie van Welsh en Farrington (2007) is ervoor gekozen om de indicatoren 'criminaliteit wanneer het licht is' en 'criminaliteit wanneer het donker is' te onderzoeken. Nadat de hotspots in kaart zijn gebracht, is gekeken of de criminaliteit, die op de hotspots plaatsvindt, met name wanneer het licht is of wanneer het donker is plaatsvindt. Of deze hotspots in relatie staan met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting, is dus afhankelijk van de uitkomsten van de variabele 'criminaliteit naar tijdstip'. Als er bijvoorbeeld sprake is van veel criminaliteit wanneer het donker is op een hotspot van criminaliteit, kan het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting als reden worden gezien van veel criminaliteit, die op de hotspot plaatsvindt. Ook kan het zijn dat er geen relatie bestaat tussen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de concrete criminaliteit, die op de hotspots plaatsvindt, omdat de criminaliteit met name wanneer het licht is plaatsvindt.

Voor alle variabelen en indicatoren is er gebruik gemaakt van het meetinstrument 'geregistreerde criminaliteitscijfers van politie Almelo'. Met deze gegevens zijn de variabelen beantwoordt. De cijfers zijn opgevraagd bij de politie Almelo. Daarbij is gevraagd onderscheid te maken op criminaliteitscijfers per straat/ buurt, criminaliteitscijfers naar soort criminaliteit en criminaliteitscijfers naar tijdstip.

3.3.4 Aanbevelingen ten aanzien van openbare verlichting

Onderzoeksvraag 4 luidt als volgt:

- *'Welke aanbevelingen op gebied van openbare verlichting kunnen worden gegeven om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid op de hotspots in de wijken Alderinkshoek en Nieuwstraatkwartier mogelijk te verbeteren?'*

Voor de aanbevelingen vanuit dit onderzoek is er gekeken of, door middel van openbare verlichting, de onveiligheidsbeleving en objectieve veiligheid op hotspots mogelijk te verbeteren zijn. Daarbij is dus specifiek gekeken naar aanbevelingen op gebied van openbare verlichting. Bij deze onderzoeksvraag is naar de resultaten van de voorgaande onderzoeksvragen gekeken. Er zijn dus geen nieuwe variabelen en indicatoren opgesteld.

3.4 Analysemethoden

Om de resultaten te analyseren zijn methoden gebruikt. In dit onderzoek is er gebruik gemaakt van SurveyMonkey, Excel en transcriberen/ coderen.

3.4.1 SurveyMonkey

Voor dit onderzoek is het programma SurveyMonkey gebruikt als analyse methode. Met het programma SurveyMonkey is de enquête gemaakt, waarbij informatie verkregen door respondenten makkelijk inzichtelijk te maken zijn (SurveyMonkey, 2019).

Zoals vermeld in paragraaf 3.2.2 is er voor dit onderzoek gebruik gemaakt van een enquête. Deze enquête is uitgezet onder de huishoudens wonend in de onderzoeksgebieden. Om te kijken of er een relatie bestaat tussen de variabelen, is het programma SurveyMonkey gebruikt. De enquête geeft inzicht in de eventuele relatie tussen onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Deze gegevens zijn van toepassing op de tweede onderzoeksvraag. Door middel van SurveyMonkey zijn variabelen vergeleken. Het programma helpt bij het verzamelen, invoeren, lezen, en/of analyseren van gegevens. Daarnaast helpt SurveyMonkey bij het maken van tabellen en grafieken.

3.4.2 Excel

Als tweede analysemethode is voor dit onderzoek het programma Excel gebruikt. Excel is een hulpmiddel om grote hoeveelheden gegevens te duiden. Daarbij kan Excel helpen met eenvoudige berekeningen en het volgen van (bijna) elk soort informatie. Cellen kunnen getallen, tekst of formules bevatten. Daarbij kunnen gegevens worden opgesteld, gesorteerd, gefilterd en in tabellen/ grafieken worden gezet (Microsoft, 2019).

Zoals vermeld in paragraaf 3.2.1 is er een lichtmeting gehouden. De waarden die voortvloeien uit deze lichtmeting zijn in Excel verwerkt. De formules die berekend zijn, zoals de Uh-waarde en de K-gem, zijn door functies in Excel gemeten.

Tevens is er in dit onderzoek gebruik gemaakt van geregistreerde criminaliteitscijfers, zoals vermeld in paragraaf 3.2.3. Deze politiecijfers geven inzicht in de eventuele relatie tussen concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Deze gegevens zijn van toepassing op de derde onderzoeksvraag. In Excel zijn gegevens gefilterd en per indicator geanalyseerd.

3.4.3 Transcriberen/ coderen

Zoals vermeld in paragraaf 3.2.4 zijn de interviews opgenomen. Na het houden van het interview, is het gehele interview uitgeschreven (transcriberen). Dit is zo gedetailleerd mogelijk gedaan, waarbij de interviewlijsten met antwoorden van de verschillende geïnterviewden in bijlage 6.2 en 6.3 zijn geplaatst. Vervolgens zijn de interviews gecodeerd. Het interview bestaat uit verschillende delen en deze onderdelen hebben een eigen 'code' gekregen. Het onderwerp van het interview is onveiligheidsgevoelens bij bewoners. De variabele die onderzocht is, is 'onveiligheidsgevoelens naar locatie'. De codes die gebruikt zijn in het interview luiden als volgt: omschrijving wijk, onveiligheidsgevoelens buurt/ wijk en hotspots buurt/ wijk. De informatie bij deze codes is verwerkt in de scriptie onder de koppen: omschrijving wijk, actuele aanpak veiligheidsthema's, reden(en) algemene onveiligheidsgevoelens, hotspots algemene onveiligheidsgevoelens en reden(en) onveiligheidsgevoelens op de hotspots.

Hoofdstuk 4 Kwaliteitsniveau openbare verlichting

In dit hoofdstuk is een beeld geschetst van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Bij beide wijken is een lichtmeting uitgevoerd. Gemeente Almelo houdt de Richtlijn voor Openbare Verlichting (NSVV, 2011) aan voor het verlichten van de woonwijken in de gemeente. De gemeten waarden vanuit de lichtmeting zijn vergeleken met deze richtlijn. Aan de hand van de indicatoren verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleur van verlichting zijn de resultaten weergegeven. Op deze manier is er antwoord gegeven op de eerste onderzoeksvraag: *‘Wat is het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier?’*.

Aan de hand van de determineertabel is bepaald welke criteria gehanteerd moet worden bij het beoordelen van de lichtmeting (zie paragraaf 2.4.2 theoretisch kader voor nadere toelichting). De weegfactor die voortvloeit uit deze tabel bepaald welke verlichtingsklasse belangrijk is. De criteria die de bepaalde verlichtingsklasse bevat is vervolgens gekoppeld aan de resultaten van de lichtmeting. Er is gekozen om bij de lichtmeting voor beide wijken twee representatieve straten te meten, die een duidelijke weergave van de wijk geven. Dit is gedaan op basis van het soort openbare verlichting die de straten bevatten.

4.1 Kwaliteitsniveau openbare verlichting Aalderinkshoek

De gehele wijk Aalderinkshoek bevat LED openbare verlichting. Met een uitzondering van de Bachlaan. De Bachlaan bevat als enige straat PLL verlichting. De gemeente heeft de openbare verlichting van deze straat niet veranderd naar LED verlichting om een duidelijke reden. De openbare verlichting van de Bachlaan is net voor de verandering naar LED verlichting aangepast. Er zijn kosten gemaakt voor deze aanpassing en het was niet logisch om kort na deze aanpassing, die veel geld heeft gekost, de verlichting weer aan te passen naar LED verlichting. Voor de lichtmeting in de wijk Aalderinkshoek zijn twee straten, namelijk de Tsjaikowskystraat en de Schumannstraat, gemeten. Om een beeld te krijgen van de straten zijn in bijlage 4 foto's weergegeven van de straten overdag en in de avond.

4.1.1 Toepassing Richtlijn Openbare Verlichting 2011

Om te kunnen bepalen aan welke eisen de openbare verlichting moet voldoen, is door middel van een determineertabel de verlichtingsklasse P bepaald. Vanuit de determineertabel is duidelijk geworden welke weegfactor de straat heeft. Dit is bepaald aan de hand van parameters (kenmerken) die de straat bevatten. Omdat beide straten dezelfde parameters (kenmerken) bevatten is de determineertabel één keer ingevuld. De verlichtingsklasse geldt dus voor beide straten. In bijlage 4.1 is de determineertabel geheel ingevuld. De volgende parameters zijn van belang bij de straten in de wijk Aalderinkshoek. Als eerste bedraagt de maximale toegestane snelheid 30 km/h of minder dan 30 km/h. De gebruiksintensiteit is rustig. De verkeerssamenstelling bedraagt al het verkeer, dus alle weggebruikers gebruiken de straten. De Geparkeerde voertuigen zijn wel aanwezig. Als laatste is de omgevingsluminantie laag, dit vloeit voort uit dat de straten 'normale' woonstraten zijn en een rustige gebruiksintensiteit hebben.

Vanuit deze kenmerken is bepaald dat de weegfactor van de straten '1' is. Deze weegfactor is vervolgens ingevuld in de formule en hieruit is voortgevloeid dat de onderzochte straten in Aalderinkshoek vallen in de P5 verlichtingsklasse (zie paragraaf 2.4.3 voor de eisen bij deze verlichtingsklasse).

4.1.2 Uitkomsten lichtmeting

Nu duidelijk is dat de straten in Aalderinkshoek in de P5 verlichtingsklasse vallen, zijn de uitkomsten van de lichtmeting gekoppeld aan de eisen van de richtlijn (NSVV, 2011). In deze paragraaf zijn de uitkomsten van de lichtmetingen weergegeven op basis van de indicatoren verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleur verlichting (kleurherkenning). In bijlage 4.2 is een uitgebreide weergave gegeven van de uitkomsten van de lichtmeting, naast de eisen van de richtlijn van het NSVV (2011).

Deelconclusie kwaliteitsniveau openbare verlichting Aalderinkshoek

De wijk Aalderinkshoek valt in de P5 verlichtingsklasse. De gemiddelde verlichtingssterkte (E gem) van de straten zijn bij beide straten voldoende, want bij beide straten valt de lx waarde boven de 3,0 lx.

Daarentegen voldoet de E min bij beide straten niet aan de gestelde norm van 0,6 lx. De uh-waarde moet bij de P5 klasse minimaal 0,2 zijn. Bij beide straten valt de uh-waarde onder 0,2 uh. Dit betekent dat de gelijkmatigheid van de verlichting in de straten onvoldoende is.

Voor de kleurmeting is de methode van de kleurenwaaier gebruikt. Gemiddeld zijn bij beide straten 4,5 of meer kleuren van de kleurenwaaier te herkennen. Dit betekent dat meer dan de helft van de kleuren goed is herkend aan de hand van de verlichting. Hieruit is op te maken dat de kleurherkenning van de verlichting wel voldoet aan de eisen.

Om aan de eisen van de richtlijn te voldoen moeten alle indicatoren voldoen aan de eisen vanuit deze richtlijn. Uit bovenstaande gegevens is te stellen dat dit niet het geval is in straten van de wijk Aalderinkshoek. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in Aalderinkshoek op dit moment niet voldoet aan de richtlijnen van het NSVV (2011).

4.2 Kwaliteitsniveau openbare verlichting Nieuwstraatkwartier

De wijk Nieuwstraatkwartier maakt gebruik van conventionele openbare verlichting. Met een uitzondering van de Nieuwstraat. Op dit moment is de gemeente bezig om de conventionele verlichting in de Nieuwstraat te vervangen door LED verlichting. Ook krijgt de straat een verblijfsfunctie en mogen automobilisten nu 30km per uur rijden in plaats van 50km per uur. Voor de lichtmeting in de wijk Nieuwstraatkwartier zijn twee straten, namelijk de Wondestraat en de Witvoetenstraat, gemeten. Om een beeld te krijgen van de straten zijn in bijlage 5 foto's weergegeven van de straten overdag en in de avond.

4.2.1 Toepassing Richtlijn Openbare Verlichting 2011

Om te kunnen bepalen aan welke eisen de openbare verlichting moet voldoen, is door middel van een determineertabel de verlichtingsklasse P bepaald. Vanuit de determineertabel is duidelijk geworden welke weegfactor de straat heeft. Dit is bepaald aan de hand van parameters (kenmerken) die de straat bevatten. Omdat beide straten dezelfde parameters (kenmerken) bevatten is de determineertabel één keer ingevuld. De verlichtingsklasse geldt dus voor beide straten. In bijlage 5.1 is de determineertabel geheel ingevuld. De volgende parameters zijn van belang bij de straten in de wijk Nieuwstraatkwartier. Als eerste bedraagt de maximale toegestane snelheid 30 km/h of minder dan 30 km/h. De gebruiksintensiteit is rustig. De verkeerssamenstelling bedraagt al het verkeer, dus alle weggebruikers gebruiken de straten. De Geparkeerde voertuigen zijn wel aanwezig. Als laatste is de Omgevingsluminantie laag, dit vloeit voort uit dat de straten 'normale' woonstraten zijn en een rustige gebruiksintensiteit hebben. Vanuit deze kenmerken is bepaald dat de weegfactor van de straten '1' is. Deze weegfactor is vervolgens ingevuld in de formule en hieruit is voortgevloeid dat de onderzochte straten in Nieuwstraatkwartier vallen in de P5 verlichtingsklasse.

4.2.2 Uitkomsten lichtmeting

Nu duidelijk is dat de straten in Nieuwstraatkwartier in de P5 verlichtingsklasse, zijn de uitkomsten van de lichtmeting gekoppeld aan de eisen van de richtlijn (NSVV, 2011). In deze paragraaf zijn de uitkomsten van de lichtmetingen weergegeven op basis van de indicatoren verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleurverlichting (kleurherkenning). In bijlage 5.2 is een uitgebreide weergave gegeven van de uitkomsten van de lichtmeting, naast de eisen van de richtlijn van het NSVV (2011).

Deelconclusie kwaliteitsniveau openbare verlichting Nieuwstraatkwartier

De wijk Nieuwstraatkwartier valt in de P5 verlichtingsklasse. De gemiddelde verlichtingssterkte (E gem) van de straten is bij de Wondestraat wel voldoende, want deze waarde ligt boven de 3,0 lx. Bij de Witvoetenstraat ligt de waarde onder de 3 lx, waardoor deze straat niet voldoet aan de eisen van de verlichtingssterkte. De E min waarde voldoet bij beide straten niet aan de eisen, want bij beide straten valt de waarde onder de 0,6 lx. De uh-waarde (gelijkmatigheid) moet bij de P5 klasse minimaal 0,2 zijn. Bij beide straten valt de uh-waarde onder 0,2 uh. Dit betekent dat de gelijkmatigheid van de verlichting in beide straten onvoldoende is.

Voor de kleurmeting is de methode van de kleurenwaaier gebruikt. Gemiddeld zijn bij beide straten 4,5 kleuren van de kleurenwaaier te herkennen. Dit betekent dat meer dan de helft van de kleuren goed is herkend aan de hand van de verlichting. Hieruit is op te maken dat de kleurherkenning van de verlichting wel voldoet aan de eisen.

Om aan de eisen van de richtlijn te voldoen moeten alle indicatoren voldoen aan de eisen vanuit deze richtlijn. Uit bovenstaande gegevens is te stellen dat dit niet het geval is in straten van de wijk Nieuwstraatkwartier. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat het kwaliteitsniveau van openbare verlichting in de wijk Nieuwstraatkwartier op dit moment niet voldoet aan de richtlijnen van het NSVV (2011).

4.3 Vergelijking wijken kwaliteitsniveau openbare verlichting

Uit bovenstaande resultaten is te stellen dat in beide wijken het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting niet voldoet aan de eisen vanuit de richtlijn. Als dieper wordt ingezoomd op de indicatoren is het volgende te stellen. De kwaliteit van de verlichtingssterkte verschilt in beide wijken. In Aalderinkshoek voldoet de gemiddelde verlichtingssterkte wel aan de eisen, terwijl in Nieuwstraatkwartier dit alleen geldt voor de Wondestraat. In beide wijken voldoet de gelijkmatigheid van de openbare verlichting niet aan de richtlijn. Als laatste indicator voldoet de kleurherkenning wel in beide wijken.

Echter moet er bij deze conclusie een kanttekening worden geplaatst. De lichtmeting is uitgevoerd in 2 straten per wijk. Dit is gedaan, omdat de tijd verkregen voor dit onderzoek, niet meer metingen toe laat. Om een optimaal beeld te krijgen van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting moet in alle straten een lichtmeting gedaan worden. Dit is echter tijdrovend, omdat er rekening gehouden moet worden met het tijdstip, het weer en het hebben van de juiste middelen.

Hoofdstuk 5 (On)veiligheidsbeleving

In dit hoofdstuk is er een beeld geschetst van de (on)veiligheidsbeleving in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. De algemene (on)veiligheidsbeleving is bepaald aan de hand van interviews met wijkregisseur, wijkondersteuner en wijkagent. De eventuele relatie tussen onveiligheidsgevoelens en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is bepaald aan de hand van de enquête. Er is in dit hoofdstuk antwoord gegeven op de tweede onderzoeksvraag: *‘Op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier bevinden zich de hotspots met betrekking tot onveiligheidsbeleving? En in hoeverre kan er in beide wijken een verband worden gelegd tussen de hotspots met betrekking tot onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting?’*.

5.1 (On)veiligheidsbeleving Aalderinkshoek

Omdat het qua planning van de geïnterviewden niet uitkwam om een gezamenlijk interview te houden, zijn de wijkregisseur en de wijkagent apart van elkaar geïnterviewd. De wijk ondersteuner is niet geïnterviewd (zie paragraaf 3.2.4 voor een nadere toelichting). Uit deze interviews is het volgende gebleken (zie bijlage 6.2 voor beide uitgewerkte interviews).

5.1.1 Omschrijving wijk

De wijk Aalderinkshoek is volgens de wijkregisseur een rustige wijk, waar over het algemeen geen gekke dingen gebeuren. Het is een gemêleerde wijk met verschillende culturen. De wijk bevat duurdere koopwoningen (zoals de Bachlaan), sociale huurwoningen (wonen voornamelijk mensen met en allochtone afkomst) en alles wat aan woningen daartussen zit. De wijk bevat een wijkcentrum, winkelcentrum, middelbare scholen, basisscholen en een groot park (Verdipark). Het Verdipark bevat meerdere ouderenappartementen. Qua gebeurtenissen van onveiligheid komt de wijk weinig tot niet in het nieuws.

Actuele aanpak veiligheidsthema's

De wijkregisseur geeft aan dat de actuele aanpak van veiligheidsthema's zich met name richt op verkeersveiligheid. Hierbij gaat het om de aanpak van de rotonde aan de Aalderinkssingel (uitgeroepen tot onveiligste weg van Nederland). Daarnaast is er een project bezig om de riolering in de wijk aan te pakken. Ook dit project heeft aanknopingspunten met veiligheid, omdat zaken als te hard rijden en openbare verlichting ook worden meegenomen in dit project. Qua sociale veiligheid is er wel eens een witte voeten actie uitgevoerd. De wijkregisseur en wijkagent vermelden dat er op dit moment niet veel projecten lopen op gebied van sociale veiligheid, in Aalderinkshoek.

5.1.2 Onveiligheidsgevoelens wijk en buurt

Zoals eerder vermeld is de wijk Aalderinkshoek over het algemeen een rustige wijk. De wijkregisseur zegt hierover het volgende: *‘Op gebied van onveiligheid en onveiligheidsbeleving, krijg ik niet veel signalen dat Aalderinkshoek een onveilige wijk is’*. Op de vraag welke signalen onveiligheidsgevoelens in de wijk creëren, zijn de volgende redenen voor de wijk Aalderinkshoek aangegeven:

- Verkeersveiligheid. Dit is te verklaren door het feit dat Aalderinkshoek op gebied van verkeersveiligheid de meest onveilige weg van Nederland in bezit heeft. Verder bestaat er het rioleringsproject, toegelicht in paragraaf 5.1.1, waar de gemeente met de herinrichting van de riolering rekening houdt met verkeersveiligheid, zoals te hard rijden en verkeersstromen.

- Drugsdealen. De wijkregisseur vermeld hierbij het volgende: *‘Men heeft het gevoel dat er op bepaalde plekken gedeald wordt. Dan zie je auto’s bij mekaar staan, waar jongeren in zitten. De wijkagent heeft dit bevestigd, maar vermeld dat dit niet altijd het geval is.*
- Overlast rokers/ hangjongeren. De wijkregisseur heeft aangegeven dat de wijk veel scholen bevat. De middelbare scholen geven veel overlast van rokende middelbare scholieren (en leraren). De wijkregisseur vermeld hierover het volgende: *‘Middelbare scholen moeten tegenwoordig rookvrij zijn. Dat betekent dat je nergens op school en dus ook niet op het schoolplein, mag roken. Middelbare scholieren roken wel. Vroeger mochten zij roken op een afgesloten deel van de school en nu dus niet meer. Ze gaan nu de straat op en daar roken. Vroeger zaten daar lagere scholen en tegenwoordige zitten daar ouderenappartementen. Dat bijt elkaar nog wel eens’.* De wijkagent heeft dit bevestigd en vermeld daarbij het volgende: *‘wanneer ouderen, jongeren aanspreken op hun gedrag, krijgen zij vaak een grote mond terug. Hier voelen ze zich niet prettig bij’.*

Hotspots algemene onveiligheidsbeleving

Tijdens de interviews is naar voren gekomen dat onveiligheidsbeleving in Aalderinkshoek met name plaatsvindt rond bepaalde plekken. Volgens de geïnterviewde springt er niet zo zeer één buurt uit op gebied van onveiligheidsgevoelens. Onderstaand zijn de hotspots opgesomd die in de interviews door de wijkregisseur en wijkagent benadrukt zijn. Per hotspot is aangegeven om welke redenen het een hotspot betreft. In figuur 33 (weergegeven in bijlage 6.2.1) is weergegeven waar zich de hotspots van onveiligheidsbeleving bevinden, benadrukt vanuit de interviews.

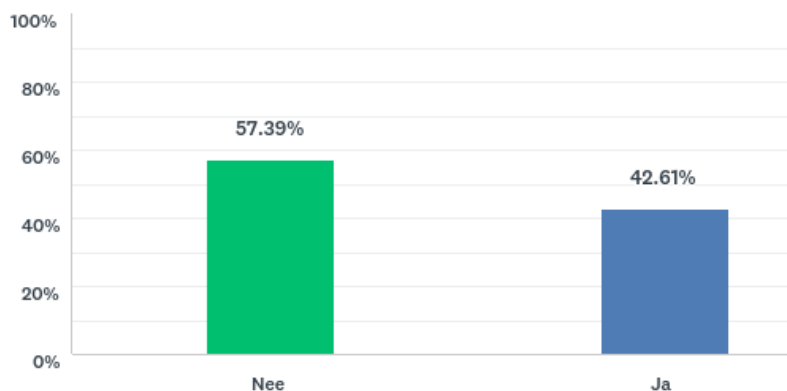
- Verdipark. Het Verdipark is een groot park met veel groen en smalle paden. De wijkregisseur geeft aan dat op de bankjes, in het park, jongeren hangen (ook vanuit de scholen) en dat de smalle paden gevaarlijk zijn door hard rijdende bromfietzers. Dit wekt volgens de wijkregisseur en wijkagent met name onveiligheidsgevoelens op bij ouderen. De reden(en) hiervoor zijn dat ouderen het vaak niet prettig vinden om (in het donker) langs een groep jongeren te lopen en wanneer deze ouderen de jongeren aanspreken op bepaald gedrag, ouderen een grote mond krijgen van deze jongeren. Door het groen en de grote gebouwen in het park is het op plekken donker, waar mensen bijvoorbeeld makkelijk drugs kunnen dealen. De wijkregisseur geeft hierover de volgende conclusie: *‘Parken zijn overdag altijd hartstikke mooi, maar als het donker wordt geeft dat altijd onveiligheidsgevoelens’.*
- Achterpad Intratuin (Henry Purcellpad). De wijkregisseur geeft het volgende aan: *‘Aan dit pad zitten geen huizen en er bevindt zich langs het pad veel groen. Dus er is weinig zicht op de omgeving’.*
- Winkelcentrum Aalderinkshoek. De onveiligheidsgevoelens worden met name opgewekt, na sluitingstijd. De wijkregisseur vermeld hierbij het volgende: *‘Het is niet het mooiste winkelcentrum van Almelo, beetje onguur en dit straalt het ook uit. Er zitten tevens wat verborgen hoekjes in bij het winkelcentrum’. Tevens staan op de parkeerplaatsen wel eens mensen. Dit zijn, zoals ik al zei, die auto’s waarvan mensen denk dat er gedeald wordt. Dit is voornamelijk na sluitingstijd’.* De wijkagent heeft de meldingen van drugsdealen bevestigd. Hij vermeld daarbij het volgende: *‘Je hebt daar natuurlijk ook een cafetaria, waar veel aanloop van mensen is. Ik denk dat het meer is dat iemand die niet uit de wijk komt en daar naar toe gaat, zich niet gelijk prettig voelt’.*

5.1.3 Relatie (on)veiligheidsbeleving en kwaliteitsniveau openbare verlichting

Om de eventuele relatie te bepalen tussen (on)veiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is een enquête afgenomen. Er zijn in totaal 1156 mensen bevraagd. In totaal zijn er 115 ingevulde enquêtes, die bruikbaar zijn voor dit onderzoek. In bijlage 8.1.1 is nader toelichting gegeven op de middelen die zijn gebruikt om de enquête zoveel mogelijk bekendheid te geven. Daarnaast zijn in bijlage 8.1.2 de achtergrondkenmerken van de respondenten in kaart gebracht.

Onveiligheidsgevoelens in het donker

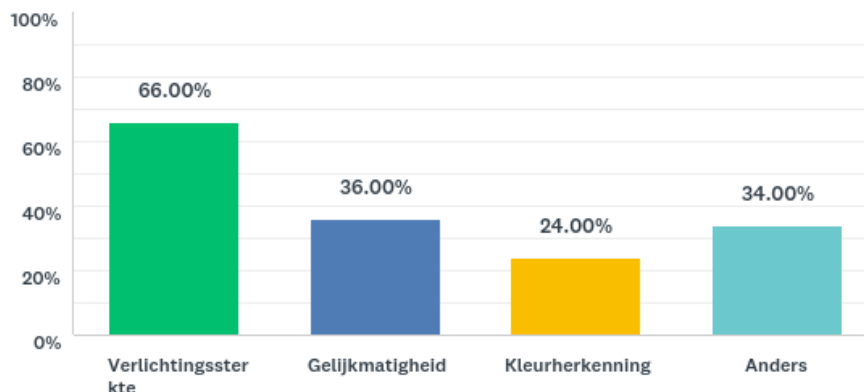
De eerste vraag die de respondenten is gesteld luidt als volgt: *‘Zijn er plekken in uw buurt waar u zich onveilig voelt, wanneer het donker is, omdat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn?’*. De meerderheid van de respondenten (66) heeft aangegeven dat er geen plekken (nee) bestaan. 49 respondenten hebben aangegeven dat er wel plekken met onveiligheidsgevoelens in de buurt bestaan. De verdeling is weergegeven in figuur 3.

Figuur 3: Verdeling onveiligheidsgevoelens in het donker

Reden(en) onveiligheidsgevoelens in het donker

De 43 respondenten die 'ja' hebben ingevuld, hebben vervolgens ingevuld welke aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onveiligheidsgevoelens opwekken (respondenten konden meerdere antwoorden invullen). Uit figuur 4 is op te maken dat de verlichtingssterkte (hoeveelheid openbare verlichting) de grootste reden is voor onveiligheidsgevoelens.

Figuur 4: Verdeling reden(en) onveiligheidsgevoelens aspecten kwaliteitsniveau openbare verlichting

Respondenten hebben ook de mogelijkheid gehad om een andere redenen in te vullen dan verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleurherkenning. De belangrijkste redenen die hieruit zijn gekomen, zijn 'te weinig verlichting (erg donker)' of 'de verlichting werkt niet allemaal' (zie tabel 15 in bijlage 8.1.3 voor een uitgebreide weergave van de redenen). Eerder in dit onderzoek is geconcludeerd dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijk niet voldoet aan de richtlijnen. Echter voldoet de gemiddelde verlichtingssterkte van de huidige openbare verlichting wel aan de richtlijnen. Toch hebben bewoners vaak in de enquête aangegeven dat er geen/ te weinig verlichting aanwezig is of dat verlichting niet werkt. Dit is tegenstrijdig, omdat de verlichtingssterkte wel voldoet aan de richtlijn, maar de bewoners dit kennelijk niet zo ervaren. Daarnaast hebben de bewoners kunnen aangeven welke maatregelen genomen moeten worden om de onveiligheidsgevoelens op de betreffende plekken te verminderen/ weg te nemen. Op 57 van de 62 plekken hebben respondenten maatregelen gegeven, waarmee onveiligheidsgevoelens verminderd/ weggenomen kunnen worden. In figuur 40 weergegeven in bijlage 8.1.3 is een verdeling weergegeven van de maatregelen die aangegeven zijn door de respondenten. De maatregelen verlichting plaatsen, meer verlichting plaatsen en verlichting maken, hebben te maken met de wens dat de plek beter verlicht wordt. Dit betekent dat 55 van 57 maatregelen (96%) gaat om de hoeveelheid verlichting, of te wel verlichtingssterkte. Op dit aspect zou de gemeente zich kunnen focussen in de toekomst.

Hotspots veiligheidsbeleving in relatie tot openbare verlichting

De respondenten hebben verschillende plekken aangegeven waar onveiligheidsgevoelens bestaan, omdat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn. Uit tabel 15, weergegeven in bijlage 8.1.3, zijn een aantal plekken aan te merken die vaker voorkomen, oftewel de hotspots. De volgende hotspots zijn gevonden:

- Gangpaden achter huizen en paden tussen huizen (van straat naar straat);
Er is 23 keer aangegeven dat er onveiligheidsgevoelens bestaan op plekken met betrekking tot gangpaden achter huizen én paden tussen huizen (van straat naar straat). De respondenten hebben aangegeven dat er helemaal geen verlichting staat of dat de verlichting die er nu staat onvoldoende is. De maatregel die is benoemd, is het plaatsen van (meer) verlichting. Deze hotspot is het vaakst benoemd door de respondenten. Een voorbeeld van een aangegeven pad, is weergegeven in bijlage 8.1.3.
 - o Bewoners hebben bij gemeente Almelo de mogelijkheid, melding te maken van (kapotte) openbare verlichting (Gemeente Almelo¹, 2019). Uit gesprek met de werkvoorbereider openbare verlichting (D. Bijkerk, persoonlijke communicatie, 24-06-2019) blijkt dat niet alle gangpaden en tussenpaden van huizen eigendom zijn van gemeente Almelo. Volgens D. Bijkerk wordt aan de hand van de perceelgrens bepaald of het gangpad/ tussenpad onderhouden moet worden door de gemeente, de bewoners of de bewonersstichting. Dit betekent dat de gemeente niet altijd verantwoordelijk is voor het plaatsen/ vervangen van de verlichting. De vraag is alleen of bewoners altijd weten dat het plaatsen/ vervangen van openbare verlichting eigen verantwoordelijkheid is, wanneer een gangpad binnen de perceelgrens van de woning valt.
 - o Bijvoorbeeld: Liszstraat, Beethovenlaan, Telemannstraat, Palestrinastraat, Aalderinkpad.
- Fietspaden;
Er is 10 keer aangegeven dat er onveiligheidsgevoelens bestaan op fietspaden. De fietspaden, die zijn aangegeven, liggen voornamelijk achteraf. Verder staan er weinig woningen en veel bosschages langs deze paden. Daarbij is er aangegeven dat de fietspaden te donker zijn en/of de lantaarnpalen te weinig verlichting geven.
 - o Bijvoorbeeld: Henry Purcellpad, Paderewskipad.

- Parken/ paden in de parken.

Er is 9 keer aangegeven dat er onveiligheidsgevoelens bestaan op parken of de paden die zich in de parken bevinden. De parken, zoals het Verdipark en het Kareliapark, bevatten grote flats en veel bosschages. Grote gebouwen en veel groen creëren donkere plekken. Verlichting is dus van belang. Toch geven respondenten aan, zich hier onveilig te voelen, met als reden(en) dat de verlichtingssterkte en gelijkmatigheid onvoldoende zijn.

- Bijvoorbeeld: Verdipark, Karelia park.

De hotspots aangegeven door de experts komen deels overeen met de hotspots aangegeven door bewoners. De experts gaven aan dat parken (het Verdipark) en fietspaden (Henry Purcellpad) vaak onveiligheidsgevoelens geven, ook de respondenten gaven deze plekken aan met betrekking tot onveiligheidsgevoelens door onvoldoende kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

Deelconclusie (on)veiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting

De hotspots van onveiligheidsbeleving, opgemerkt door de experts van Aalderinkshoek, komen deels overeen met de hotspots in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting, aangegeven door de bewoners. De hotspots in relatie tot het kwaliteitsniveau van openbare verlichting zijn dezelfde soort plekken, namelijk 'paden' (paden bij huizen, fietspaden en paden in parken). De hotspots betreffen 42 plekken van de 62 aangegeven plekken. Op deze hotspots is de belangrijkste reden, het aspect 'verlichtingssterkte', oftewel hoeveelheid verlichting. Dit is te verklaren door het feit dat bij alle hotspots is aangegeven dat er (meer) verlichting moet worden geplaatst of dat de lampen van de huidige verlichting gemaakt moeten worden. Dit betekent dat in Aalderinkshoek de onveiligheidsgevoelens in relatie staan tot het aspect verlichtingssterkte van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De maatregelen die gegeven zijn op alle plekken bevestigen dit, 96% van de aangegeven maatregelen heeft betrekking tot de verlichtingssterkte, oftewel de hoeveelheid verlichting.

5.2 (On)veiligheidsbeleving Nieuwstraatkwartier

Uit het interview met de wijkregisseur, de wijkondersteuner en de wijkagent van de wijk Nieuwstraatkwartier is het volgende gebleken (zie bijlage 6.3 voor het uitgewerkte interview).

5.2.1 Omschrijving wijk

De wijk Nieuwstraatkwartier is een wijk, waar gewoonweg veel aan de hand is. Er is veel problematiek, zoals werkeloosheid, drugs, alcohol en multi-probleemgezinnen. Daarnaast wonen er veel mensen in de wijk, die de Nederlandse taal niet (goed) beheersen. Het is een multiculturele wijk met veel verschillende nationaliteiten. Volgens de geïnterviewden zijn er de afgelopen tijd veel positieve punten in de wijk. Daarbij moet gedacht worden aan de aanpak van de Nieuwstraat en het winkeliersinitiatief. Volgens de wijkondersteuner en de wijkagent zorgt de media voor een negatief beeld over de wijk Nieuwstraatkwartier. Een voorbeeld hiervan zijn de invallen die hebben plaatsgevonden in september 2018. In de nieuwsberichten werd alleen de wijk Nieuwstraatkwartier vermeld. Echter hebben er ook invallen plaatsgevonden in de wijken de Riet, Nieuwland en Ossenkoppelerhoek. De wijk komt vaak negatief in het nieuws en alleen de 'slechte' zaken worden vermeld. Dit zorgt ervoor dat buitenstaanders als gauw een vooroordeel over de wijk hebben, terwijl dit niet altijd terecht is.

Actuele aanpak veiligheidsthema's

De wijkregisseur geeft aan dat op dit moment met name aandacht wordt geschonken aan verkeersveiligheid. Dit is te zien aan de aanpak van de Nieuwstraat. Op gebied van sociale veiligheid wordt door politie de witte voeten actie en het donkere dagen offensief uitgevoerd (zie nadere toelichting in

bijlage 6.3). Daarnaast wordt er aandacht geschonken aan het creëren van meer sociale cohesie in de wijk. En dit wordt gedaan door bewonersgroepen bij elkaar te brengen, bijvoorbeeld bij het bewonersinitiatief 'De Hagedoorn' en in het wijkcentrum 'De Goossenmaat'.

5.2.2 Onveiligheidsgevoelens wijk en buurt

Volgens de wijkagent zit er verschil in onveiligheidsgevoelens in de wijk. Tijdens het interview werd gevraagd in welke buurt de meeste onveiligheidsgevoelens voorkomen. Daaruit kwam dat de meeste onveiligheidsgevoelens plaatvinden op plekken in de buurt Witvoet en Omgeving. Dit is te zien aan de hotspots die benadrukt zijn door wijkregisseur, wijkondersteuner en wijkagent. De volgende redenen van onveiligheidsbeleving in Nieuwstraatkwartier zijn in het interview aangegeven:

- Gezinnen die 'de dienst' uitmaken. De wijkregisseur vermeld hierover het volgende: *'Bij sommige families is de onderlinge sociale cohesie zo sterk, dat dit onveiligheidsgevoelens creëert bij andere bewoners van de wijk. Hoor je niet bij deze families, ben je geen vrienden, of moeten ze je niet, dan heb je bijna geen leven in deze wijk'*. De wijkagent bevestigt dit: *'Deze families wonen vaak langere tijd in de wijk en ook de daaropvolgende generaties gaan in de buurt van de familie wonen, waardoor steeds meer families bij elkaar wonen. Wanneer de bom barst is het oorlog. Dit is wel eens gebeurd zowel in de families onderling, als met buitenstaande families'*.
- Media dikt negatieve gebeurtenissen in de wijk aan. Volgens de geïnterviewden is Nieuwstraatkwartier een wijk waar veel aan de hand is. In paragraaf 5.2.1 is dit nader toegelicht.
- Meer bewoning. Wanneer 'meer bewoning' plaatst vindt, wordt bijvoorbeeld een woning gehuurd door één persoon bij de woningstichting, terwijl er vervolgens zes mensen in wonen. In Nieuwstraatkwartier gaat dit volgens de wijkagent met name om Poolse arbeiders, die werkzaam zijn in een fabriek. Deze arbeiders zorgen voor onveiligheidsgevoelens bij omwonenden, omdat deze arbeiders veel geluids- en drankoverlast geven.
- Drugsdealers/ drugsgebruik. Dit probleem speelt zich op meerdere plekken in de wijk af. Op plekken waar gezinnen wonen, wordt drugs gebruikt en gedeald. Dit zorgt voor onveiligheidsgevoelens van omwonenden.

Hotspots algemene onveiligheidsbeleving

De onveiligheidsgevoelens verschillen per buurt. Dit heeft met name te maken met de overlast en incidenten die daar plaatsvinden. Vanuit het interview is te concluderen dat de onveiligheidsgevoelens met name in de buurt 'Witvoet en Omgeving' plaatsvinden. De grootste redenen hiervoor zijn angst voor families die 'de dienst' uitmaken in de wijk en het dealen/gebruiken van drugs.

Onderstaand zijn de hotspots opgesomd die in het interview door de wijkregisseur, wijkagent en wijkondersteuner benadrukt zijn. Per hotspot is aangegeven om welke redenen het een hotspot betreft. In figuur 34 (weergegeven in bijlage 6.3.1) is weergegeven waar zich de hotspots van onveiligheidsbeleving bevinden, benadrukt vanuit de interviews. Het valt op dat de hotspots qua locatie dicht bij elkaar liggen.

- 'Kleine' straatjes (Gravenstraat, Witvoetenstraat, Merelstraat). De redenen voor deze hotspots zijn de moeilijk benaderbare families, die 'de dienst uitmaken' in de wijk. Omwonenden voelen zich onveilig, maar durven geen actie te ondernemen (meldingsbereidheid is laag). Omwonenden zijn bang dat de veroorzakers van de onveiligheidsgevoelens erachter komen dat overlast gemeld is bij de politie.
- Huurpand Gravenstraat 21. Drugs is de grootste reden voor de onveiligheidsgevoelens op deze hotspot. Het naastgelegen park zorgt voor een kans voor personen om drugs te dealen en/of te gebruiken. De wijkagent geeft aan: *'Wanneer mensen dealen, gaan ze niet midden op straat dealen, maar zoeken ze een donkere plek. Dus vanuit deze plek komen regelmatig klachten van*

bewoners'. Deze hotspot heeft (donkere) plekken waar dealers/ gebruikers zich makkelijk kunnen verschuilen. Dit komt door het naastgelegen speelveldje.

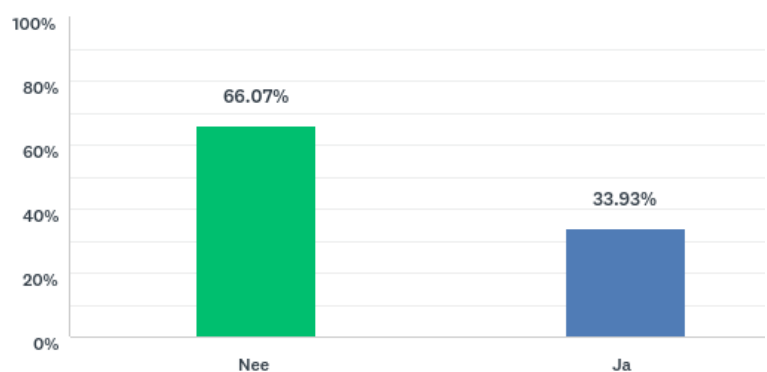
- Hoek Nieuwstraat/ Lindestraat. Ook op deze hotspot is drugs de grootste reden voor onveiligheidsgevoelens.

5.2.3 Relatie (on)veiligheidsbeleving en kwaliteitsniveau openbare verlichting

Om de eventuele relatie te bepalen tussen (on)veiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is een enquête afgenomen. Er zijn in totaal 1132 mensen bevestigd. In totaal zijn er 56 ingevulde enquêtes die bruikbaar zijn voor dit onderzoek. In bijlage 8.2.1 is nader toelichting gegeven op de middelen die zijn gebruikt om de enquête zoveel mogelijk bekendheid te geven. De respons is laag, maar wel bruikbaar. Dit is te beargumenteren door het feit dat er verschillende plekken zijn aangegeven die onveiligheidsgevoelens opwekken, omdat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting niet voldoende zijn. Daarnaast zijn in bijlage 8.2.2 de achtergrondkenmerken van de respondenten in kaart gebracht.

Onveiligheidsgevoelens in het donker

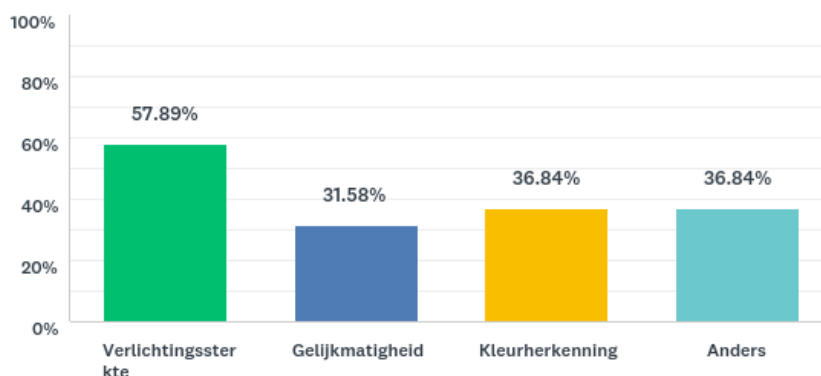
De eerste vraag die de respondenten is gesteld luidt als volgt: *'Zijn er plekken in uw buurt waar u zich onveilig voelt, wanneer het donker is, omdat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn?'*. De meerderheid van de respondenten (37) heeft aangegeven dat er geen plekken (nee) bestaan. 19 respondenten hebben aangegeven dat er wel plekken met onveiligheidsgevoelens in de buurt bestaan. De verdeling is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5: Verdeling onveiligheidsgevoelens in het donker

Reden(en) onveiligheidsgevoelens in het donker

De 19 respondenten die 'ja' hebben ingevuld, hebben vervolgens ingevuld welke aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onveiligheidsgevoelens opwekken (respondenten konden meerdere antwoorden invullen). Uit figuur 6 is op te maken dat de verlichtingssterkte (hoeveelheid openbare verlichting) de grootste reden is voor onveiligheidsgevoelens.

Figuur 6: Verdeling reden(en) onveiligheidsgevoelens aspecten kwaliteitsniveau openbare verlichting

Respondenten hebben ook de mogelijkheid gehad om een andere redenen in te vullen dan verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleurherkenning. De belangrijkste redenen die hieruit zijn gekomen, zijn 'te weinig verlichting (erg donker)' of 'de verlichting werkt niet allemaal' (zie tabel 17 in bijlage 8.2.3 voor een uitgebreide weergave van de redenen). Eerder in dit onderzoek is geconcludeerd dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijk niet voldoet aan de richtlijnen. Dit kan verklaren waarom bewoners vaak aangeven dat er geen/ te weinig verlichting staat of dat de verlichting niet werkt op betreffende plekken. Daarnaast hebben de bewoners kunnen aangeven welke maatregelen dan genomen moeten worden om de onveiligheidsbeleving op de betreffende plekken te verminderen/ weg te nemen. Op 22 van de 25 plekken hebben respondenten maatregelen gegeven, waarmee onveiligheidsgevoelens verminderd/ weggenomen kunnen worden. In figuur 46 weergegeven in bijlage 8.2.3 is een verdeling weergegeven van de maatregelen die aangegeven zijn. De maatregelen verlichting plaatsen, meer verlichting plaatsen en verlichting maken, hebben te maken met de wens dat de plek beter verlicht wordt. Dit betekent dat 21 van 22 maatregelen (95%) gaat om de hoeveelheid verlichting, of te wel verlichtingssterkte. Op dit aspect zou de gemeente zich kunnen focussen in de toekomst.

Hotspots veiligheidsbeleving in relatie tot openbare verlichting

In bijlage 8.2.3 is een lijst opgenomen met alle plekken die onveiligheidsgevoelens opwekken bij bewoners, omdat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn. Uit deze lijst is op te maken dat er niet bepaalde plekken bestaan, die meerdere keren genoemd zijn. Dit betekent dat er geen hotspots zijn gevonden. Het soort plekken die vaak genoemd zijn, zijn achterpaden/steegjes en straten in de wijk met een verblijfsfunctie (zoals de Aastraat, Olmstraat en de Melkweg).

Deelconclusie (on)veiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting

De hotspots van onveiligheidsbeleving, aangegeven door de experts van Nieuwstraatkwartier, komen niet overeen met de plekken in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting, aangegeven door de bewoners. Verder zijn er geen echte hotspots op te merken uit de resultaten van de enquête, te verklaren door het feit dat de aangegeven plekken (allemaal) van elkaar verschillen. Soorten plekken die vermeld zijn, zijn achterpaden/ steegjes en straten met een verblijfsfunctie. De belangrijkste redenen op deze plekken zijn 'te weinig verlichting (erg donker)' of 'de verlichting werkt niet allemaal'. Dit betekent dat in Nieuwstraatkwartier de onveiligheidsgevoelens in relatie staan tot het aspect verlichtingssterkte, dus de hoeveelheid openbare verlichting. De maatregelen die gegeven zijn bevestigen dit, 95% van de aangegeven maatregelen heeft betrekking tot de verlichtingssterkte, oftewel de hoeveelheid verlichting.

Bij deze conclusie moet een kanttekening geplaatst worden. Omdat de enquête zo weinig respons heeft opgeleverd, zijn resultaten niet geheel generaliseerbaar over de hele wijk. Het kan namelijk zo zijn dat er meer plekken bestaan in de wijk, maar bewoners simpelweg niet hebben meegewerkt aan de enquête. Redenen voor het niet meewerken aan de enquête (weinig respons) zijn vermeld en uitgelegd in bijlage 8.2.1. De plekken die wel zijn aangegeven door de respondenten zijn uitgebreid weergegeven in tabel 17 in bijlage 8.2.3. Ondanks dat dit waarschijnlijk niet alle plekken zijn, is voor zover mogelijk wel een conclusie getrokken. Het is jammer wanneer de plekken niet vermeld worden, aangezien de gemeente altijd wat heeft aan informatie van bewoners. Er is bij plekken bekend geworden waarom hier een relatie bestaat tussen onveiligheidsgevoelens en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De gemeente kan zelf bepalen wat met deze informatie in de toekomst gedaan wordt.

5.3 Vergelijking wijken (on)veiligheidsbeleving

Uit bovenstaande resultaten is te concluderen dat op gebied van (on)veiligheidsbeleving er verschillen bestaan tussen de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. De resultaten zijn onderstaand vergeleken.

Algemene (on)veiligheidsbeleving en de hotspots

De algemene (on)veiligheidsbeleving verschilt in beide wijken. Volgens de experts is de wijk Aalderinkshoek een vrij rustige wijk, terwijl in de wijk Nieuwstraatkwartier vaak wat aan de hand is (zoals drugs- en alcoholgebruik, werkeloosheid en multi-probleemgezinnen). Ook de hotspots, die zijn aangegeven, verschillen van elkaar. In Nieuwstraatkwartier zijn hotspots aangegeven met betrekking tot woningen, met als redenen drugs- en buurtoverlast. De hotspots van Aalderinkshoek hebben betrekking tot openbaar toegankelijke plekken, namelijk het Verdipark, het winkelcentrum en het Henry Purcellpad.

Onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van openbare verlichting en de hotspots

Er bestaat een verschil in hotspots van onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting tussen de wijken. In de wijk Nieuwstraatkwartier zijn geen hotspots te bepalen aangezien (alle) aangegeven plekken van elkaar verschillen. In Aalderinkshoek zijn er wel hotspots gevonden. De overeenkomst in beide wijken zit in de reden van onveiligheidsgevoelens, wat betreft het aspect van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. In beide wijken bestaat een relatie tussen het aspect 'verlichtingssterkte' van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de onveiligheidsgevoelens op de aangegeven plekken. Wanneer de gemeente eventueel in de toekomst openbare verlichting gaat veranderen/ plaatsen, wordt geadviseerd de focus te leggen op het aspect verlichtingssterkte. In paragraaf 7.1.1 zijn hiervoor aanbevelingen gegeven.

Hoofdstuk 6 Criminaliteit

In dit hoofdstuk is een beeld geschetst van de concrete criminaliteit die plaatsvindt in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Door middel van geregistreerde politiecijfers is beoordeeld waar zich de hotspots van criminaliteit bevinden. Vervolgens is beoordeeld in hoeverre de hotspots in relatie staan tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Daarbij zijn de variabelen criminaliteit naar locatie, criminaliteit naar soort en criminaliteit naar tijdstip onderzocht. Er is in dit hoofdstuk antwoord gegeven op de derde onderzoeksvraag: *‘Op welke plekken in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier bevinden zich de hotspots met betrekking tot de concrete criminaliteit? En in hoeverre kan er in beide wijken een verband worden gelegd tussen de hotspots met betrekking tot de concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting?’*.

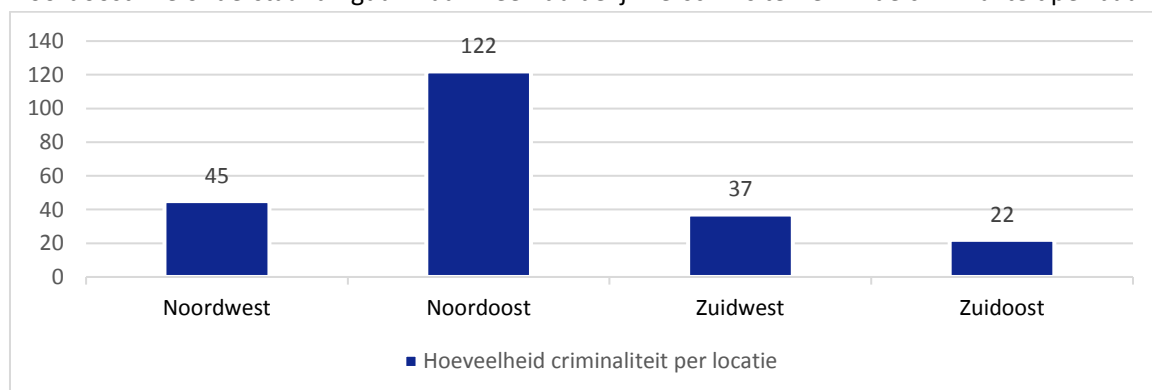
Om te bepalen waar zich de hotspots van criminaliteit bevinden zijn geregistreerde criminaliteitscijfers van de politie Almelo geanalyseerd. De cijfers dateren vanaf 1 januari 2017 t/m 22 mei 2019. Daarbij is gefilterd op soort incident, namelijk diefstal, inbraak, vandalisme. In tabel 19 in bijlage 9 is weergegeven welke sub indicatoren voor het soort criminaliteit is gebruikt.

Om te bepalen of criminaliteit in relatie kan staan tot het kwaliteitsniveau van openbare verlichting in de wijken is de criminaliteit naar tijdstip onderzocht. Zoals vermeld in paragraaf 3.3.3 zijn hierbij de indicatoren ‘criminaliteit wanneer het donker is’ en ‘criminaliteit wanneer het licht is’ onderzocht. In het document van politie Almelo zijn de criminaliteitscijfers gefilterd per dagdeel, namelijk de ochtend, de middag, de avond en de nacht. Daarbij is ook de datum van het plegen van het incident opgenomen. Vervolgens is aan de hand van figuur 47 (toegelicht in bijlage 9) bepaald of de criminaliteit is gepleegd wanneer het donker of licht was. In dit figuur is per dag een schatting gemaakt van de tijden wat betreft zonsopgang en zonsondergang. Onderstaand zijn per variabele de resultaten weergegeven.

6.1 Criminaliteit Aalderinkshoek

Criminaliteit naar locatie

Gebaseerd op het soort criminaliteit diefstal, inbraak en vandalisme zijn in de wijk Aalderinkshoek in totaal 226 incidenten gepleegd. Om de variabele ‘criminaliteit naar locatie’ te onderzoeken is eerst de criminaliteit per straat onderzocht. In tabel 20 (weergegeven in bijlage 9.1) is te zien dat in de Apollolaan (32), de Catharina van Renneslaan (29) en de César Franckstraat (17) de meeste criminaliteit is gepleegd. Dit zijn dus de hotspots van criminaliteit in de wijk Aalderinkshoek. Als naar de criminaliteit per buurt wordt gekeken valt op de in Aalderinkshoek Noordoost veruit de meeste criminaliteit wordt gepleegd, namelijk 54%. De hotspots van criminaliteit (straten) liggen ook allemaal in de buurt Aalderinkshoek Noordoost. Zie onderstaand figuur waarin een duidelijk verschil is te zien in de criminaliteit per buurt.

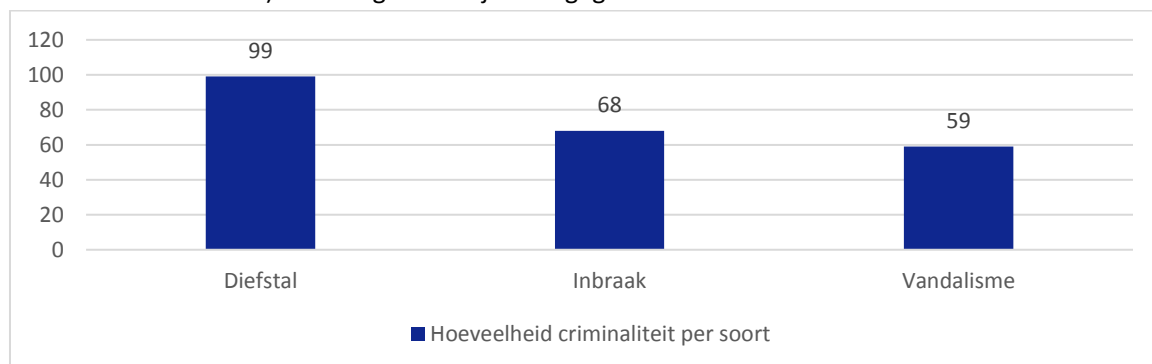
Figuur 7: Hoeveelheid criminaliteit per buurt in Aalderinkshoek (Politie Almelo, 2019)

Hotspots criminaliteit Aalderinkshoek

In figuur 48 (weergegeven in bijlage 9.1) is weergegeven in welke straten zich de hotspots van criminaliteit bevinden. Er vallen een aantal zaken op aan deze hotspots. Het zijn allemaal lange rechte straten, waarbij daders middels auto/scooter of een ander vervoermiddel makkelijk kunnen vluchten. De Apollolaan en de César Franckstraat grenzen tevens aan de Aalderinkssingel. Via de Aalderinkssingel is gemakkelijk naar verschillende delen van Almelo te vluchten en/of andere steden. De straten grenzen tevens aan een groot park (Verdi park), waar daders gemakkelijk in kunnen schuilen. Het park is bebost en er zijn grote gebouwen aanwezig, zoals Basisschool het Palet, Interakt Countour dagbesteding en meerdere flatgebouwen.

Criminaliteit naar soort

Nu in kaart is gebracht in welke straten zich de hotspots van criminaliteit bevinden, is geanalyseerd welke soort criminaliteit plaatsvindt. In onderstaande figuur is de hoeveelheid incidenten per indicator (diefstal, inbraak en vandalisme) over de gehele wijk weergegeven.

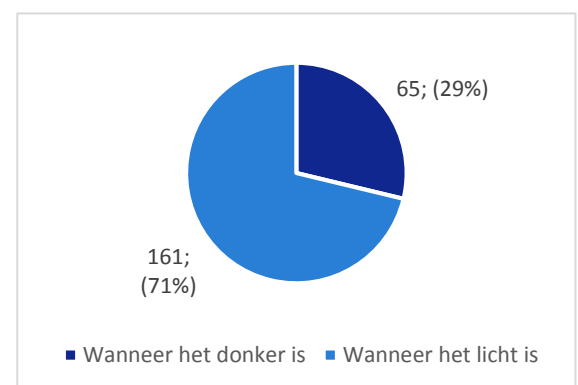

Figuur 8: Soort criminaliteit Aalderinkshoek (Politie Almelo, 2019)

Wat opvalt in figuur 8 is, dat diefstal veruit het meeste plaats vindt in de wijk Aalderinkshoek. Dit gaat om verschillende soorten diefstal weergegeven in tabel 21 (weergegeven in bijlage 9.1). Inzoomend op de hotspots is het volgende te zeggen. Van de 32 incidenten in de Apollolaan, zijn 18 diefstallen, 5 inbraken en 9 incidenten met betrekking tot vandalisme gepleegd. Van de 29 incidenten in de Catharina van Renneslaan, zijn 14 diefstallen, 10 inbraken en 5 incidenten met betrekking tot vandalisme gepleegd. Van de 17 incidenten in de César Franckstraat, zijn 8 diefstallen, 5 inbraken en 4 incidenten met betrekking tot vandalisme gepleegd. Er is dus te concluderen dat ook op de hotspots het plegen van diefstal het grootste probleem is. Op gebied van criminaliteit naar soort, zal de gemeente zich op deze criminaliteit in de wijk Aalderinkshoek moeten focussen.

Criminaliteit naar tijdstip

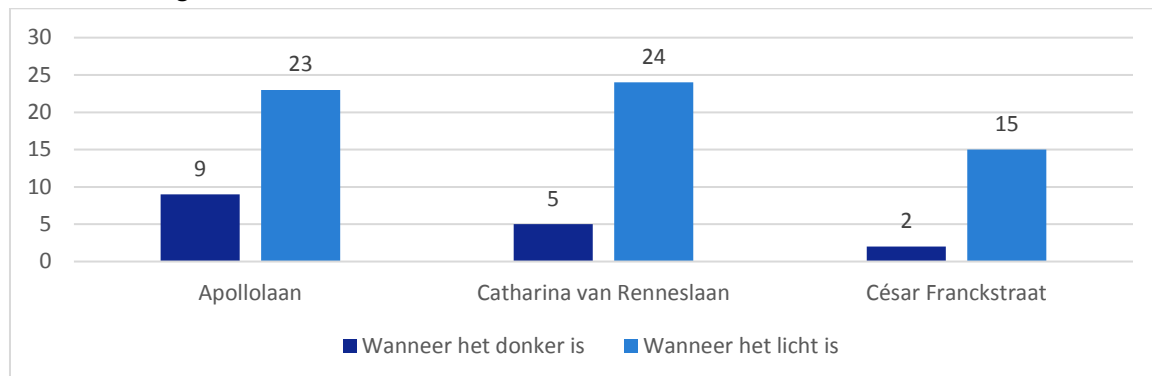
Er is geanalyseerd op welk tijdstip alle incidenten in de wijk Aalderinkshoek gepleegd zijn. Deze gegevens zijn weergegeven in tabel 22 (weergegeven in bijlage 9.1). In figuur 9 is de verdeling over de gehele wijk weergegeven. Het valt op dat 71% van de incidenten heeft plaatsgevonden toen het licht was. Dit betekent dat het uitgesloten is dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting invloed kan hebben op deze incidenten. De overige 29% heeft plaatsgevonden op een tijdstip dat het donker was. Dit betekent voor deze incidenten dat het wel mogelijk is dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting een rol heeft gespeeld op het moment van plegen. Bijvoorbeeld een kapotte

Figuur 9: Tijdstip criminaliteit Aalderinkshoek (Politie Almelo, 2019)

armatuur of te weinig verlichting, waardoor de dader minder goed zichtbaar was.

Er is ook ingezoomd op de hotspots om te kijken of er op deze hotspots een verband bestaat tussen de criminaliteit die plaats heeft gevonden en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Zie daarvoor onderstaand figuur.

Figuur 10: Tijdstip criminaliteit hotspots (Politie Almelo, 2019)

Uit figuur 10 is het volgende op te maken. Van de 32 incidenten in de Apollolaan, zijn 23 (72%) incidenten gepleegd wanneer het licht was en 9 (28%) wanneer het donker was. Van de 29 incidenten in de Catharina van Renneslaan, zijn 24 (83%) incidenten gepleegd wanneer het licht was en 5 (17%) incidenten wanneer het donker was. Van de 17 incidenten in de César Franckstraat, zijn 15 (88%) incidenten gepleegd wanneer het licht was en 2 (12%) incidenten wanneer het donker was. Uit bovenstaande gegevens is te zeggen dat de incidenten op de hotspots met name gepleegd zijn ten tijde dat het licht was. Openbare verlichting kan alleen van invloed zijn op de criminaliteit wanneer het donker is. Dit betekent dat er op de hotspots geen duidelijk verband bestaat tussen de gepleegde criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De incidenten die in het donker zijn gepleegd kunnen wel in verband staan tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Om dit te verklaren moeten de incidenten beter onderzocht worden. Dit is niet onderzocht in dit onderzoek.

Deelconclusie criminaliteit Aalderinkshoek

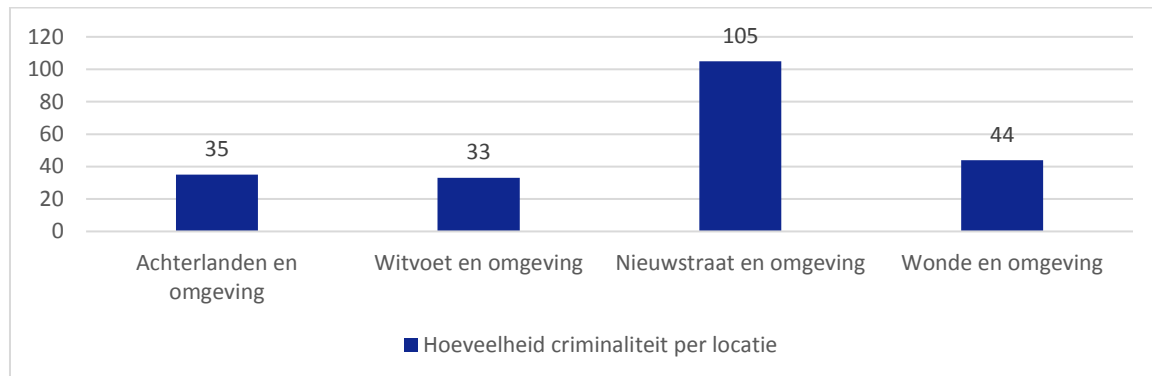
Over het algemeen is te concluderen dat in de buurt Aalderinkshoek Noordoost de meeste criminaliteit is gepleegd. Inzoomend op de straten van de wijk kunnen drie hotspots gevonden worden, namelijk de Apollolaan, de Catharina van Renneslaan en de César Franckstraat. Qua soort criminaliteit is diefstal het grootste probleem, dit is ook terug te vinden in de cijfers op de hotspots. Als laatste bestaat er geen duidelijk verband tussen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de gepleegde criminaliteit in de wijk. Dit is te verklaren door het feit dat 71% van de incidenten is gepleegd in het licht en dit veruit de meerderheid is ten opzichte van de incidenten gepleegd in het donker. Inzoomend op de hotspots is hetzelfde te concluderen, waarbij de percentages van de incidenten gepleegd in het licht nog hoger liggen dan de percentages van de gepleegde incidenten in het licht, over de gehele wijk.

Er is ook gekeken of er overeenkomsten bestaan tussen de hotspots van criminaliteit en hotspots van onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De Apollolaan, de Catharina van Renneslaan en de César Franckstraat zijn, door bewoners, wel benoemd als plekken van onveiligheidsgevoelens in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Daarentegen worden de straten niet als hotspots gezien, dus bestaat er geen relatie tussen de hotspots van criminaliteit en de hotspots van onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

6.2 Criminaliteit Nieuwstraatkwartier

Criminaliteit naar locatie

Gebaseerd op het soort criminaliteit diefstal, inbraak en vandalisme zijn in de wijk Nieuwstraatkwartier in totaal 217 incidenten gepleegd. Om de variabele 'criminaliteit naar locatie' te onderzoeken is eerst de criminaliteit per straat onderzocht. In tabel 23 (weergegeven in bijlage 9.2) is te zien dat in de Nieuwstraat (39), de Brouwerijstraat (15) en de Nachtegaalstraat (13) de meeste criminaliteit is gepleegd. Dit zijn dus de hotspots van criminaliteit in de wijk Nieuwstraatkwartier. Als naar de criminaliteit per buurt wordt gekeken valt op dat in de buurt Nieuwstraat en omgeving veruit de meeste criminaliteit is gepleegd, namelijk 48%. Zie onderstaand figuur voor de hoeveelheid criminaliteit per buurt, waarin dit duidelijke verschil is te zien.

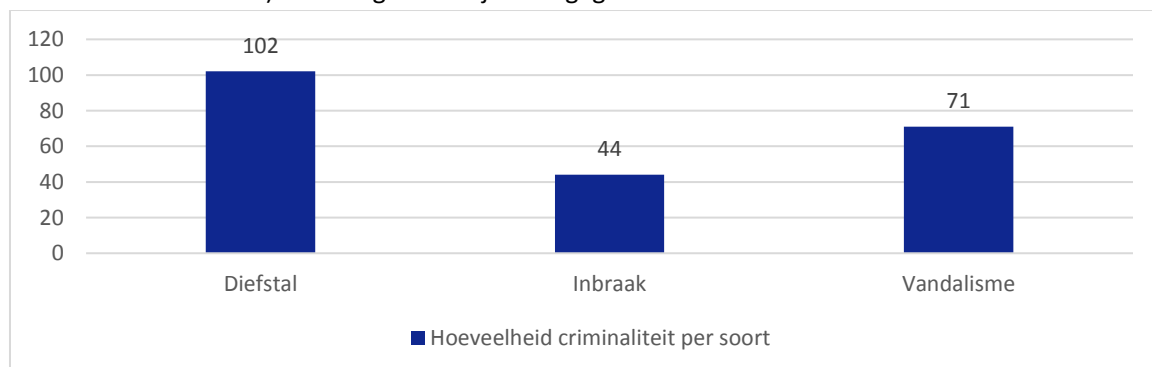
Figuur 11: Hoeveelheid criminaliteit per buurt in Nieuwstraatkwartier (Politie Almelo, 2019)

Hotspots criminaliteit Nieuwstraatkwartier

In figuur 49 (weergegeven in bijlage 9.2) is weergegeven in welke straten zich hotspots van criminaliteit bevinden. Er vallen een aantal zaken op aan deze hotspots. Alle straten zijn wegen waarbij gemakkelijk gevlucht kan worden. De Nachtegaalstraat en de Nieuwstraat kruisen elkaar. Via dit kruispunt is gemakkelijk naar verschillende delen van Almelo te vluchten en/of andere steden. Verder zijn het lange rechte straten, waar gemakkelijk hard gereden kan worden. De Nachtegaalstraat bevat een verkeersfunctie, de Nieuwstraat had een verkeersfunctie, maar wordt op dit moment verbouwd en wordt na de verbouwing overgegaan op een verblijfsfunctie. De Brouwerijstraat geeft ouders ook gemakkelijk de mogelijkheid om te vluchten via de Burgermeester Raveslootsingel, de Violierstraat en de Goudbloemstraat.

Criminaliteit naar soort

Nu in kaart is gebracht in welke straten de hotspots van criminaliteit zijn, is geanalyseerd welke soort criminaliteit plaatsvindt. In onderstaand figuur is de hoeveelheid incidenten per indicator (diefstal, inbraak en vandalisme) over de gehele wijk weergegeven.

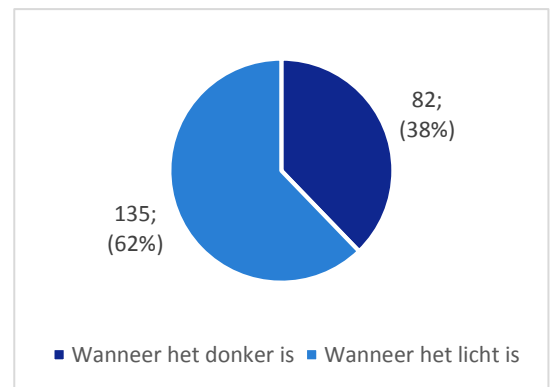
Figuur 12: Soort criminaliteit Nieuwstraatkwartier (Politie Almelo, 2019)

Wat opvalt in figuur 12 is dat diefstal veruit het meest plaatsvindt in de wijk Nieuwstraatkwartier. Dit gaat om verschillende soorten diefstal weergegeven in tabel 24 (weergegeven in bijlage 9.2). Inzoomend op de hotspots is het volgende te zeggen. Van de 39 incidenten in de Nieuwstraat, zijn 20 diefstallen, 8 inbraken en 11 incidenten met betrekking tot vandalisme gepleegd. Van de 15 incidenten in de Brouwerijstraat, zijn 8 diefstallen en 6 inbraken gepleegd. Daarnaast is 1 incident met betrekking tot vandalisme gepleegd. Van de 13 incidenten in de Nachtegaalstraat, zijn 6 diefstallen, 4 inbraken en 3 incidenten met betrekking tot vandalisme gepleegd. Er is dus te concluderen dat ook op de hotspots, het plegen van diefstal het grootste probleem is. Op gebied van criminaliteit naar soort, zal de gemeente zich op deze criminaliteit in de wijk Nieuwstraatkwartier moeten focussen.

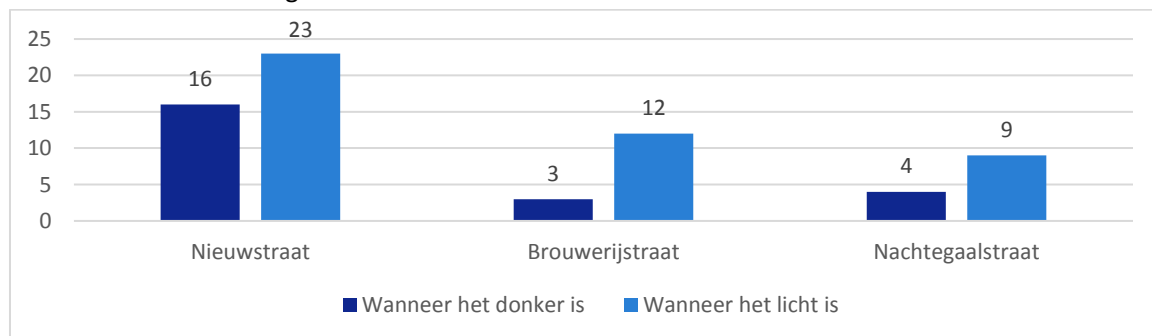
Criminaliteit naar tijdstip

Er is geanalyseerd op welk tijdstip alle incidenten in de wijk Nieuwstraatkwartier gepleegd zijn. Deze gegevens zijn weergegeven in tabel 25 (weergegeven in bijlage 9.2). In figuur 13 is de verdeling over de gehele wijk weergegeven. Het valt op dat 62% van de incidenten heeft plaatsgevonden toen het licht was. Dit betekent dat het uitgesloten is dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting invloed kan hebben op deze incidenten. De overige 38% heeft plaatsgevonden op een tijdstip dat het donker was. Dit betekent voor deze incidenten dat het wel mogelijk is dat het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting een rol heeft gespeeld op het moment van plegen. Bijvoorbeeld een kapotte armatuur of te weinig verlichting, waardoor de dader minder goed zichtbaar was.

Er is ook ingezoomd op de hotspots om te kijken of er op deze hotspots een verband kan bestaan tussen de criminaliteit die heeft plaatsgevonden en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Zie daarvoor onderstaand figuur.

Figuur 13: Tijdstip criminaliteit Nieuwstraatkwartier (Politie Almelo, 2019)

Figuur 14: Tijdstip criminaliteit hotspots (Politie Almelo, 2019)

Uit figuur 14 is het volgende op te maken. Van de 39 incidenten in de Nieuwstraat, zijn 23 (59%) incidenten gepleegd wanneer het licht was en 16 (41%) wanneer het donker was. Van de 15 incidenten in de Brouwerijstraat, zijn 12 (80%) incidenten gepleegd wanneer het licht was en 3 (20%) incidenten wanneer het donker was. Van de 13 incidenten in de Nachtegaalstraat, zijn 9 (69%) incidenten gepleegd wanneer het licht was en 4 (31%) incidenten wanneer het donker was. Uit bovenstaande gegevens is te zeggen dat op de hotspots met name criminaliteit is gepleegd op tijdstippen wanneer het licht was. Dit betekent dat voor het grootste deel van de incidenten er geen verband heeft kunnen bestaan tussen de criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Een klein deel van de incidenten is wel in het donker gepleegd. Voor deze incidenten kan er wel een verband bestaan tussen de criminaliteit en

het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Om dit te verklaren moeten de incidenten beter onderzocht worden. Dit is niet onderzocht in dit onderzoek.

Deelconclusie criminaliteit Nieuwstraatkwartier

Er is dus over het algemeen te concluderen voor de wijk Nieuwstraatkwartier dat de meeste criminaliteit plaatsvindt in de buurt Nieuwstraat en omgeving. Inzoomend op de straten van de wijk kunnen drie hotspots gevonden worden, namelijk de Nieuwstraat, de Brouwerijstraat en de Nachtegaalstraat. Qua soort criminaliteit is diefstal het grootste probleem, dit is ook terug te vinden in de cijfers op de hotspots. Als laatste bestaat er geen duidelijk verband tussen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de gepleegde criminaliteit in de wijk. Dit is te verklaren door het feit dat 62% van de incidenten gepleegd is in het licht. Inzoomend op de hotspots scoort het aantal incidenten gepleegd in het licht ook hoger dan de incidenten gepleegd in het donker.

Er is ook gekeken of er overeenkomsten bestaan tussen de hotspots van criminaliteit en plekken van onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Zoals vermeld in paragraaf 5.2.3 zijn er geen specifieke hotspots van onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting te vinden. Daarentegen zijn wel verschillende plekken aangegeven. De Brouwerijstraat en Nachtegaalstraat zijn niet benoemd in de enquête. De Nieuwstraat bevat wel plekken van onveiligheidsgevoelens in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en zijn dus wel benoemd door respondenten.

6.3 Vergelijking wijken criminaliteit

Uit bovenstaande resultaten is te concluderen dat op gebied van criminaliteit veel overeenkomsten zijn in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. De resultaten zijn onderstaand vergeleken over het algemeen en op de hotspots in beide wijken.

Algemeen

In beide wijken valt op dat er één buurt uitspringt op hoeveelheid criminaliteit die in deze buurt is gepleegd. In Aalderinkshoek is dit de buurt Aalderinkshoek Noordoost en in Nieuwstraatkwartier is dit de buurt Nieuwstraat en omgeving. Qua soort criminaliteit valt op dat in beide wijken diefstal het meest gepleegd wordt. Wanneer de gemeente de focus wil leggen op het beheersen van een soort criminaliteit, zou diefstal voor beide wijken het beste zijn. Ook is gekeken naar het tijdstip dat de criminaliteit is gepleegd. In beide wijken is de meeste criminaliteit gepleegd op een tijdstip dat het licht was. In Aalderinkshoek (71%) ligt dit percentage hoger dan in Nieuwstraatkwartier (62%).

Hotspots

Qua locatie van de hotspots zijn er verschillen te zien tussen de wijken. In Aalderinkshoek grenzen de hotspots (straten) allemaal aan elkaar, waarbij de straten allemaal in dezelfde buurt liggen. Dit is in Nieuwstraatkwartier anders. Twee straten (Nachttegaalstraat en Nieuwstraat) grenzen elkaar, maar liggen niet in dezelfde buurt. De derde straat (Brouwerijstraat) ligt tevens in een andere buurt en grenst niet aan de andere hotspots. Qua soort criminaliteit is diefstal de criminaliteit, die op de hotspots het meeste wordt gepleegd, in beide wijken. Als laatste zijn op de hotspots van criminaliteit de meeste incidenten gepleegd op een tijdstip wanneer het licht was. Het verschil tussen de hotspots van Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier zit in de hoogte van de percentages. Op de hotspots in Aalderinkshoek bestaat een duidelijker verband met de gepleegde criminaliteit op het tijdstip wanneer het licht was, dan op de hotspots in Nieuwstraatkwartier.

Hoofdstuk 7 Conclusie

Het volgende doel is gehanteerd in dit onderzoek: *‘Gemeente Almelo inzicht geven in hoeverre er een relatie bestaat tussen de hotspots van onveiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Daarnaast de gemeente Almelo inzicht geven in hoeverre er een relatie bestaat tussen de hotspots van concrete criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. En als laatste het geven van aanbevelingen op gebied van openbare verlichting om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid op de hotspots in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier mogelijk te verbeteren’*. Om dit doel te bereiken is de volgende probleemstelling beantwoord: *‘In hoeverre heeft de openbare verlichting invloed op de hotspots van onveiligheidsbeleving van bewoners en hotspots van concrete criminaliteit in de Almelse wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier en welke aanbevelingen op gebied van openbare verlichting kunnen gegeven worden om de onveiligheidsbeleving en de objectieve veiligheid op deze hotspots mogelijk te verbeteren?’*.

Uit dit onderzoek is gebleken dat het is erg moeilijk is om duidelijk te onderzoeken in hoeverre er een relatie bestaat tussen de concrete criminaliteit, veiligheidsbeleving en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Een gehele algemene conclusie over al de drie aspecten samen is niet te noemen. Om een duidelijke conclusie weer te geven is onderstaand per aspect (kwaliteitsniveau openbare verlichting, (on)veiligheidsbeleving en concrete criminaliteit) een conclusie weergegeven.

Kwaliteitsniveau openbare verlichting

Het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting voldoet in beide wijken niet aan de eisen vanuit de richtlijn. Als dieper wordt ingezoomd op de indicatoren is het volgende te stellen. De kwaliteit van de verlichtingssterkte verschilt in beide wijken. In Aalderinkshoek voldoet de verlichtingssterkte wel aan de eisen, terwijl in Nieuwstraatkwartier dit alleen geldt voor de Wondestraat. In beide wijken voldoet de gelijkmatigheid van de openbare verlichting niet aan de richtlijn. Als laatste indicator voldoet de kleurherkenning wel in beide wijken. Dit wordt echter wel geaccepteerd door de gemeente Almelo, aangezien het niet altijd mogelijk is om volledig aan de eisen te voldoen.

(On)veiligheidsbeleving

De algemene (on)veiligheidsbeleving verschilt in beide wijken. Volgens de experts is de wijk Aalderinkshoek een vrij rustige wijk, terwijl er in de wijk Nieuwstraatkwartier vaak wat aan de hand is (zoals drugs- en alcoholgebruik, werkloosheid en multi-probleemgezinnen). Ook de hotspots die zijn aangegeven verschillen van elkaar. In Nieuwstraatkwartier zijn hotspots aangegeven met betrekking tot woningen, met als redenen drugs- en buurtoverlast. De hotspots van Aalderinkshoek hebben betrekking tot openbaar toegankelijke plekken, namelijk het Verdipark, het winkelcentrum en het Henry Purcellpad.

Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en (on)veiligheidsbeleving

Er bestaat een verschil in hotspots tussen de wijken. In de wijk Nieuwstraatkwartier zijn geen hotspots te bepalen aangezien alle aangegeven plekken van elkaar verschillen. In Aalderinkshoek zijn er wel hotspots gevonden (Gangpaden achter huizen en paden tussen huizen, fietspaden en parken/ paden in de parken). De overeenkomst in beide wijken zit in de reden van onveiligheidsgevoelens, wat betreft het aspect van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. In beide wijken bestaat een relatie tussen het aspect ‘verlichtingssterkte’ van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de onveiligheidsgevoelens op de aangegeven plekken. Uit de resultaten is dus op te maken dat het bewoners niet zo zeer gaat om de

gelijkmatigheid of de kleurherkenning van de openbare verlichting. Het is voor bewoners het meest belangrijk dat er voldoende verlichting is.

Criminaliteit

Op gebied van criminaliteit verschillen beide wijken niet veel van elkaar. In beide wijken valt op dat er één buurt uitspringt op hoeveelheid criminaliteit die in deze buurt is gepleegd. In Aalderinkshoek is dit de buurt 'Aalderinkshoek Noordoost' en in Nieuwstraatkwartier is dit de buurt 'Nieuwstraat en omgeving'. Qua soort criminaliteit valt op dat in beide wijken diefstal het meest gepleegd wordt. Wanneer de gemeente de focus wil leggen op het beheersen van een soort criminaliteit, zou diefstal voor beide wijken het beste zijn. Ook is gekeken naar het tijdstip dat de criminaliteit is gepleegd. In beide wijken is de meeste criminaliteit gepleegd op een tijdstip dat het licht was. In Aalderinkshoek ligt dit percentage hoger dan in Nieuwstraatkwartier.

Relatie kwaliteitsniveau openbare verlichting en criminaliteit

Omdat in beide wijken over het algemeen en op de hotspots de meeste criminaliteit is gepleegd op tijdstippen wanneer het licht was, is er geen duidelijk verband aan te tonen tussen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting en de concrete criminaliteit die gepleegd is.

Uit de resultaten is gebleken dat in beide wijken het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting niet geheel voldoet aan de richtlijnen. Beide wijken verschillen qua soort openbare verlichting. Aalderinkshoek bevat LED verlichting en Nieuwstraatkwartier bevat conventionele verlichting. Daarbij verschilt het percentage gepleegde incidenten in het donker maar weinig van elkaar. Daarmee kan dus geconcludeerd worden 'het soort' openbare verlichting niet gelijk invloed heeft op het aantal incidenten dat in het donker wordt gepleegd. Echter kan de criminaliteit, die gepleegd is in het donker, wel in relatie staan tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken. Dit zou in een vervolgonderzoek nader kunnen worden onderzocht. Bijvoorbeeld door in het donker te kijken naar het kwaliteitsniveau van de verlichting op de betreffende plekken.

De hotspots van criminaliteit zijn vergeleken met de hotspots van onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Er is geconcludeerd dat er in beide wijken geen relatie bestaat tussen de hotspots van criminaliteit en de hotspots van onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting.

In de onderstaande paragraaf (7.1) zijn de aanbevelingen voor dit onderzoek geformuleerd.

7.1 Aanbevelingen

In deze paragraaf zijn de aanbevelingen weergegeven die zijn voortgevloeid uit de onderzoeksresultaten. In deze paragraaf zijn de aanbevelingen met betrekking tot de openbare verlichting opgesteld om mogelijk de veiligheidsbeleving/ concrete veiligheid te verbeteren. In bijlage 10 zijn aanbevelingen gegeven met betrekking tot de gebruikte onderzoeksmethode.

7.1.1 Aanbevelingen kwaliteitsniveau openbare verlichting

In deze paragraaf zijn aanbevelingen gegeven met betrekking tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in de wijken. Deze aanbevelingen kunnen mogelijk de onveiligheidsbeleving en objectieve veiligheid in de wijken verbeteren. Deze aanbevelingen zijn in het algemeen en per wijk gegeven.

Beide wijken

Uit de resultaten is gebleken dat het bewoners niet zo zeer gaat om de gelijkmatigheid of de kleurherkenning van de openbare verlichting. Het is voor bewoners het meest belangrijk dat er voldoende verlichting is (hoeveelheid verlichting). In de wijk Nieuwstraatkwartier bestaat het streven om de huidige conventionele openbare verlichting in de toekomst te vervangen naar LED verlichting. In de wijk Aalderinkshoek is een project aan de gang voor de vervanging van de riolering, waarbij lantaarnpalen (masten) eventueel worden verplaatst. Dit betekent dat in beide wijken in de toekomst openbare verlichting vervangen/ verplaatst gaat worden. Meer dan de helft van de respondenten in beide wijken, heeft aangegeven dat er geen plekken zijn in de wijk waar onveiligheidsgevoelens bestaan in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Daarentegen zijn er in beide wijken wel meerdere plekken aangegeven waar wel onveiligheidsgevoelens bestaan in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Met dit gegeven wordt er geadviseerd om de resultaten van dit onderzoek mee te nemen, wanneer de openbare verlichting in beide wijken vervangen of verplaatst wordt in de toekomst. Daarbij wordt geadviseerd de focus te leggen op het aspect verlichtingssterkte (hoeveelheid verlichting), omdat bewoners dit als grootste reden van onveiligheidsgevoelens hebben aangegeven. Het is dus geen noodzaak om de openbare verlichting gelijk aan te passen in beide wijken. Wanneer dit toch gedaan wordt in de toekomst, wordt geadviseerd de plekken, aangegeven in dit onderzoek, extra kritisch te bekijken en mee te nemen in de beslissing van bijvoorbeeld het plaatsen van masten.

Aalderinkshoek

In Aalderinkshoek zijn drie hotspots naar voren gekomen, namelijk gangpaden achter en tussen huizen, fietspaden en parken/ paden in de parken. De hotspot 'gangpaden achter en tussen huizen', is het meest aangegeven door de bewoners. Echter is het zo, dat niet alle gangpaden en tussenpaden van huizen eigendom zijn van de gemeente Almelo. Aan de hand van de perceelgrens wordt bepaald of een gangpad/ tussenpad onderhouden moet worden door de gemeente, de bewoners of de bewonersstichting. Dit betekent dat de gemeente niet altijd verantwoordelijk is voor het plaatsen/ vervangen van openbare verlichting. Naar verwachting zijn niet alle bewoners van de wijk bekend met dit beleid en met het feit dat het plaatsen/ vervangen van openbare verlichting onder eigen verantwoordelijkheid van bewoners kan vallen. Daarom wordt geadviseerd om bovenstaand gegeven kenbaar te maken aan de bewoners van Aalderinkshoek. Dit kan gedaan worden middels een bericht, waarin het belangrijk is de volgende informatie te melden:

- Het plaatsen/ vervangen van openbare verlichting in gangpaden achter/ tussen huizen is niet altijd de verantwoordelijkheid van de gemeente;
- Het geven van een manier waardoor bewoners erachter kunnen komen of het plaatsen/ vervangen van openbare verlichting eigen verantwoordelijkheid is of niet. Bijvoorbeeld door contactgegevens te plaatsen in het bericht, waar bewoners naartoe kunnen bellen/ mailen;
- Het geven van tips om achterpaden/ tussenpaden te verlichten, wanneer dit onder verantwoordelijkheid van bewoners valt;
- Aangeven dat de mogelijkheid bestaat om melding te maken van (kapotte) openbare verlichting, via de website van gemeente Almelo.

Een bericht met bovenstaande informatie, zou geplaatst kunnen worden op de algemene site van gemeente Almelo, omdat deze informatie ook geldt voor andere wijken van gemeente Almelo. Daarnaast wordt geadviseerd het bericht te plaatsen in het wijkblad en op facebookaccount van Aalderinkshoek, zodat specifiek de bewoners van Aalderinkshoek op de hoogte worden gebracht.

Wat betreft de hotspots 'fietspaden' en 'parken/ paden in parken' wordt geadviseerd om twee plekken nader te onderzoeken/ kritisch te bekijken op gebied van openbare verlichting. Het gaat om de plekken 'Henry Purcellpad' en 'het Verdipark'. De reden hiervoor is dat deze twee plekken het meest werden benoemd door bewoners in de enquête. Het advies is om op deze plekken een lichtmeting uit te voeren, om te concluderen of de huidige openbare verlichting wel of niet voldoet aan de eisen uit de richtlijn. Daarnaast hebben de experts deze twee plekken ook aangegeven wat betreft hotspots van algemene onveiligheidsgevoelens. Dit betekent dat niet alleen het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting een reden is voor onveiligheidsgevoelens. Er wordt geadviseerd om ook andere redenen van onveiligheidsgevoelens op deze plekken in kaart te brengen (bijvoorbeeld de vele bosschage), zodat maatregelen er eventueel voor kunnen zorgen dat onveiligheidsgevoelens verminderd/ weggenomen worden.

Nieuwstraatkwartier

In de wijk Nieuwstraatkwartier zijn geen specifieke hotspots gevonden waar onveiligheidsgevoelens in relatie staan tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Vandaar dat hier geen aanbevelingen voor zijn opgesteld.

Tijdens het afnemen van de enquête werd duidelijk dat veel bewoners weinig tot niet bekend waren met het onderwerp openbare verlichting. Naar verwachting bestaat er onder de bewoners van Nieuwstraatkwartier weinig interesse in dit onderwerp. Dit was ook te zien door het feit dat de respons op de enquête erg laag was. De gemeente streeft er naar om in de toekomst de huidige conventionele verlichting te vervangen naar LED verlichting. Er wordt geadviseerd om, voor de start van de overgang naar LED verlichting, een inloopavond voor de bewoners te organiseren. Tijdens deze inloopavond kan de gemeente keuzes wat betreft verlichting toelichten. Daarnaast kan de mogelijkheid aan bewoners worden gegeven om vragen te stellen, wat betreft veiligheid, soort verlichting en proces van vervanging. Op deze manier wordt betrokkenheid gecreëerd bij bewoners.

Communicatie inwoners

Naast bovenstaande aanbevelingen wat betreft het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting, is het advies om een terugkoppeling van de belangrijkste resultaten van dit onderzoek naar bewoners van beide wijken te sturen. Met name in Alderinkshoek hebben meerdere bewoners aangegeven behoefte te hebben aan terugkoppeling, waarin staat welke aanpak de gemeente hanteert aan de hand van dit onderzoek. Mogelijkheden om resultaten kenbaar te maken zijn middels een brief huis aan huis, middels het facebookaccount van de wijk of middels de krant/ wijkblad van de wijk. Op deze manier kan de betrokkenheid met betrekking tot het onderwerp 'onveiligheidsgevoelens in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting' worden vergroot. Mogelijk kan het er ook voor zorgen dat bewoners bij een volgend onderzoek wederom willen meewerken, omdat kenbaar wordt dat er wat met informatie, die bewoners geven, gedaan wordt.

Literatuurlijst

Agentschap NL Energie & Klimaat, op dit moment Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). (2010). *Eindrapportage LED oplossingen voor openbare verlichting*. Geraadpleegd op 08-03-2019 van file:///C:/Users/Eigenaar/Downloads/eindrapportage_ovl__led_pilots%20(4).pdf

Alle Cijfers. (2018). *Informatie buurt Aalderinkshoek Noordoost, Noordwest, Zuidoost en Zuidwest*. Geraadpleegd op 09-04-2019 van <https://allecijfers.nl/buurt/aalderinkshoek-noordwest-almelo/>

Alle Cijfers¹. (2018). *Informatie buurt Achterlanden en omgeving, Witvoet en omgeving, Nieuwstraat en omgeving en Wonde en omgeving*. Geraadpleegd op 09-04-2019 van <https://allecijfers.nl/wijk/nieuwstraat-kwartier-almelo/>

Boyce, P.R., 2014, Human Factors in Lighting, 3rd edition, London: Taylor and Francis

CBS. (2018). *Veiligheidsmonitor 2017*. Geraadpleegd op 13-05-2019 van file:///C:/Users/Eigenaar/Downloads/VEILIGHEIDSMONITOR_2017%20(1).pdf

DSI groep. (2018). *Trend rapport High Impact Crimes 2013-2017*. Geraadpleegd op 20-05-2019 van file:///C:/Users/Eigenaar/Downloads/tk-bijlage-trendrapport-high-impact-crimes-2014-2017.pdf

Elffers, H. en W. de Jong. (2004). "Nee, ik voel me nooit onveilig." Determinanten van veiligheidsgevoelens, Werkdocument nr. 5. Leiden: Nederlands Centrum Criminaliteit en Rechtshandhaving.

Eysink Smeets. (2013). *Beïnvloedbare factoren?* Geraadpleegd op 15-04-2019 van <https://hetccv.nl/onderwerpen/veiligheidsbeleving/beinvloedbare-factoren/>

Gemeente Almelo. (2017). *Integraal Veiligheidsbeleid Almelo 2017 – 2020*. Geraadpleegd op 08-04-2019 van <http://www.vrijalmelo.nl/wp-content/uploads/2017/07/Integraal-Veiligheidsbeleid-2017-2020-Bijlage-Integraal-Veiligheidsbeleid-2017-2020.pdf>

Gemeente Almelo. (2019). *Almelo wil versneld overschakelen op openbare LED-verlichting*. Geraadpleegd op 25-03-2019 van <https://www.almelo.nl/almelo-wil-versneld-overschakelen-op-openbare-led-verlichting>

Gemeente Almelo¹. (2019). *Meteen melden*. Geraadpleegd op 24-06-2019 van <https://www.almelo.nl/meteen-melden>

Gemeente Barneveld. (2011). *Beleidsnota openbare verlichting (2011-2015)*. Geraadpleegd op 11-03-2019 van file:///C:/Users/Eigenaar/Downloads/B-05%20Beleidsnota%20openbare%20verlichting%202011-2015%20(2).pdf

Het CCV. (2015). *Handboek Politiekeurmerk Veilig Wonen, bestaande bouw 2015*. Geraadpleegd op 25-04-2019 van https://www.cbenv.nl/documents/upload/Handboek_PKVW_Bestaande_Bouw_2015.pdf

Het CCV¹. (z.j.). *Integraal veiligheidsbeleid*. Geraadpleegd op 04-04-2019 van <https://hetccv.nl/onderwerpen/integraal-veiligheidsbeleid/>

Het CCV². (z.j.). *Wat is veiligheidsbeleving?* Geraadpleegd op 26-02-2019 van <https://hetccv.nl/onderwerpen/veiligheidsbeleving/wat-is-veiligheidsbeleving/>

Kuppens, J., Van Tuyn, D., en Ferwerda, H. (2009) i.s.m. Team Onderzoek en Statistiek gemeente Arnhem. Bureau Beke.

Luten, I., López, M., Woldendorp, T & Zwam, C van. (2008). *Handboek Veilig Ontwerp en Beheer, Sociale veiligheid in buitenruimten, gebouwen en woningen*. Bussum: Uitgeverij THOTH

Microsoft. (2019). *Basistaken in Excel*. Geraadpleegd op 10-05-2019 van <https://support.office.com/nl-nl/article/basistaken-in-excel-dc775dd1-fa52-430f-9c3c-d998d1735fca>

NSVV. (2011). *Richtlijn voor openbare verlichting ROVL – 2011*. Ede: GVO drukkers en vormgevers B.V.

NSVV. (2015). *Minder Licht?! Een onderzoek naar de relatie tussen openbare verlichting, richtlijnen, energiebesparing en veiligheidsbeleving*. Geraadpleegd op 26-02-2019 van <https://www.nsvv.nl/wp-content/uploads/2016/06/Minder-Licht-Eindrapport.pdf>

Oppelaar, J. & K. Wittebrood (2006) *Angstige burgers? De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Rodenhuis, W.K.F., Korthals Altes, H.J., Takken, K. (2018). *Bewust Verlichten in de Provincie Overijssel*. Geraadpleegd op 18-04-2019 van https://ovlnl.nl/images/bibliotheek/20180309_eindrapportage_Bewust_Verlichten_DEF.pdf

Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S. & Timmer, J. (2016). *Basisboek integrale veiligheid*. Den Haag: Boom Lemma Uitgeverij

SurveyMonkey. (2019). *Tools voor nieuwsgierige mensen*. Geraadpleegd op 30-04-2019 van https://nl.surveymonkey.com/mp/aboutus/?ut_source=footer

Van Bommel, W., 2015, *Road lighting, Fundamentals*. Switzerland: Springer International Publishing

Verhoeven, N. (2014). *Wat is onderzoek?* Den Haag: Boom Lemma Uitgeverij

VNG. (2017). *Handreiking Periodieke hotspot-monitor decentrale overheden*. Geraadpleegd op 21-05-2019 van https://vng.nl/files/vng/publicaties/2017/aido_handreiking_hotspot-monitor.05-10-2017.pdf

Welsh, C & Farrington, D. (2007). *Improved Street Lighting and Crime Prevention; a systematic review*. Geraadpleegd op 16-04-2019 van https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800023686/2008_improved_street_lighting.pdf

Zonsopgangzonsondergang. (2019). *Almelo – tijden zonsopgang en zonsondergang*. Geraadpleegd op 27-05-2019 van <https://www.zonsopgangzonsondergang.nl/hoe-laet-donker/>

Overige (aparte) bronnen

Respondenten enquête; De ingevulde enquêtes zijn niet meegenomen in de bijlage van dit onderzoek, gezien de grote van het aantal pagina's dit bevat. Wanneer dit nodig wordt geacht, kunnen de enquêtes worden toegestuurd.

- Respondenten Aalderinkshoek (bewoners)
- Respondenten Nieuwstraatkwartier (bewoners)

Respondenten Interviews; De uitgewerkte interviews zijn opgenomen in bijlage 6.2 en 6.3 van dit onderzoek. De volgende personen zijn geïnterviewd:

- **Aalderinkshoek**
 - o Wijkregisseur: Marcel Pullen (17-06-2019)
 - o Wijkagent: Arno Nijhof (25-06-2019)
- **Nieuwstraatkwartier**
 - o Wijkregisseur: Sylvia Schuite (11-06-2019)
 - o Wijkagent: Niels Euren (11-06-2019)
 - o Wijkondersteuner: Anne Marie Pleyhuis (11-06-2019)

Politie Almelo. (2019). Excel document; Criminaliteitscijfers Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier

- Zie voor dit bestand het inleverpunt 'Inleveren beroepsproducten/ bijlagen' in Blackboard

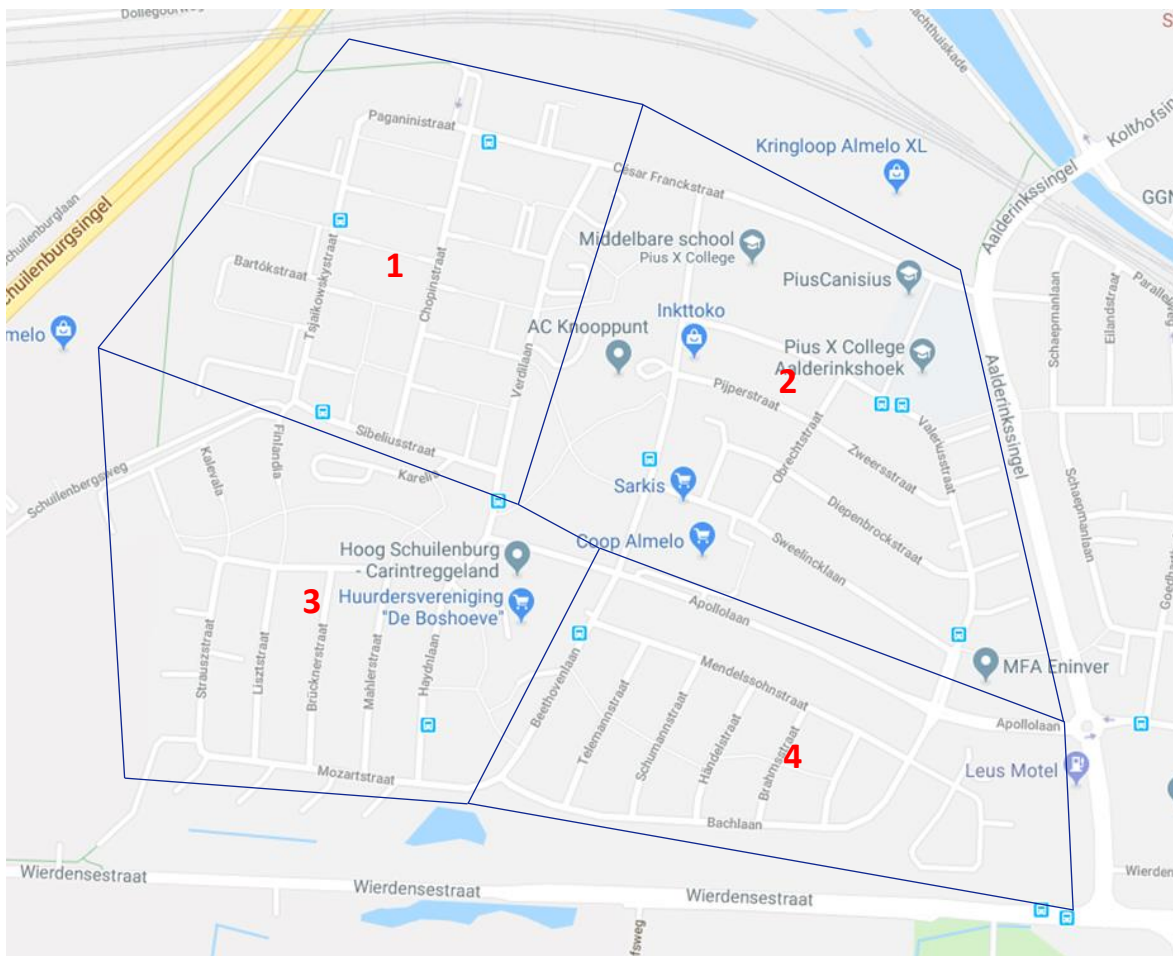
Bijlagen

Bijlage 1 Onderzoeksgebied Aalderinkshoek

1.1 Schets wijk

De wijk Aalderinkshoek is onderdeel van gemeente Almelo. De wijk bestaat uit vier buurten, namelijk (zie figuur 15):

1. Aalderinkshoek Noordwest
2. Aalderinkshoek Noordoost
3. Aalderinkshoek Zuidwest
4. Aalderinkshoek Zuidoost

Figuur 15: Wijk Aalderinkshoek opgedeeld in 4 buurten

Straten onderzoeksgebied Aalderinkshoek

In tabel 9 zijn alle straten van de wijk Aalderinkshoek opgesomd. Wanneer er straten zijn die niet mee zijn genomen in het onderzoek, is dit uitgelegd onder het kopje 'opmerkingen'. Deze straten zijn rood gearceerd. In totaal zijn 36 straten onderzocht. Deze straten bevatten 1156 woningen met een woonfunctie. Deze tabel heeft betrekking op de enquête die is uitgezet.

Straten	Buurt	Opmerkingen
Aalderinkshof	Zuidoost	Straat ligt buiten onderzoeksgebied
Aalderinkssingel	Zuidoost	Straat heeft verkeersfunctie i.p.v. verblijfsfunctie dus andere lichtfunctie

Apollolaan	Zuidoost	Straat heeft verkeersfunctie i.p.v. verblijfsfunctie dus andere lichtfunctie
Bachlaan	Zuidoost	
Bartóklaan	Noordwest	
Beethovenlaan	Zuidoost/ Zuidwest	
Bellinistraat	Noordwest	
Berliozstraat	Noordwest	
Bizetstraat	Noordwest	
Brahmstraat	Zuidoost	
Brucknerstraat	Zuidwest	
Chopinstraat	Noordwest	
Debussystraat	Noordwest	
Donizettistraat	Noordwest	
Duparcstraat	Noordwest	
Finlandia	Noordwest	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Griegstraat	Noordwest	
Händelstraat	Zuidoost	
Haydnlaan	Zuidwest	
Kalevala	Noordwest	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Karella	Noordwest	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Lehárstraat	Noordwest	
Liszstraat	Zuidwest	
Mahlerstraat	Zuidwest	
Mendelssohnstraat	Zuidoost	
Mozartstraat	Zuidwest	
Paganinistraat	Noordwest	
Palestrinastraat	Noordwest	
Rachmaninofstraat	Noordwest	
Rameaustraat	Noordwest	
Ravelstraat	Noordwest	
Rossinistraat	Noordwest	
Schubertstraat	Zuidwest	
Schumannstraat	Zuidoost	
Sibeliusstraat	Noordwest	
Smetanastraat	Noordwest	
Strauszstraat	Zuidwest	
Strawinskystraat	Noordwest	
Telemannstraat	Zuidoost	
Tsjaikowskystraat	Noordwest	
Vivaldistraat	Noordwest	
Von Weberstraat	Zuidoost	
Wagnerstraat	Zuidoost	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied

Tabel 9: Straten die onderzocht zijn in de wijk Alderinkshoek

1.2 Demografische gegevens Aalderinkshoek

Demografische gegevens geven inzicht in het 'soort' bewoners van de wijk. De volgende gegevens zijn gebaseerd op de kerncijfers wijken en buurten in het jaar 2018.

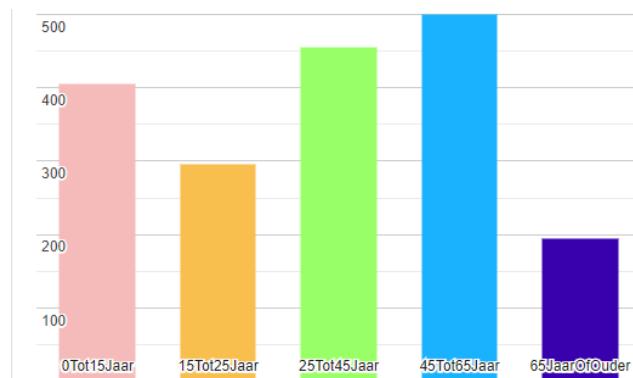
Geslacht

- In de buurt **Aalderinkshoek Noordwest** wonen in totaal 1860 mensen, waarvan 890 (47,8%) mannen en 970 (52,2%) vrouwen;
- In de buurt **Aalderinkshoek Noordoost** wonen in totaal 830 mensen, waarvan 455 (46%) mannen en 375 (45%) vrouwen;
- In de buurt **Aalderinkshoek Zuidwest** wonen in totaal 1005 mensen, waarvan 455 (45,3%) mannen en 550 (54,7%) vrouwen;
- In de buurt **Aalderinkshoek Zuidoost** wonen in totaal 505 mensen, waarvan 250 (49,5%) mannen en 255 (50,5%) vrouwen (Alle Cijfers, 2018).

Leeftijd

Aalderinkshoek Noordwest, zie figuur 16.

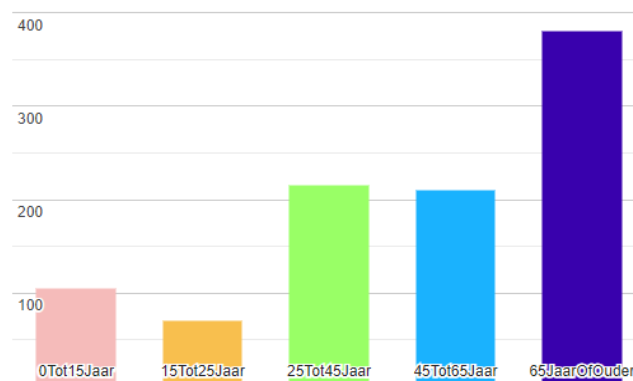
- 0 tot 15 jaar → 405 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 295 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 455 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 500 inwoners
- 65 jaar of ouder → 195 inwoners

Figuur 16: Inwoners naar leeftijd Noordwest (Alle Cijfers, 2018)

Aalderinkshoek Noordoost, zie figuur 17.

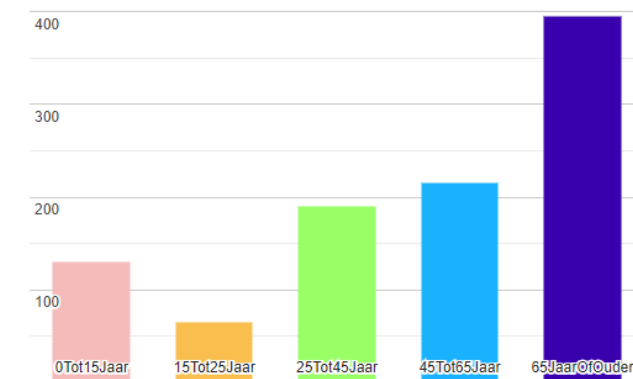
- 0 tot 15 jaar → 105 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 70 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 215 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 210 inwoners
- 65 jaar of ouder → 380 inwoners

Figuur 17: Inwoners naar leeftijd Noordoost (Alle Cijfers, 2018)

Aalderinkshoek Zuidwest, zie figuur 18.

- 0 tot 15 jaar → 130 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 65 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 190 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 215 inwoners
- 65 jaar of ouder → 395 inwoners

Figuur 18: Inwoners naar leeftijd Zuidwest (Alle Cijfers, 2018)

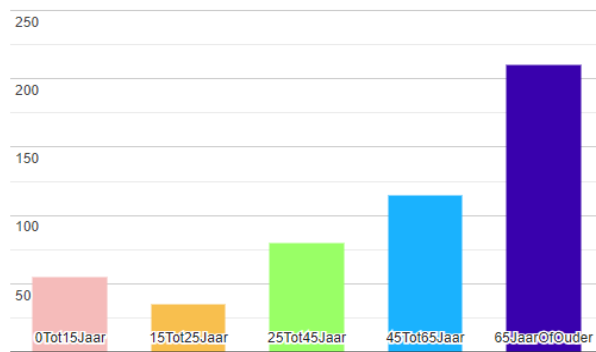
Aalderinkshoek Zuidoost, zie figuur 19.

- 0 tot 15 jaar → 55 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 35 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 80 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 115 inwoners
- 65 jaar of ouder → 210 inwoners

Etniciteit

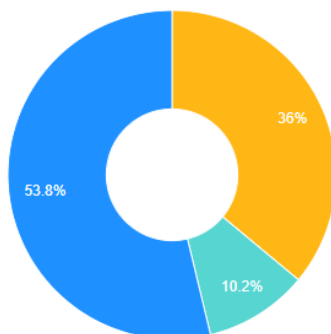
Aalderinkshoek Noordwest

De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners in Aalderinkshoek Noordwest zijn 670 inwoners autochtoon, 1000 inwoners Westerse migranten en 190 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Marokkaans, Antilliaans (1,7%), Surinaams (0,4%) en Turks. Zie figuur 20 voor een schematische weergave.

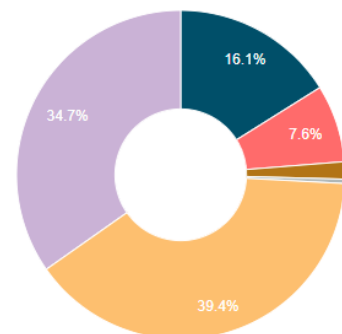

Figuur 19: Inwoners naar leeftijd Zuidwest (Alle Cijfers, 2018)

Autochtoon Migratie Westers Migratie Niet-Westers

Westers Marokko Antillen Suriname Turkije Overig

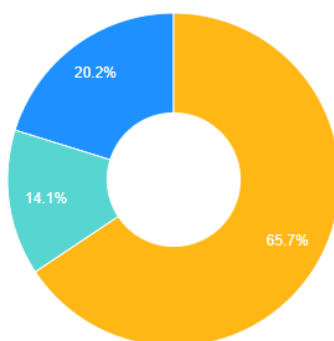

Figuur 20: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Noordwest (Alle Cijfers, 2018)

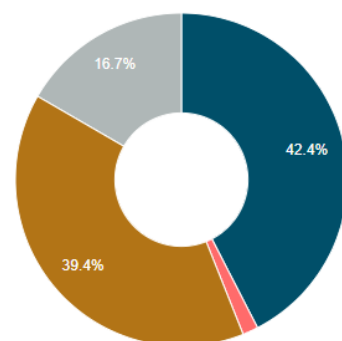
Aalderinkshoek Noordoost

De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners in Aalderinkshoek Zuidwest zijn 650 inwoners autochtoon, 140 inwoners Westerse migranten en 200 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Marokkaans en Turks. Zie figuur 21 voor een schematische weergave.

Autochtoon Migratie Westers Migratie Niet-Westers

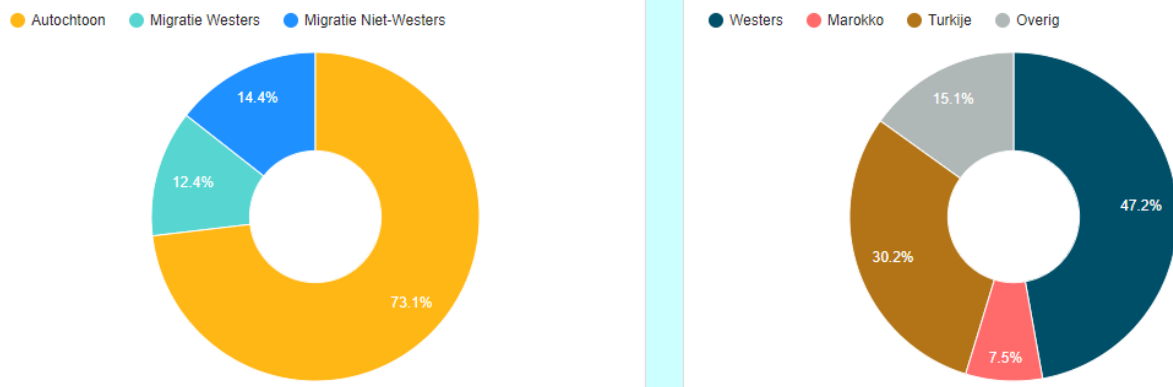
Westers Marokko Turkije Overig

Figuur 21: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Noordoost (Alle Cijfers, 2018)

Aalderinkshoek Zuidwest

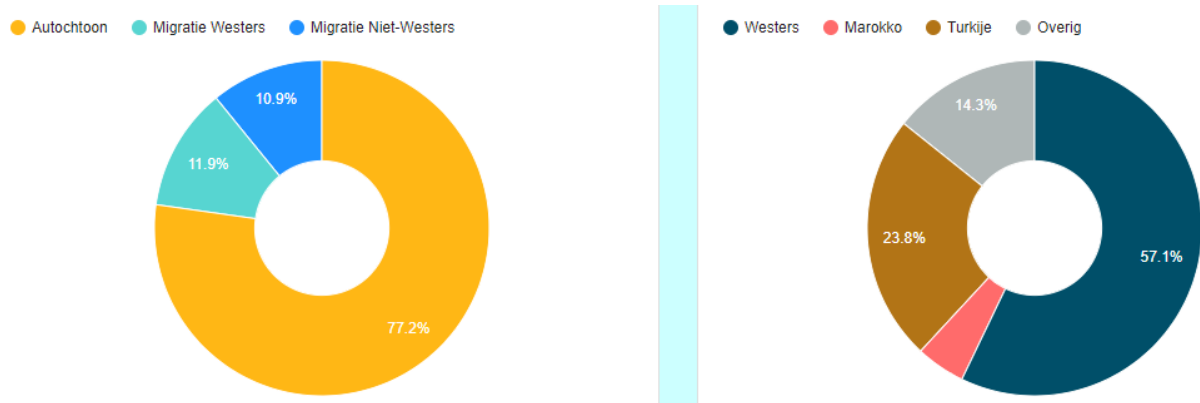
De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners in Aalderinkshoek Zuidwest zijn 735 inwoners autochtoon, 125 inwoners Westerse migranten en 145 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Marokkaans en Turks. Zie figuur 22 voor een schematische weergave.

Figuur 22: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Zuidwest (Alle Cijfers, 2018)

Aalderinkshoek Zuidoost

De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners in Aalderinkshoek Zuidoost zijn 390 inwoners autochtoon, 60 inwoners Westerse migranten en 55 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Marokkaans (4,8%) en Turks. Zie figuur 23 voor een schematische weergave.

Figuur 23: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Zuidoost (Alle Cijfers, 2018)

Huishoudsamenstelling

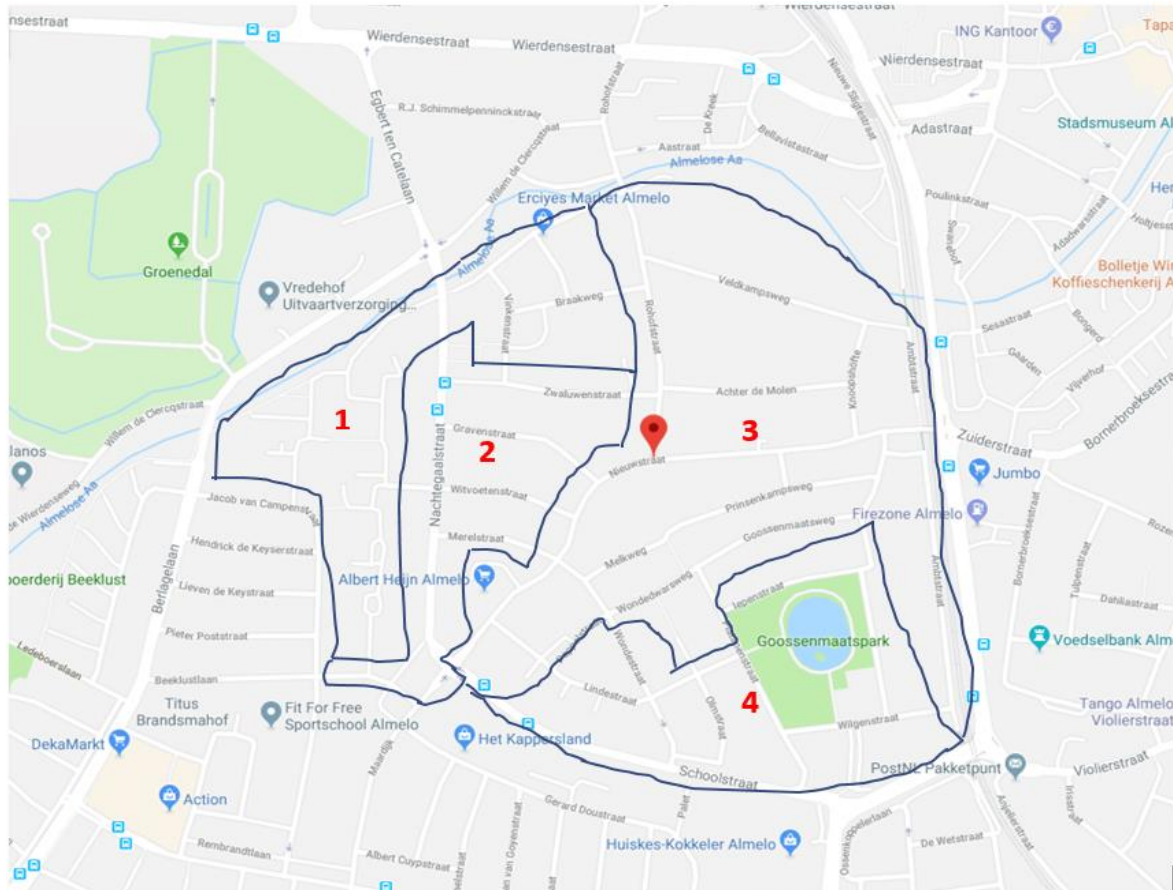
- De buurt **Aalderinkshoek Noordwest** bevat 750 huishoudens, waarvan 280 eenpersoonshuishoudens, 110 huishoudens zonder kinderen en 360 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 2,5 personen;
- De buurt **Aalderinkshoek Noordoost** bevat 515 huishoudens, waarvan 245 eenpersoonshuishoudens, 170 huishoudens zonder kinderen en 100 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 1,9 personen;
- De buurt **Aalderinkshoek Zuidwest** bevat 550 huishoudens, waarvan 250 eenpersoonshuishoudens, 150 huishoudens zonder kinderen en 95 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 1,9 personen;
- De buurt **Aalderinkshoek Zuidoost** bevat 240 huishoudens, waarvan 75 eenpersoonshuishoudens, 105 huishoudens zonder kinderen en 55 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 2,1 personen (Alle Cijfers, 2018).

Bijlage 2 Onderzoeksgebied Nieuwstraatkwartier

2.1 Schets wijk

De wijk Nieuwstraatkwartier in onderdeel van gemeente Almelo. De wijk bestaat uit vier buurten, namelijk (zie figuur 24):

1. Achterlanden en omgeving
2. Witvoet en omgeving
3. Nieuwstraat en omgeving
4. Wonde en omgeving

Figuur 24: Wijk Nieuwstraatkwartier opgedeeld in 4 buurten

Straten onderzoeksgebied Nieuwstraatkwartier

In tabel 10 zijn alle straten van de wijk Nieuwstraatkwartier opgesomd. Wanneer er straten zijn die niet mee zijn genomen in het onderzoek, is dit uitgelegd onder het kopje 'opmerkingen'. Deze straten zijn rood gearceerd. De geel gearceerde straten hebben een bijzondere reden, die ook bij opmerkingen vermeld zijn. In totaal zijn 29 straten onderzocht. Deze straten bevatten 1132 woningen met een woonfunctie. Deze tabel heeft betrekking op de enquête die is uitgezet.

Straten	Buurt	Opmerkingen
Acaciaplein	Witvoet en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Achter de molen	Nieuwstraat en omgeving	
Ambtstraat	Nieuwstraat en omgeving/ Wonde en omgeving	
Beeklustlaan	Witvoet en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Braakweg	Achterlanden en omgeving	

Elzenstraat	Nieuwstraat en omgeving/ Wonde en omgeving	
G.T. Rietveldstraat	Achterlanden en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Goossenmaatsweg	Nieuwstraat en omgeving	
Gravenstraat	Witvoet en omgeving	
Iepenstraat	Wonde en omgeving	
J. Duikerstraat	Achterlanden en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
J.B. van Loghemstraat	Witvoet en omgeving/ Achterlanden en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
J.G. Wiebengaststraat	Witvoet en omgeving/ Achterlanden en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
J.J.P. Oudstraat	Achterlanden en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Jacob van Campenstraat	Achterlanden en omgeving	Straat ligt buiten het onderzoeksgebied
Knoopshöfte	Nieuwstraat en omgeving	
Lindestraat	Nieuwstraat en omgeving/ Wonde en omgeving	
Melkweg	Nieuwstraat en omgeving	
Merelstraat	Witvoet en omgeving	
Mezenstraat	Achterlanden en omgeving	
Nachtegaalstraat	Witvoet en omgeving/ Achterlanden en omgeving	Straat heeft verkeersfunctie i.p.v. verblijfsfunctie dus andere lichtfunctie
Nieuwstraat	Nieuwstraat en omgeving	Straat wordt verbouwd qua verlichting. De straat wordt wel meegenomen in het onderzoek, omdat de straat een verblijfsfunctie heeft
Olmstraat	Wonde en omgeving	
Peppelstraat	Wonde en omgeving	
Platanenstraat	Wonde en omgeving	
Prinsenkampsweg	Nieuwstraat en omgeving	
Rohofstraat	Nieuwstraat en omgeving	
Schoolstraat	Wonde en omgeving	Alleen huizen 79 t/m 91b, rest van de straat niet, omdat dit deel geen verblijfsfunctie, maar een verkeersfunctie bevat
Spechtstraat	Achterlanden en omgeving	
Spreeuwenstraat	Achterlanden en omgeving	
Veldkampsweg	Nieuwstraat en omgeving	
Vinkenstraat	Achterlanden en omgeving	
Vlierstraat	Nieuwstraat en omgeving	
Wilgenstraat	Wonde en omgeving	
Witvoetenstraat	Witvoet en omgeving	
Woneddwarsweg	Nieuwstraat en omgeving	
Wondestraat	Nieuwstraat en omgeving/ Wonde en omgeving	
Zwaluwenstraat	Witvoet en omgeving	

Tabel 10: Straten die onderzocht zijn in de wijk Nieuwstraatkwartier

2.2 Demografische gegevens Nieuwstraatkwartier

Demografische gegevens geven inzicht in het 'soort' bewoners van de wijk. De volgende gegevens zijn gebaseerd op de kerncijfers wijken en buurten in het jaar 2018.

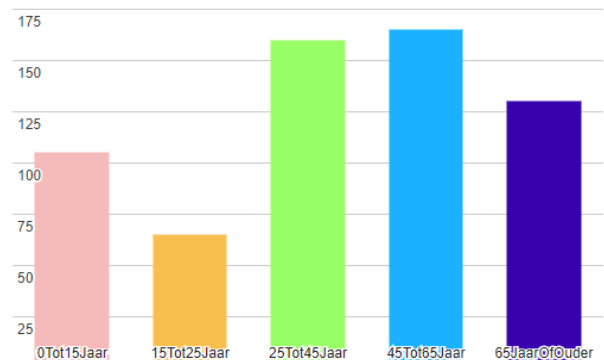
Geslacht

- In de buurt **Achterlanden en omgeving** wonen in totaal 635 mensen, waarvan 295 (46,5%) mannen en 340 (53,5%) vrouwen;
- In de buurt **Witvoet en omgeving** wonen in totaal 710 mensen, waarvan 365 (51,4%) mannen en 345 (48,6%) vrouwen;
- In de buurt **Nieuwstraat en omgeving** wonen in totaal 1065 mensen, waarvan 590 (55,4%) mannen en 475 (44,6%) vrouwen;
- In de buurt **Wonde en omgeving** wonen in totaal 720 mensen, waarvan 360 (50%) mannen en 360 (50%) vrouwen (Alle Cijfers¹, 2018).

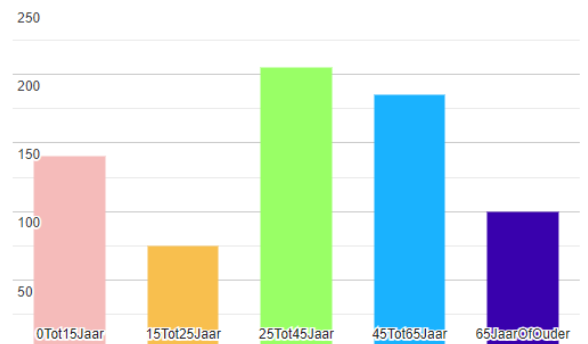
Leeftijd

Achterlanden en omgeving, zie figuur 25.

- 0 tot 15 jaar → 105 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 65 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 160 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 165 inwoners
- 65 jaar of ouder → 130 inwoners

Figuur 25: Inwoners naar leeftijd Achterlanden en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

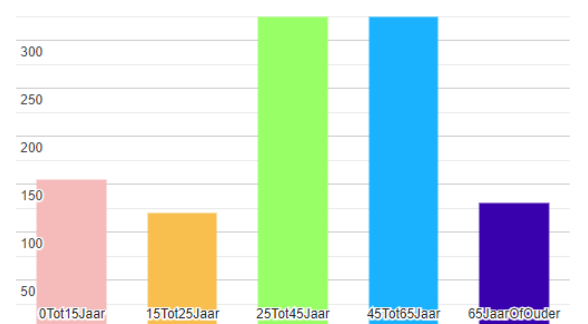
Figuur 26: Inwoners naar leeftijd Witvoet en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

Witvoet en omgeving, zie figuur 26.

- 0 tot 15 jaar → 140 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 75 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 205 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 185 inwoners
- 65 jaar of ouder → 100 inwoners

Nieuwstraat en omgeving, zie figuur 27.

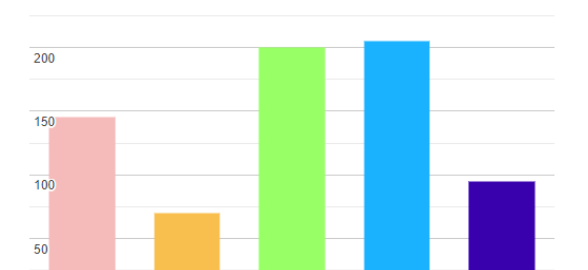
- 0 tot 15 jaar → 155 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 120 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 325 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 325 inwoners
- 65 jaar of ouder → 130 inwoners

Figuur 27: Inwoners naar leeftijd Nieuwstraat en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

Wonde en omgeving, zie figuur 28.

- 0 tot 15 jaar → 145 inwoners
- 15 tot 25 jaar → 70 inwoners
- 25 tot 45 jaar → 200 inwoners
- 45 tot 65 jaar → 205 inwoners
- 65 jaar of ouder → 95 inwoners

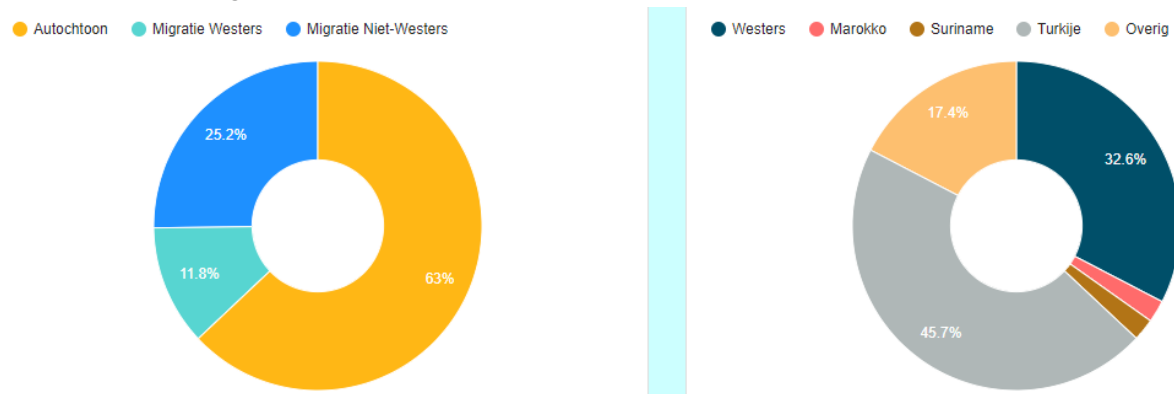

Figuur 28: Inwoners naar leeftijd Wonde en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

Etniciteit

Achterlanden en omgeving

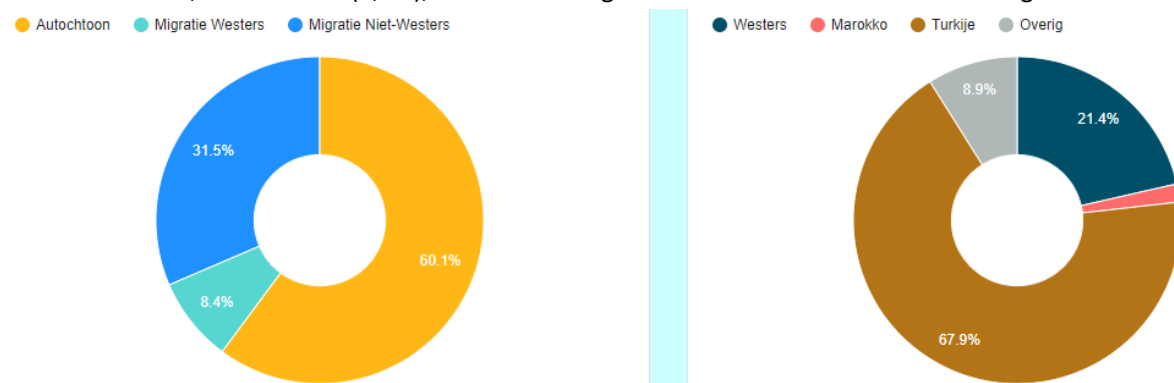
De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners van Achterlanden en omgeving zijn 400 inwoners autochtoon, 75 inwoners Westerse migranten en 160 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers¹, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Marokkaans (2,2%), Surinaams (2,2%) en Turks. Zie figuur 29 voor een schematische weergave.

Figuur 29: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Achterlanden en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

Witvoet en omgeving

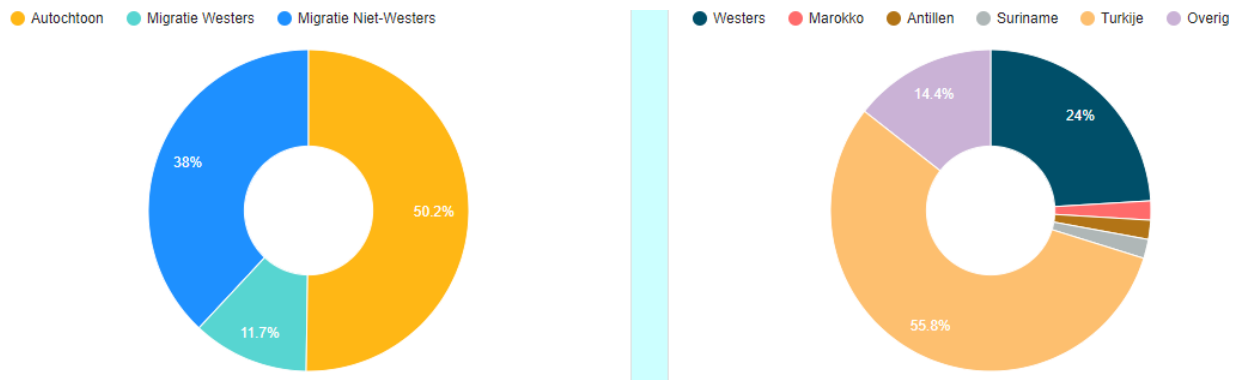
De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners van Witvoet en omgeving zijn 430 inwoners autochtoon, 60 inwoners Westerse migranten en 225 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers¹, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Marokkaans (1,8%), en Turks. Zie figuur 30 voor een schematische weergave.

Figuur 30: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Witvoet en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

Nieuwstraat en omgeving

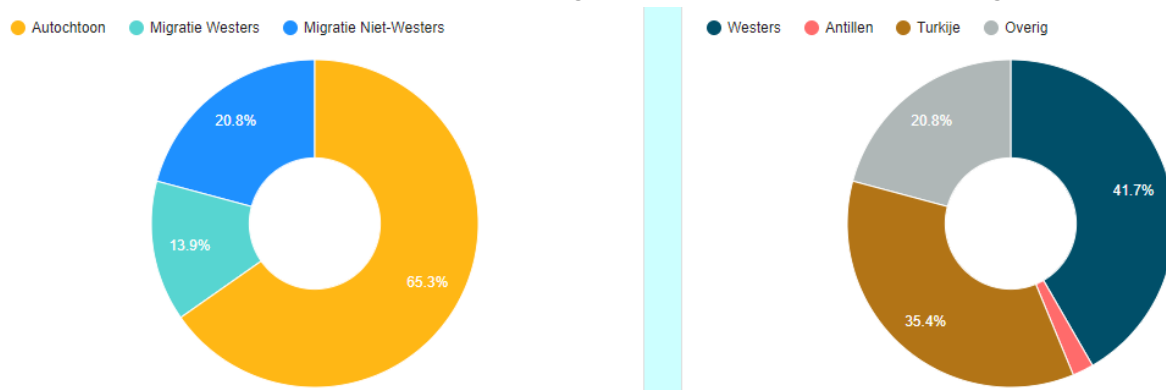
De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners van Nieuwstraat en omgeving zijn 535 inwoners autochtoon, 125 inwoners Westerse migranten en 405 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers¹, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Marokkaans (1,9%), Antilliaans (1,9%), Surinaams (1,9%) en Turks. Zie figuur 31 voor een schematische weergave.

Figuur 31: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Nieuwstraat en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

Wonde en omgeving

De buurt bevat inwoners met een Westerse afkomst en een niet-Westerse afkomst. Van de inwoners van Wonde en omgeving zijn 470 inwoners autochtoon, 100 inwoners Westerse migranten en 150 inwoners niet-Westerse migranten (Alle Cijfers¹, 2018). De migratieachtergronden van deze inwoners zijn onder andere Westers, Antilliaans (2,1%), en Turks. Zie figuur 32 voor een schematische weergave.

Figuur 32: Autochtoon en migratie/ migratie achtergrond Wonde en omgeving (Alle Cijfers¹, 2018)

Huishoudsamenstelling

- De buurt **Achterlanden en omgeving** bevat 305 huishoudens, waarvan 125 eenpersoonshuishoudens, 75 huishoudens zonder kinderen en 105 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 2,1 personen;
- De buurt **Witvoet en omgeving** bevat 310 huishoudens, waarvan 100 eenpersoonshuishoudens, 75 huishoudens zonder kinderen en 135 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 2,3 personen;
- De buurt **Nieuwstraat en omgeving** bevat 510 huishoudens, waarvan 235 eenpersoonshuishoudens, 110 huishoudens zonder kinderen en 165 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 2,0 personen.
- De buurt **Wonde en omgeving** bevat 315 huishoudens, waarvan 100 eenpersoonshuishoudens, 75 huishoudens zonder kinderen en 135 huishoudens met kinderen. De gemiddelde huishoudensgrootte in de buurt is 2,3 personen (Alle Cijfers¹, 2018).

Bijlage 3 Openbare verlichting wijken

In tabel 11 is te zien welke soorten openbare verlichting is gebruikt in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier.

Aalderinkshoek	Nieuwstraatkwartier	Soort armatuur
		<u>Kofferarmatuur</u>
		<u>Kegelarmatuur</u>

Tabel 11: Soort openbare verlichting en armaturen onderzoeksgebieden

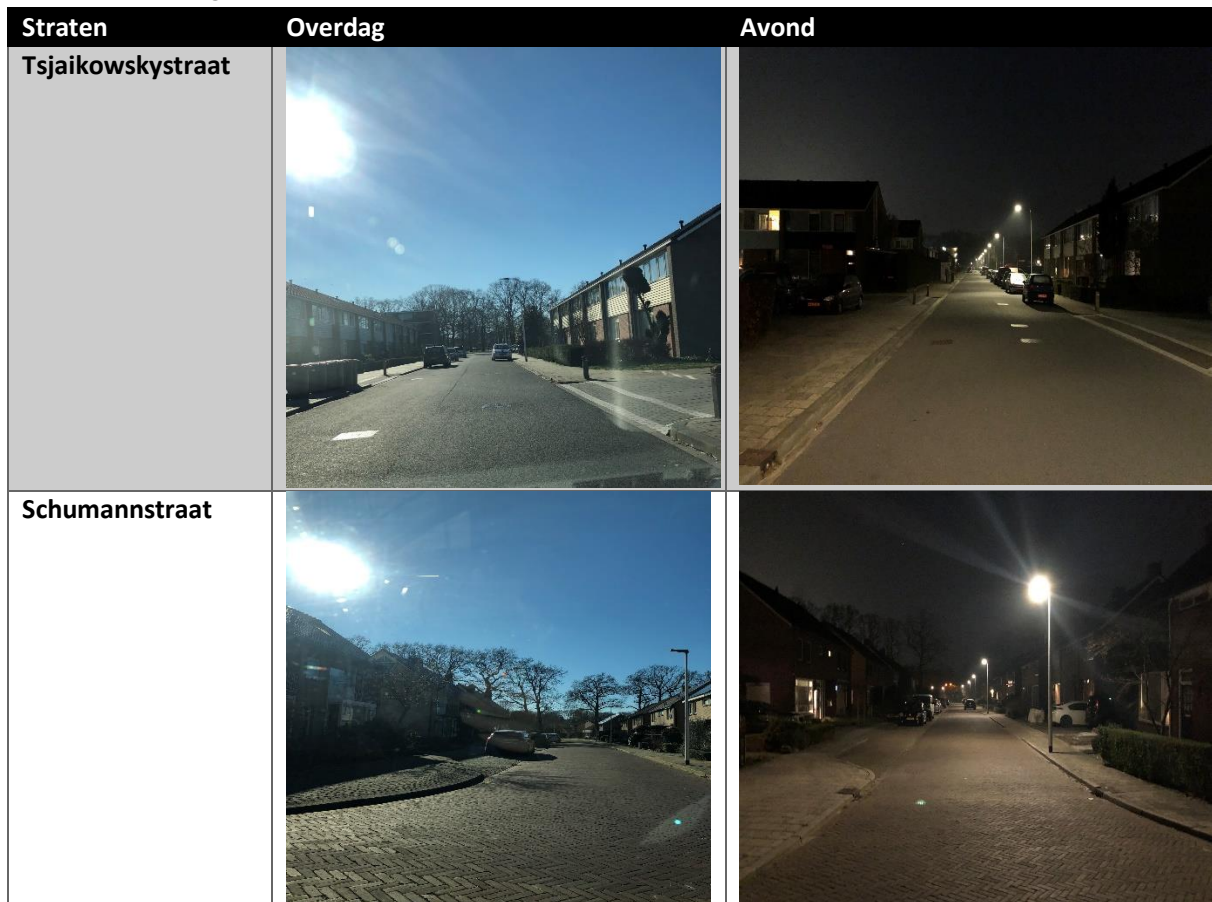
3.1 Armaturen

Een armatuur is een apparaat dat dient om het licht dat door één of meer lampen wordt uitgezonden te verdelen, te filteren of te transformeren.

In dit onderzoek is de openbare verlichting in wijken onderzocht. In tabel 11 is te zien welke soorten armaturen gebruikt zijn in de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier. Hierbij gaat om kofferarmaturen en kegelarmaturen.

Bijlage 4 Uitwerking lichtmeting Aalderinkshoek

Voor de lichtmeting in de wijk Aalderinkshoek zijn twee straten, namelijk de Tsjaikowskystraat en de Schumannstraat, gemeten. Om een beeld te krijgen van de straten zijn hieronder foto's weergegeven van de straten overdag en in de avond.

4.1 Determineertabel Aalderinkshoek

Om te kunnen bepalen welke criteria gehanteerd moeten worden bij de lichtmeting is de determineertabel ingevuld. Omdat beide straten dezelfde parameters (kenmerken) bevatten is de determineertabel één keer ingevuld. De verlichtingsklasse geldt voor beide straten.

Parameter	Optie	Beschrijving	WF *)	Score
Maximale toegestane snelheid	Laag	> 30 km/h	1	0
	Heel laag	≤ 30 km/h	0	
Gebruiksintensiteit	Extreem druk		1	-1
	Zeer druk		0,5	
	Druk		0	
	Normaal		-0,5	
	Rustig		-1	
	Extreem rustig		-2	
Verkeerssamenstelling	Alle verkeer	Alle weggebruikers	2	2
	Alle voertuigen	Alle weggebruikers m.u.v. voetgangers	1,5	

	(brom)fietsen en voetgangers		1	
	Alleen voetgangers		1	
	Alleen (brom)fietsen		0	
Geparkeerde voertuigen	Aanwezig		0,5	+0,5
	Niet aanwezig		0	
Omgevingsluminantie	Hoog	In Nederland bestaat praktisch geen situatie die daaraan voldoet	1	-1
	Gemiddeld	Voorbeelden: winkelstraat, sportveld, stationsgebied, luchthaven, reclame-uitingen	0	
	Laag	‘normale’ situatie	-1	
Zichtbaarheid omgeving	Nodig	Additionele kwaliteitscriteria		x
	Niet nodig	Geen additionele kwaliteitscriteria		
*) WF = weegfactor		Som van de WF (0 – 1 + 2 + 0.5 – 1)		0,5 (1)

Tabel 12: Determineertabel P Aalderinkshoek

De som van de weegfactor is afgerond naar boven. In dit geval is de weegfactor 0,5 afgerond naar weegfactor 1. De volgende verlichtingsklasse vloeit hieruit voort:

- P5 klasse: (6 – 1) = 5, de straten van Aalderinkshoek vallen dus in een P5 verlichtingsklasse.

4.2 Vergelijking waarden lichtmeting en waarden richtlijn NSVV

Hieronder zijn per straat de uitkomsten van de lichtmetingen weergegeven op basis van de indicatoren verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleur verlichting (kleurherkenning) van de openbare verlichting.

Tsjaikowskystraat

In de Tsjaikowskystraat is de mastafstand tussen twee lantaarnpalen 25 meter. De eerste lantaarnpaal staat aan de rechterzijde van de straat en de tweede lantaarnpaal staat aan de linkerzijde van de straat. De lantaarnpalen stonden aan de zijden van de straat (lantaarnpaal 1 bij huisnummer 14 en lantaarnpaal 2 bij huisnummer 22). Onderstaand is de Excel-sheet weergegeven met de uitgebreide gegevens van de lichtmeting in de Tsjaikowskystraat.

		Aantal Luxwaarden												Gemiddelde Lx	UH-waarde
Gemeten op 0,0 meter hoogte		Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6	Meting 7	Meting 8	Meting 9	Meting 10	Meting 11	Meting 12		
	1)	5,5	5,8	2,6	1,9	1,6	2,3	2,3	4,6	6,4	6,6	6,7	6,1		
	2)	10,4	9,8	4	2,3	1,9	1,8	2,3	4,8	8,3	10,2	10,4	10,3		
Aantal metingen in breedte van de weg		3)	6,2	10,2	4,1	3,1	2,2	2,3	3	5	7,2	7,7	6,8	6,9	
	4)	2,5	4,7	3,5	3	1,7	1,1	2,3	3,4	3,3	2,4	2,4	2,9		
	5)	1	1,3	1,1	0,8	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,6	0,8	0,3		
Gemiddelde		5,12	6,36	3,06	2,22	1,58	1,6	2,1	3,68	5,18	5,5	5,42	5,3	3,92666667	0,07633588
Informatie Kleurmeting															
* Kleurherkenning is bepaald middels een kleurwaaler.															
* De herkenning is gedaan op 1 meter															
Legenda kleurmeting		K-min	K-max	K-gem											
K-min: gemeten op donkerste punt tussen de 2		4	5	4,5											
K-max: gemeten op lichtste punt (recht onder)															
K-gem: gemiddelde kleurmeting, formule: (K-min + K-max) / 2															

Vanuit bovenstaande gegevens zijn de belangrijkste gegevens in onderstaande tabel opgenomen.

		Waarden Lichtmeting	Waarden richtlijn NSVV
Verlichtingssterkte (lx)	E min	0,3 lx	0,6 lx
	E max	10,4 lx	-
	E gem	3,93 lx	3,0 lx
Gelijkmatigheid (Uh)	Uh waarde	0,08 uh	0,2 lx
Formule: Uh-waarde = E min / E gem → (0,3 / 3,93)			
Kleurherkenning	K min	4	
	K max	5	
	K gem	4,5	
De kleurherkenning van de straat is bepaald aan de hand van een kleurwaaier gemeten op het donkerste punt en het lichtste punt in de straat.			

Schumannstraat

In de Schumannstraat is de mastafstand tussen twee lantaarnpalen 32 meter. Beide lantaarnpalen bevinden zich aan dezelfde zijde van de straat. De lantaarnpalen stonden aan de zijden van de straat (lantaarnpaal 1 bij huisnummer 1 en lantaarnpaal 2 bij huisnummer 9). Onderstaand is de Excel-sheet weergegeven met de uitgebreide gegevens van de lichtmeting in de Schumannstraat.

		Aantal Luxwaarden													
Gemeten op 0,0 meter hoogte		Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6	Meting 7	Meting 8	Meting 9	Meting 10	Meting 11	Meting 12	Gemiddelde Lx	Uh-waarde
	1)	7,8	5,5	3,4	1,7	1,3	0,9	1,2	2,3	3,7	6,6	7,1	5,6		
	2)	9,9	8,1	4,9	1,8	1,5	0,8	1,1	2	4,3	9,8	10,9	9,9		
Aantal metingen in breedte van de weg	3)	9	8,2	4,5	1,7	1,1	0,9	1,1	2,1	4,4	9,6	9,4	9,4		
	4)	3,8	4,9	3,5	2,2	1,2	1,2	1,2	2,2	2,7	4,6	3,5	4,1		
	5)	1,3	1,4	1,7	0,1	0,1	0,3	0,6	0,9	1	1,1	1,2	1,7		
Gemiddelde		6,36	5,62	3,6	1,5	1,04	0,82	1,04	1,9	3,22	6,34	6,42	6,14	3,666666667	0,02724796
Informatie Kleurmeting															
• Kleurherkenning is bepaald middels een kleurwaaier.															
• De herkenning is gedaan op 1 meter															
Legenda kleurmeting		K-min	K-max	K-gem											
K-min: gemeten op donkerste punt tussen de 2		4,5	5	4,75											
K-max: gemeten op lichtste punt (recht onder															
K-gem: gemiddelde kleurmeting, formule: (K-min + K-max) / 2															

Vanuit bovenstaande gegevens zijn de belangrijkste gegevens in onderstaande tabel opgenomen.

		Waarden lichtmeting	Waarden richtlijn NSVV
Verlichtingssterkte (lx)	E min	0,1 lx	0,6 lx
	E max	10,9 lx	-
	E gem	3,67	3,0 lx
Gelijkmatigheid (Uh)	Uh waarde	0,03 uh	0,2 lx
Formule: Uh-waarde = E min / E gem → (0,1 / 3,67)			
Kleurherkenning	K min	4,5	
	K max	5	
	K gem	4,75	
De kleurherkenning van de straat is bepaald aan de hand van een kleurwaaier gemeten op het donkerste punt en het lichtste punt in de straat.			

Bijlage 5 Uitwerking lichtmeting Nieuwstraatkwartier

Voor de lichtmeting in de wijk Nieuwstraatkwartier zijn twee straten, namelijk de Wondestraat en de Witvoetenstraat, gemeten. Om een beeld te krijgen van de straten zijn hieronder foto's weergegeven van de straten overdag en in de avond.

5.1 Determineertabel Nieuwstraatkwartier

Om te kunnen bepalen welke criteria gehanteerd moeten worden bij de lichtmeting is de determineertabel ingevuld. Omdat beide straten dezelfde parameters (kenmerken) bevatten is de determineertabel één keer ingevuld. De verlichtingsklasse geldt voor beide straten.

Parameter	Optie	Beschrijving	WF *)	Score
Maximale toegestane snelheid	Laag	> 30 km/h	1	0
	Heel laag	≤ 30 km/h	0	
Gebruiksintensiteit	Extreem druk		1	-1
	Zeer druk		0,5	
	Druk		0	
	Normaal		-0,5	
	Rustig		-1	
	Extreem rustig		-2	
Verkeerssamenstelling	Alle verkeer	Alle weggebruikers	2	2
	Alle voertuigen	Alle weggebruikers m.u.v. voetgangers	1,5	
	(brom)fietsen en voetgangers		1	
	Alleen voetgangers		1	
	Alleen (brom)fietsen		0	

Geparkeerde voertuigen	Aanwezig		0,5	+0,5
	Niet aanwezig		0	
Omgevingsluminantie	Hoog	In Nederland bestaat praktisch geen situatie die daaraan voldoet	1	-1
	Gemiddeld	Voorbeelden: winkelstraat, sportveld, stationsgebied, luchthaven, reclame-uitingen	0	
	Laag	'normale' situatie	-1	
Zichtbaarheid omgeving	Nodig	Additionele kwaliteitscriteria		x
	Niet nodig	Geen additionele kwaliteitscriteria		
*) WF = weegfactor		Som van de WF		0,5 (1)

Tabel 13: Determineertabel P Nieuwstraatkwartier

De som van de weegfactor is afgerond naar boven. In dit geval is de weegfactor 0,5 afgerond naar weegfactor 1. De volgende verlichtingsklasse vloeit hieruit voort:

- P5 klasse: $(6 - 1) = 5$, de straten van Nieuwstraatkwartier vallen dus in een P5 verlichtingsklasse.

5.2 Vergelijking waarden lichtmeting en waarden richtlijn NSVV

Hieronder zijn per straat de uitkomsten van de lichtmetingen weergegeven op basis van de indicatoren verlichtingssterkte, gelijkmatigheid en kleur verlichting (kleurherkenning) van de openbare verlichting.

Wondestraat

In de Wondestraat is de mastafstand tussen twee lantaarnpalen 30 meter. Beide lantaarnpalen bevinden zich aan dezelfde zijde van de straat. De lantaarnpalen stonden aan de zijden van de straat (lantaarnpaal 1 bij huisnummer 8 en lantaarnpaal 2 bij huisnummer 13). Onderstaand is de Excel-sheet weergegeven met de uitgebreide gegevens van de lichtmeting in de Wondestraat.

Gemeten op 0,0 meter hoogte (wegdek niveau)	Aantal Luxwaarden													Gemiddelde Lx	UH-waarde
	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6	Meting 7	Meting 8	Meting 9	Meting 10	Meting 11	Meting 12	Meting 13		
1)	7,3	6,7	3,1	1,5	0,9	0,7	1,2	3,1	3,7	6,6	8,2	7,2	7,7		
2)	8,4	7,4	3,1	1,3	1	0,8	1,5	3,5	4,5	8	9,9	9,8	9,2		
Aantal metingen in breedte van de weg	6,1	5,9	2,6	1,8	1	0,9	1,4	3,3	3,7	6,7	7,3	8,2	6,6		
4)	3,6	3,7	2,2	1,9	1	0,8	1,3	2,5	2,9	4,3	4,2	4,6	4,2		
5)	1,2	1,5	1,3	1,2	0,8	0,4	1,1	1,6	1,8	2,3	2,3	2,1	2		
Gemiddelde	5,32	5,04	2,46	1,54	0,94	0,72	1,3	2,8	3,32	5,58	6,38	6,38	5,94	3,670769231	0,10896899
Informatie Kleurmeting	K-min	K-max	K-gem												
* Kleurherkenning is bepaald middels een kleurwaaier.															
* De herkenning is gedaan op 1 meter	4	5	4,5												
Legenda kleurmeting															
de 2 lantaarnpalen onder het armatuur van de mast)															
K-gem: gemiddelde kleurmeting, formule: $(K-min + K-max) / 2$															

Vanuit bovenstaande gegevens zijn de belangrijkste gegevens in onderstaande tabel opgenomen.

		Waarden lichtmeting	Waarden richtlijn NSVV
Verlichtingssterkte (lx)	E min	0,4 lx	0,6 lx
	E max	9,9 lx	-
	E gem	3,67 lx	3,0 lx
Gelijkmatigheid (Uh)	Uh waarde	0,11 lx	0,2 lx
Formule: Uh-waarde = E min / E gem → (0,4 / 3,67)			
Kleurherkenning	K min	4	
	K max	5	
	K gem	4,5	
De kleurherkenning van de straat is bepaald aan de hand van een kleurwaaier gemeten op het donkerste punt en het lichtste punt in de straat.			

Witvoetenstraat

In de Witvoetenstraat is de mastafstand tussen twee lantaarnpalen 27 meter. De eerste lantaarnpaal staat aan de rechterzijde van de straat en de tweede lantaarnpaal staat aan de linkerzijde van de straat. De lantaarnpalen stonden aan de zijden van de straat (lantaarnpaal 1 bij huisnummer 8 en lantaarnpaal 2 bij huisnummer 13). Onderstaand is de Excel-sheet weergegeven met de uitgebreide gegevens van de lichtmeting in de Witvoetenstraat.

		Aantal Luxwaarden											Gemiddelde Lx	Uh-waarde
Gemeten op 0,0 meter hoogte (wegdekniveau)		Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6	Meting 7	Meting 8	Meting 9	Meting 10	Meting 11		
	1)	6,2	6,3	3	1,4	0,7	0,7	0,6	0,7	0,2	0,6	0,6		
	2)	5	4,6	2,5	1,2	1	0,9	1,3	1,7	1,7	2,5	2,3		
Aantal metingen in breedte van de weg		3)	2,9	2,4	1,6	1,1	0,9	1	1,9	3,1	3,3	4	4,6	
	4)	1,3	1,2	1	0,9	0,8	1,1	2,3	4,3	5,2	5,7	6,1		
	5)	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	1	2,3	4,6	5,3	6,5	6,7		
Gemiddelde		3,18	3,02	1,74	1,06	0,82	0,94	1,68	2,88	3,14	3,86	4,06	2.398181818	0.08368201
Informatie Kleurmeting		K-min	K-max	K-gem										
• Kleurherkenning is bepaald middels een kleurwaaier.														
• De herkenning is gedaan op 1 meter		4	5	4,5										
Legenda kleurmeting														
K-min: gemeten op donkerste punt tussen de 2														
K-max: gemeten op lichtste punt (recht onder het armatuur van de mast)														
K-gem: gemiddelde kleurmeting, formule: (K-min + K-max) / 2														

Vanuit bovenstaande gegevens zijn de belangrijkste gegevens in onderstaande tabel opgenomen.

		Waarden lichtmeting	Waarden richtlijn NSVV
Verlichtingssterkte (lx)	E min	0,2 lx	0,6 lx
	E max	6,7 lx	-
	E gem	2,4 lx	3,0 lx
Gelijkmatigheid (Uh)	Uh waarde	0,08 lx	0,2 lx
Formule: Uh-waarde = E min / E gem → (0,2 / 2,4)			
Kleurherkenning	K min	4	
	K max	5	
	K gem	4,5	
De kleurherkenning van de straat is bepaald aan de hand van een kleurwaaier gemeten op het donkerste punt en het lichtste punt in de straat.			

Bijlage 6 Interview

6.1 Vragenlijst interview

Voorafgaand aan het interview zal ik mij voorstellen aan de geïnterviewde, zodat de betreffende persoon weet met wie hij/zij een gesprek zal voeren. Vervolgens zal ik kort uitleggen wat het onderzoek inhoudt en waarom ik hem/haar heb uitgekozen om een interview mee te houden.

Ik ben Loes Stockmann en ik volg de opleiding IVK aan het Saxion in Enschede (vierdejaars). Voor mijn afstudeerscriptie onderzoek ik de eventuele relatie tussen veiligheidsbeleving van bewoners en het kwaliteitsniveau van openbare verlichting. Wanneer bewoners zich op plekken in de wijk onveilig voelen kan dit verschillende redenen hebben. Voor mijn onderzoek is het ook van belang om andere redenen van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in kaart te brengen.

Voorstellen

1. Functie

- Wat is uw functie?
- Wat zijn uw dagelijkse werkzaamheden voor de wijk?

Omschrijving wijk

2. Hoe zou u de wijk over het algemeen omschrijven?

- Bijvoorbeeld: stijl huizen, sociale cohesie, inwoners, voorzieningen

3. Wat zijn actuele thema's/ projecten die nu lopen op gebied van veiligheid in de wijk?

- Voorbeelden en waarom

Algemene onveiligheidsgevoelens in de wijk

4. In hoeverre voelen bewoners van de wijk zich onveilig in hun buurt?

- Algemene veiligheidsbeleving
- Actuele gebeurtenissen afgelopen jaar (inbraken, invallen politie, geweld, enzovoort)

5. Verschilt dit per buurt?

- Zo ja, waar komt dit door?
- Buurt met grootste onveiligheidsbeleving en plekken waar onveiligheidsbeleving bestaat

Plekken onveiligheidsgevoelens in de wijk

6. Zijn er (over het algemeen) plekken in de wijk waar bewoners aangeven zich onveilig te voelen?

- Hotspots (plekken die vaak terugkomen op gebied van onveiligheidsgevoelens)

7. Wat zijn de redenen van bewoners, dat ze zich op deze plekken onveilig voelen?

- Overlast, criminaliteit, inrichting buurt

8. Welke maatregelen worden ingezet op deze hotspots om onveiligheidsbeleving te verminderen?

Enquête

9. Wat zijn de eventuele redenen waarom de enquête niet goed beantwoord wordt?

6.2 Uitwerking interviews Aalderinkshoek

Interview 1

Naam	Functie
1. Marcel Pullen (M)	Wijkregisseur

Voorstellen interviewer

Mijn naam is Loes Stockmann en ik studeer Integrale Veiligheidskunde (IVK) aan het Saxion in Enschede. Sinds februari ben ik bezig met mijn afstudeeropdracht bij de gemeente Almelo. Ik onderzoek de relatie tussen (on)veiligheidsbeleving, criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Met dit interview wil ik de algemene (on)veiligheidsbeleving in de wijk Nieuwstraatkwartier in kaart brengen aan de hand van jullie mening. Daarnaast ben ik benieuwd naar Hotspots die jullie aangeven op gebied van onveiligheidsbeleving bij bewoners.

Voorstellen geïnterviewde

1. Wat zijn jouw functie en jouw werkzaamheden in de wijk Aalderinkshoek?

M: Ik ben Marcel Pullen. En de functie die ik uitvoer heette altijd stadsdeelcoördinator, maar is nu wijkregisseur geworden. Ik ben eigenlijk de contactpersoon tussen de gemeente, bewoners en organisaties in de wijk. Dus dat is heel veel, maar het is ook heel veel niet. Wij komen niet achter de voordeur, dus wij zijn niet voor persoonlijke problemen van bewoners.

- *Dat is meer de taak van de wijkondersteuner?*

M: Nee, de wijkondersteuner ook niet. Dat zijn meer de sociale wijkteams. Zij zijn voor individuele problemen, als het bijvoorbeeld gaat om jeugdhulp. Dus alles wat zorg en ondersteuning is, dat doen wij niet. Maar wij hebben wel contacten met het wijkplatform, wijkcommissie 's en organisaties die in de wijk zitten. Alle vragen die hierover gaan, gaan via ons, zodat wij de juiste personen kunnen inzetten.

Omschrijving wijk

2. Hoe zou jij de wijk Aalderinkshoek over het algemeen beschrijven? Qua wijk, qua gebeurtenissen, enzovoort.

M: Dan heb je het puur en alleen over Aalderinkshoek en niet over Wierdense hoek?

- *Nee, dit klopt inderdaad. Het gaat puur om de wijk Aalderinkshoek.*

M: Aalderinkshoek is eigenlijk een rustige wijk. Het is een gemêleerde wijk. Je zou haast een kruis door Aalderinkshoek kunnen zetten, met aan de ene kant de Verdilaan en de Apollolaan. Dan zie je aan de ene kant van de wijk, een wijk met wat duurdere koopwoningen staan en aan de andere kant een wijk met sociale huurwoningen. Daarnaast alles wat daartussen zit qua woningen, bestaat wel in Aalderinkshoek. Centraal in het hart bevindt zich het winkelcentrum (naast het Verdipark, aan de Apollolaan en Sweelincklaan). De wijk heeft verder weinig echte bedrijven, maar daarentegen wel een groot aantal scholen. Dit zijn met name middelbare scholen. In het verleden zaten in Aalderinkshoek drie lagere scholen. Daar is er nog één van over en die zit nu in het wijkcentrum. Dit wijkcentrum staat aan het begin van de wijk, aan de Apollolaan.

- *En qua culturen?*

M: Ook heel wisselend. Nou ja, zoals gezegd, zijn er wat duurdere koopwoningen, het achterste gedeelte van de wijk (Bachlaan), maar ook sociale huurwoningen. Voornamelijk bij de sociale huurwoningen wonen mensen met een allochtone afkomst. In het middengedeelte bij het Verdipark, daar stonden in het verleden drie scholen, daar staan nu een aantal appartementsgebouwen. Deze appartementen zijn voornamelijk gericht op ouderen (55+). In dit stukje van de wijk wonen relatief veel ouderen, tevens niet alleen maar ouderen. Het is ook wel een beetje tekenend voor de wijk, dat op deze plek vroeger drie scholen stonden en nu 4/5 ouderen appartementen. Aan de andere kant woont er ook nog veel jeugd in de wijk. Dit is met name het geval in het achterste gedeelte, bij de sociale huurwoningen. Het is dus al met al een redelijk gemêleerde wijk.

3. Wat zijn nu de actuele thema's op gebied van veiligheid, waar jullie op dit moment mee bezig zijn?

Bijvoorbeeld op gebied van sociale veiligheid en het verbeteren van de veiligheidsbeleving.

M: Wat er in ieder geval speelt is dat in Aalderinkshoek al langere tijd een project bezig is om de riolering te gaan vervangen. Dat is een meerjarig project en dat strekt zich over een langere periode uit. Aalderinkshoek is een wijk die zo'n 55 jaar oud is. Dat betekent dat de riolering op is. Dat is een erg groot project en dat gaat meerdere jaren bestrijken. Wat je dan tegenwoordig doet, als je daar toch mee aan de slag gaat, is kijken van hoe zit de infrastructuur in elkaar. Zien we problemen met bijvoorbeeld te hard rijden, verkeersstromen. Kun je aanpassingen doen, misschien moeten er bomen verplant worden, trottoirs opnieuw aangelegd, openbare verlichting verplaatst worden. Al dit soort randvoorwaarden neem je dan ook mee. Dat verken je heel erg van te voren. Daar betrek je de buurt ook bij. We zitten op dit moment nog niet in de fase dat we de buurt erbij betrekken. We zijn nog echt aan het kijken naar capaciteiten en financiën. Op het moment dat het wat meer richting uitvoering gaat, gaan we de buurt ook wat meer betrekken. Zij zijn immers de mensen die de omgeving in de buurt het beste kennen, dus zij zijn in die zin ook deskundig over van 'wat speelt hier nu?'. Die informatie neem je dan ook mee in je plan.

- *En op gebied van sociale veiligheid? Dus bijvoorbeeld de witte voeten actie?*

M: Ja, dat is ook wel eens geweest. Ik zit nu een jaar in deze functie, dus die witte voeten actie heb ik nog niet meegemaakt in deze wijk. Ik heb niet het idee dat het een hele onveilige wijk is. Het enige wat wel speelt, maar dat is pas van afgelopen weken en daar gaat nu ook een onderzoek naar toe, is dat de rotonde bij de ingang van de wijk heel onveilig is. Het blijkt de onveiligste rotonde van Nederland.

- *Ik heb ook wel een beetje op internet gekeken in het nieuws. Maar ik kon eigenlijk ook weinig vinden over gebeurtenissen in de wijk Aalderinkshoek.*

M: Ja, het is een vrij rustige wijk.

Onveiligheidsgevoelens in de wijk/ buurten

- *Ik kom toch nog terug over de eventuele onveiligheidsbeleving in de wijk, omdat dit natuurlijk ook van belang is voor mijn onderzoek. Als ik dus uit jouw antwoorden mag concluderen, valt het allemaal wel mee met de onveiligheidsbeleving in de wijk Aalderinkshoek.*

M: Op gebied van onveiligheidsbeleving en onveiligheid, je krijgt niet heel veel signalen, dat het een hele onveilige buurt is.

- *En van bewoners krijg je ook geen signalen, zo ja in welke buurt dan?*

M: Nee eigenlijk niet. Af en toe wat geluidsoverlast, verhalen over te hard rijden. Als er veiligheidsproblemen zijn dan is dat meer verkeerstechnisch. Rondom de scholen ligt wel wat problematiek. Als het gaat om jongeren.

- *Bedoel je dan hangjongeren?*

M: Ja, weet je om een voorbeeld te noemen. Middelbare scholen moeten tegenwoordig rookvrij zijn. Dat betekent dat je nergens op school en dus ook niet op het schoolplein, mag roken. Middelbare scholieren roken wel. Vroeger mochten zij roken op een afgesloten deel van de school en nu dus niet meer. Ze gaan nu de straat op en daar roken. Vroeger zaten daar lagere scholen en tegenwoordige zitten daar ouderenappartementen. Dat bijt elkaar nog wel eens.

- *Want die school die zit op welke plek?*

M: De school die zit op de hoek van de Catharina van Renneslaan en de Sweelincklaan. Dat is ook een vrij grote school, in totaal gaan er zo'n 2500 leerlingen naar toe. Daaromheen bevinden zich nog andere scholen, tevens ook basisscholen. Denk hierbij aan het Pius X College, het palet en het Erasmus. Een deel van deze leerlingen rookt. En dat mogen ze niet meer op het schoolterrein. Dus die gaan rond de omgeving van de school hangen om daar toch te roken. Bijvoorbeeld bij de bushalte die daar zit, daar hangen ze dan omheen. Dan is het verwijt van die ouderen, dat in plaats van dat leraren er wat aan doen, staan ze er zelf bij te roken. Want die leraren mogen natuurlijk ook niet meer roken op school/schoolplein. Dit zien we trouwens in andere delen van de stad ook hoor.

- *De mensen die dit vervelend vinden en die zich hierbij onveilig voelen, dat komt met namen van deze ouderenappartementen?*

M: Ja, dat komt van de ouderen. Ze hebben last van lawaai, overlast en kinderen gooien alles weg. Ouderen durven niet meer bij de bushalte te staan, omdat het vol staat met rokende kinderen. Dus is het echt bedreigend, nee. Wat je verder vaak hoort, maar dat hoor je eigenlijk in alle wijken, dat men het idee heeft dat er op bepaalde plekken gedeald wordt. Dan zien ze auto's bij elkaar staan, waar jongeren in zitten. Als ik het daar met de politie over heb, is dit niet altijd het geval. Soms zijn het ook gewoon jongeren, die net een nieuwe auto hebben en gewoon met elkaar ergens hangen. Mensen hebben snel het idee dat er gedeald wordt en dit zal ook wel gebeuren.

Hotspots in de wijk/buurt

- *En op welke plekken gebeurt dit dan vooral?*

M: Ik denk op dit moment vooral bij het winkelcentrum. En ook wel eens voor de school. Wat daarnaast ook nog wel een dingetje is, is het Verdipark. Daar lopen veel wandelpaden doorheen. De onveiligheid die hier zit, gaat om te snel rijden van bromfietzers. Daarnaast staan er wat bankjes, waar jongeren omheen hangen. Is er altijd wat aan de hand, nee niet altijd. Maar dit wekt wel onveiligheidsgevoelens bij de bewoners. Oudere mensen vinden het niet prettig als ze langs jongeren moeten lopen, zeker niet als het donker is.

- *Het Verdipark is het park wat echt midden in Aalderinkshoek ligt?*

M: Ja dat klopt. Daar staan die ouderenappartementen en er slingeren ook wat paadjes doorheen. Daarnaast ook veldjes, waar kinderen voetballen.

- *Het is wel grappig dat je dit ook noemt als hotspots van onveiligheidsgevoelens. Want in mijn enquête, die uitstaat, komt het Verdipark qua openbare verlichting, ook best vaak voor. De mensen geven als opmerking, dat het park helemaal niet verlicht is, het is er te donker, of inbrekers kunnen snel en gemakkelijk via dit park vluchten. De redenen die jij noemt komen ook wel terug in de enquête.*

M: Dat is ook niet raar, want volgens mij is dat met parken altijd zo. Parken zijn overdag altijd hartstikke mooi, maar als het donker wordt geeft dat altijd onveiligheidsgevoelens.

- *Dus eigenlijk over het algemeen dat de veiligheidsbeleving in Alderinkshoek wel redelijk goed?*

M: Ik weet de cijfers niet precies.

- *Maar voor jouw gevoel denk je dat de veiligheidsbeleving in Alderinkshoek redelijk goed is?*

M: De onveiligheidsbeleving is niet extreem of zo. Volgens mij wijzen de cijfers dit ook uit.

- *Bedoel je de criminaliteitscijfers?*

M: Nou vorig jaar is er iemand op straat overvallen en bij één van de geldautomaten is volgens mij een keertje geprobeerd geld te stelen.

- *Ik heb zelf de criminaliteitscijfers een geanalyseerd. Daarbij heb ik puur naar de wijk Alderinkshoek gekeken en het verschil per buurt. Dit betreft cijfers die ik van de politie Almelo heb gekregen van 2017 tot aan ongeveer half mei 2019. Daar kwam naar voren dat in Alderinkshoek diefstal het meeste voorkomt.*

M: De cijfers zijn volgens mij niet heel hoog.

- *Ligt dit dan misschien ook aan meldingsbereidheid? Dit hoorde ik namelijk bij Nieuwstraatkwartier dat dit een probleem was.*

M: Ik denk dat de meldingsbereidheid in Nieuwstraatkwartier lager ligt dan in Alderinkshoek. Ik kan dit niet staven met feiten hoor. Maar daar is natuurlijk de algemene bereidheid en vertrouwen in de overheid weer een stuk lager dan in Alderinkshoek. Eigenlijk weet ik dit niet precies.

- *Uit de cijfers die ik had geanalyseerd, kwam dat in de buurt Noordoost, dus rechts bovenin volgens mij, de meeste criminaliteit plaatsvindt.*

M: Daar staan ook de sociale huurwoningen.

- *De criminaliteit ligt vooral in de straten: Apollolaan, Catharina van Renneslaan en de César Franckstraat.*

M: Oké, Catharina van Renneslaan en César Franckstraat, dat is meer het achterste gedeelte van de wijk. Dan is dat niet helemaal wat ik bedoel met de sociale huurwoningen. Ik zal je het even schetsen.

- *De straten met de meeste criminaliteit kruisen elkaar ook allemaal, dat vond ik wel opvallend. En het zijn alle drie waar je natuurlijk makkelijk weg kan komen.*

M: Weet je, het is in dat stuk wat jij noemt, er zit redelijk wat groen, de flats staan in dat park (kant van de Verdilaan en Catharina van Renneslaan), dan heb je het Karelia nog, waar een groot grasveld staat met veel groen. Dus er is best veel groen. En ja je komt dan altijd weg. Ik ga niet pleiten om dan al het groen maar weg te halen.

- *Het is ook meer dat de criminaliteit onderzocht heb, om een beetje helder te krijgen waar nou de meeste criminaliteit plaatsvindt.*

M: Maar is de criminaliteit heel groot, dat denk ik niet. In elke wijk gebeurt wel eens wat.

4. Als je hotspots zou mogen noemen, waar mensen zich onveilig voelen, welke plekken zou je dan aangeven?

M: Nou, in ieder geval het Verdipark en het winkelcentrum. Dat zijn wel de twee belangrijkste. En misschien nog het achterpad bij de Intratuin. Op zich een mooi pad, er staat ook nog ergens aan dit pad een woonwagen. Dit is ook een pad met veel groen.

- *Dit pad wordt ook aangegeven qua onveiligheidsgevoelens bij de openbare verlichting in de enquête. Dus dat komt wel weer overeen.*

M: Oké. Dit pad zitten ook geen huizen aan, loopt echt door het groen. Dus weer hetzelfde verhaal, veel groen en weinig zicht op de omgeving.

- *En waarom als hotspot het winkelcentrum?*

M: Nou, het is niet het mooiste winkelcentrum van Almelo, beetje onguur en straalt dit ook uit. Er zitten ook wat verborgen hoekjes bij het winkelcentrum.

- *Beetje het broken-window gevoel?*

M: Ja. Tevens staan op de parkeerplaatsen wel eens mensen. Dit zijn, zoals ik al zei, die auto's waarvan mensen denk dat er gedeald wordt. Dit is voornamelijk na sluitingstijd. Van die plekken zou ik dus zeggen dat, dat de hotspots zijn voor onveiligheidsgevoelens voor Aalderinkshoek.

- *Als je kijkt naar die 3 hotspots.*

5. Welke maatregelen zetten jullie in op de hotspots om deze overlast te voorkomen en ervoor te zorgen dat onveiligheidsbeleving verminderd wordt?

M: Er worden op deze hotspots geen specifieke maatregelen genomen. Tot nu toe niet in ieder geval.

- *Ook niet, bijvoorbeeld voor de auto's waar mensen van denken dat er drugs gedeald wordt, dat de politie een extra keer er langs rijdt? Ik zeg maar wat.*

M: Ja, dat zou kunnen. Dat als de politie wat signalen krijgt en die er zijn, dan gaan ze daar weer wat vaker langs. Dat wel, maar ook de politie moet altijd weer de prioriteiten stellen.

- *Ja, dat snap ik! Dat is ook logisch.*

Enquête

- *Even nog over de enquête. Ik heb nu best al wel veel reacties ontvangen uit de wijk. Ik kan zeker wat met deze reacties.*

M: Oké, mooi! En wat ik nu allemaal vertel, komt uit de enquête heel wat anders uit?

- *Nou, de enquête is echt op veiligheidsgevoelens in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De zaken die jij nu aangeeft, bijvoorbeeld het Verdipark en achterpaden komen wel overeen met reacties in de enquête.*

M: Met name het Verdipark denk ik?

- *Ja en de Apollolaan kwam wel redelijk vaak voor. En wat ik ook nog wel voorbij zag komen is dat mensen toch de kans pakken bij een enquête om hun zorgen uit te spreken. En dit hoeft niet eens persé over openbare verlichting te gaan. Sommige mensen geven bijvoorbeeld aan dat ze angstig worden door hangjongeren op de aangegeven plekken.*

M: Dat is ook het vervelende van een enquête denk ik. Je zet het op deze manier uit. Vooral iemand die over het onderwerp een mening hebben, gaan reageren. En mensen die denken, ja er is niks aan de hand, die reageren niet en nemen de moeite niet.

6. Wat zie jij als redenen dat de enquête niet vaak wordt ingevuld?

- *Jij gaf al eerder aan dat de wijk op de schop gaat en dat mensen hier al langere tijd op wachten. En daarbij niet reageren op brieven van de gemeente.*

M: Als de gemeente afzender is, reageren sommige mensen minder snel. Of zoals ik al zei. Als ik ergens een sterke mening over heb, ik vind er iets van, dan ben ik eerder geneigd een enquête in te vullen, dan wanneer ik denk van nou het is eigenlijk wel voor mekaar. Dan is het niet mijn aandachtspunt.

7. Wat zie jij als mogelijkheden om nog meer respons te krijgen op de enquête?

M: Nee wat je nu hebt gedaan is goed. Dat je via de secretaris van het wijkcentrum hebt gevraagd of hij het op de facebookpagina wil zetten en een mail eruit stuur via de mailinglijst van het wijkblad.

- *Ik heb hem gevraagd of hij nog een herinneringsbericht op facebook wil zetten en daarnaast nog een herinneringsmail via de mailinglijst van het wijkblad wil sturen.*

M: Ja, dat is nog wel een goede mogelijkheid. En je hebt nu al zoveel, dus je kan sowieso al veel plekken aangeven. Dat is al heel mooi.

- *Daar ben ik zeker ook heel blij mee.*
- *Dit is het einde van het interview. Ik wil jou bedanken voor de moeite en tijd die je hebt genomen om mij te helpen bij mijn onderzoek!*

Interview 2

Naam	Functie
1. Arno Nijhof (A)	Wijkagent

Voorstellen interviewer

Mijn naam is Loes Stockmann en ik studeer Integrale Veiligheidskunde (IVK) aan het Saxion in Enschede. Sinds februari ben ik bezig met mijn afstudeeropdracht bij de gemeente Almelo. Ik onderzoek de relatie tussen (on)veiligheidsbeleving, criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Met dit interview wil ik de algemene (on)veiligheidsbeleving in de wijk Nieuwstraatkwartier in kaart brengen aan de hand van jullie mening. Daarnaast ben ik benieuwd naar Hotspots die jullie aangeven op gebied van onveiligheidsbeleving bij bewoners.

Voorstellen geïnterviewde

1. Wat zijn jouw functie en jouw werkzaamheden in de wijk Aalderinkshoek?

A: Ik ben wijkagent van de Aalderinkshoek en de Kerkelanden in gemeente Almelo. Je moet het zo zien. Er is ergens een melding, huiselijk geweld of wat dan ook, en meestal kom ik dan 1 of 2 dagen later terug op deze melding en dan bekijk ik 'wat is er eigenlijk aan de hand?'. Mijn andere collega's doen vaak de onderzoeken, denk hierbij aan het opnemen van de aangiftes en/of de verdachtenverklaringen. Ik zit een beetje tussen politie en de zorg in. Tuurlijk werk in bij de politie, maar ik heb heel veel contact met het sociale wijkteam, met de woningbouw en de huismeesters. Ik doe eigenlijk 2 dagen in de week mijn werk als wijkagent en de rest van de week doe ik eigenlijk allerlei 112 meldingen die binnenkomen en dan zit ik nog bij de ME. Mijn hoofdtaak is wijkagent, contact met de wijk, zoals Marcel Pullen (wijkregisseur), Dimence (geestelijke gezondheidszorg), RIBW (beschermd wonen) en zorginstelling Aveleijn.

- *En natuurlijk ook echt met de bewoners zelf? Bijvoorbeeld als je naar meldingen toe gaat.*

A: Ja precies. Om een voorbeeld te noemen, krijg ik wel eens whatsapp berichten doorgestuurd van bewoners. Laatst nog één, waarin te zien was dat mensen afval gewoon ergens op een grasveld gooien. Ik vind het mooi dat ik dit soort berichten krijg, want dit geeft aan dat bewoners ook betrokken zijn. Dit soort berichten stuur ik dan door naar de gemeente en zij gaan er dan mee bezig.

- *Dus je bent een soort tussenpersoon tussen gemeente en bewoner?*

A: Ja, als een bewoner vragen heeft komen ze alsnog heel vaak bij ons. Je kunt het zo gek niet opnoemen, bijvoorbeeld overhangende takken, camera's of zorgvragen.

- *Terwijl bewoners met vragen over bijvoorbeeld overhangende takken ook wel gelijk melding kunnen maken bij de gemeente. Maar dan gaan ze dus in Aalderinkshoek ook wel snel naar de wijkagent.*

A: Ja en ook de buurtbemiddeling is er nog. Als twee burens problemen hebben met elkaar. Eerder ging ik als wijkagent zelf bemiddelen. Nu is dat buurtbemiddeling. Ik stuur de gegevens van de ene en de andere partij door naar de buurtbemiddeling. Dan wordt door buurtbemiddeling contact met deze personen opgezocht, met de vraag 'wilt u dit nog steeds?'. Zo ja, dan gaat buurtbemiddeling de procedure inzetten en dan gaan ze er naar toe.

- *Dit werkt ook beter dan als je als wijkagent overal naar toe moet, wanneer er een melding komt. Dan kom je om in het werk.*

A: Ja, daarom is dit ook heel handig.

Omschrijving wijk

2. Hoe zou jij de wijk Aalderinkshoek over het algemeen beschrijven? Qua wijk, qua gebeurtenissen, enzovoort.

A: Vanuit de gemeente is bepaald dat Aalderinkshoek samen met de Kerkelanden valt onder de Wierdense hoek. En dat zijn eigenlijk twee hele verschillende wijken. Aalderinkshoek bevat veel gangetjes en kleine straatjes en daarnaast verloedert de wijk wel eens hier en daar, zoals gras dat hoog tussen de tegels door groeit. De gemeente zegt dan, ja daar moeten ze zelf voor zorgen voor die onderhoud, maar je merkt gewoon, dat het niet gebeurt.

- *En ook al weet de gemeente het, dan wordt het niet opgepakt?*

A: Nee. En er bestaan ook stukjes in de wijk, waarvan onbekend is wie verantwoordelijk is voor het onderhoud. Er wordt weinig geld vrij gemaakt voor het onderhoud. En daarbij mensen die wonen aan dit soort stukken, wonen er wel, maar gaan niet samen het gras tussen de tegels weg halen.

- *En op gebied van sociale cohesie? Als je kijkt naar de contacten onderling van de bewoners.*

A: Op sommige stukjes wonen meerdere families en zij hebben wel veel contact met elkaar. Maar het kan ook zo zijn dat er iemand woont die nooit contact heeft met de andere bewoners van de straat. Dus het hoeft niet.

- *Van de wijkregisseur heb ik gehoord dat de wijk ook erg verschilt qua soort woningen. Aan de ene kant bij de Bachlaan staat grote vrijstaande koophuizen, terwijl aan de andere kant sociale huurwoningen staan.*

A: Als je zeg maar Aalderinkshoek hebt. Dan heb je de Bachlaan, dat is eigenlijk alles bij de Coop (aan de linkerkant), daar is alles netjes. Ga je vanaf daar naar rechts (in de punt), daar is het weer heel anders.

- *Ik ben zelf natuurlijk ook in de wijk geweest. Ik vond het ook apart om te zien dat er zo'n verschil in woningen zit. En ook bij elkaar om de hoek.*

A: Ja dat klopt, het zit dicht bij elkaar. Je heb een gedeelte villawijk en de sociale huurwoningen. Normaal zie je dat niet in een wijk. Maar ja, wat is normaal? Het is vaak een hele wijk zo, dus of villawijk of sociale huurwoningen. Maar dat is in Aalderinkshoek niet het geval. Eigenlijk zit de Apollolaan er tussen. Het deel bij de Chopinstraat zijn sociale huurwoningen (rechts van Apollolaan) en het deel bij de Bachlaan zijn duurdere vrijstaande woningen.

- *De wijkregisseur gaf aan bij het Verdipark dat daar onveiligheidsgevoelens bestaan door de vele jeugd die daar hangt. Met name scholieren die daar gaan roken, omdat ze niet meer op het schoolplein mogen roken. Hij noemde dat ook een hotspot van onveiligheidsgevoelens.*

A: De school tegenover het park aan de Valeriusstraat/ Catharina van Renneslaan. Je zou denken dat mensen via de Catharina van Renneslaan naar het winkelcentrum lopen, normaal gesproken. Maar je kunt ook wel en dan kun je bijna ongezien daar komen, dat je de gangetjes bij de Obrechtstraat en Richard Holstraat pakt. Alleen die gangetjes hebben ze gemaakt voor die mensen die daar wonen. De meeste lopen gelukkig gewoon langs de Catharina van Renneslaan, maar ook door de gangetjes. En bewoners kennen deze personen niet. Ja, hoe los je dat op? Ik snap wel dat mensen dat als een plek zien met onveiligheidsgevoelens. En vroeger hoefde het niet verlicht te zijn, want het is eigenlijk alleen voor die bewoners. Als bewoners zich in deze gangen onveilig voelen is dat wel een serieus iets.

- *In de enquêteresultaten kwamen deze gangpaden en tussenpaden ook erg naar voren. Mensen voelen zich daar onveilig, omdat er helemaal geen verlichting staat of zo weinig dat paaltjes in het pad niet gezien worden. Andere redenen zijn ik zie niet wat er voor mij gebeurt of er iemand staat.*

A: Oké. Ik heb ook nog een voorbeeld bij het winkelcentrum, daar waren heel lang twee lantaarnpalen kapot die precies de pinautomaat bij het winkelcentrum moesten verlichten. Ik heb niet direct melding gemaakt en na een maand waren de lantaarnpalen nog kapot. We hebben een tijdje gehad dat criminelen bij die pinautomaat geld van mensen gingen stelen. Dus toen is er melding gemaakt bij de gemeente (bij Marcel). Maar ik heb bijvoorbeeld geen idee of zo'n mast zelf melding maakt als het een storing bevat.

- *Ik weet dat een bewoner via de gemeentesite altijd een melding kan maken, maar of de mast dit ook automatisch doet geen idee. Denk het niet eigenlijk. Dat is wel een dingetje dan als het meer dan een maand duurt voordat een lantaarnpaal gemaakt wordt.*

A: Misschien heeft ook niemand melding gedaan, dat kan natuurlijk ook.

3. Wat zijn nu de actuele thema's op gebied van veiligheid, waar jullie op dit moment mee bezig zijn? Bijvoorbeeld op gebied van sociale veiligheid en het verbeteren van de veiligheidsbeleving.

A: Volgens mij zijn ze nu bezig met een plan wat ze met Aalderinkshoek willen.

- *Qua riolering toch?*

A: Ja klopt en de wegen. Maar dat wordt volgens mij pas ergens volgend jaar. Ze zijn nu nog bezig om uit verschillende plannen te kiezen. Welke het beste is. Dus dat duurt nog wel even.

- *En qua sociale veiligheid. Bijvoorbeeld witte voetenactie.*

A: Ja ik weet niet of dat daar wel aan zou slaan. Misschien bepaalde gedeeltes van Aalderinkshoek wel. Ik denk bij de Chopinstraat en daaromheen dat de witte voetenactie niet persé aanslaat.

- *Ik had het hier ook met Marcel over. Hij zegt ik weet eigenlijk niet zo goed wat er op gebied van sociale veiligheid gebeurt in de wijk.*

A: Volgens mij ook niks. Ik weet ook niet of dat in andere delen van Almelo wel is hoor.

- *Ik weet dat in Nieuwstraatkwartier de witte voetenactie is uitgevoerd, maar dit was ook al langer geleden.*

A: Qua witte voetenactie zou ik deze dan uitvoeren rondom de Bachlaan. We hebben laatst wel een keer halsbandjes uitgedeeld voor honden met licht eraan. Vervolgens melden we aan het baasje het volgende: 'mooi dat je 's avonds hier met de hond loopt, maar zie je iets verdachts in de wijk, bel dan ook'. Ik moet zeggen het zijn niet echte bellers. Weinig meldingsbereidheid. Ze bellen mij wel als ze mij nodig hebben, dus ze bellen mij dan rechtstreeks. En als ze je zien. Dan wordt je aangesproken of moeten ze nog wat vertellen.

- *Dan is de drempel natuurlijk ook lager.*

A: Ja dat is gewoon zo. En bijvoorbeeld wat ik jou eerder zei, dat iemand mij meld dat er ergens afval wordt gedumpt. Dat vind ik gewoon mooi. Dan heeft die persoon ook echt door van, dit kan echt niet.

- *In Nieuwstraatkwartier is de meldingsbereidheid vooral heel laag, omdat bewoners het gevoel krijgen dat burens erachter komen als ze bijvoorbeeld melding doen van overlast. Zie je dat in Alderinkshoek ook?*

A: Ja, dat is eigenlijk heel Almelo wel een beetje. Ik heb een keer gehad dat een bewoner uitviel tegen de politie. Een paar dagen later kwam ik hem weer tegen en verontschuldigde hij zich naar mij. Hij was uitgevallen, omdat hij anders zijn status in de wijk niet hoog kon houden, omdat mensen dat van hem verwachten. Hij zei: 'ik moet toch even stennis maken'. En hij verontschuldigde zich vervolgens aan mij dat er eigenlijk niks aan de hand was, maar hij wilde zijn imago in de wijk hoog houden. En dit soort dingen zie je eigenlijk vaak in Almelo, ook in de stad.

Hotspots in de wijk/buurt

4. Als je hotspots zou mogen noemen, waar mensen zich onveilig voelen, welke plekken zou je dan aangeven?

A: Het is wel heel persoonsgebonden. Maar er zijn wel hotspots die ik vaak te horen krijg, zoals de tunnel bij de cafetaria. En met name rondom de scholen, wat betreft oudere mensen, als zij jongeren ergens op aanspreken krijgen ze vaak een grote mond terug. En ik denk ook de parken. Kijk ik fiets daar ook altijd tussendoor (Verdipark) en je weet nooit wat er aan komt. Door de bossen en appartementen. Ik kan niet altijd zien of er gevaar bestaat. Dat vinden sommige mensen heel lastig.

- *Marcel had het nog over het winkelcentrum. Volgens hem gaven bewoners aan dat daar 's avonds gedeeld werd en vaak meerdere auto's bij elkaar staan op de parkeerplaats. Denken jullie daar ook zo over?*

A: Ja, daar hebben wij inderdaad wel eens meldingen over gehad.

- *En dat is wel van de afgelopen tijd?*

A: Ja. En je hebt daar natuurlijk ook een cafetaria, waar veel aanloop van mensen is. Ik denk dat het meer is dat iemand die niet uit de wijk komt en daar naar toe gaat zich niet gelijk prettig voelt. Maar ja dat verschilt per persoon. Maar dat is meer mijn gevoel.

- *Het is ook best moeilijk om de juiste informatie te krijgen. Nu krijg ik informatie uit 'tweede hand' en dus niet gelijk van de bewoners. Ik heb dit ook aangegeven in het verslag dat dit minder betrouwbaar is. Jullie weten natuurlijk ook niet alles.*

A: Ja en weet je, als ik een gangpad achter mijn huis heb en ik vind het daar veel te donker. Dan denk ik, ik hang er een lamp neer. Maar ja, je weet niet of mensen daar de middelen voor hebben of het er voor over hebben. Dus dat is gewoon moeilijk te zeggen.

- *Ja precies, dat vind ik ook. En die gangen grenzen natuurlijk aan meerdere woningen. Als de één zich er wel veilig voelt en de ander niet. Ja wie lost het dan op? Wie betaalt de lamp, enzovoort.*

A: Verlichting is ook zeker belangrijk. Om een voorbeeld te noemen. Bij de RIBW brandde heel vaak het licht niet en dit was een erg donker stukje. Dat is gewoon niet fijn. Nu is er dubbel licht, van de RIBW zelf en van de straat, dat maakt het al een stuk fijner om er langs te gaan. Dat zag je bij het winkelcentrum ook. Dus dan denk ik waarom duurt het soms zo lang dat een lantaarnpaal gemaakt wordt.

5. Welke maatregelen zetten jullie in op de hotspots om deze overlast te voorkomen en ervoor te zorgen dat onveiligheidsbeleving verminderd wordt?

A: Als wij weten dat ergens een hotspot is, waar mensen zich onveilig voelen. Maar ja, dat moet je dan wel weten, omdat dit niet altijd gemeld wordt. Dan gaan wij daar wel naar toe. En dat is dan vaak een week. Bijvoorbeeld bij een groepje hangjongeren, dan kijken we wie er allemaal zit.

Enquête

6. Wat zie jij als redenen dat de enquête niet vaak wordt ingevuld?

A: Als je dat zou weten, haha. Nee, saamhorigheid is ook wel een dingetje in Aalderinkshoek. Ze wonen er allemaal, ze kennen elkaar ook best wel. Maar er komt niet echt iets van de grond. Misschien hebben ze zelf wel een buurtapp, maar daar wordt dan meer in geuwoehoord dan serieus gesproken over gebeurtenissen of verdachte zaken. Zulke dingen doen ze niet gauw aan mee. Als ik kijk naar de wijkraad is het moeilijk om daar een grote opkomst bij te krijgen. Dat krijg je gewoon moeilijk voor elkaar.

- *Ik zag met name dat mensen gewoon niet gauw reageren op brieven van de gemeente.*

A: Dat je niet veel respons krijgt ligt niet aan het onderzoek, daar hebben wij ook last van. Als je dat zou kunnen veranderen, dan zou ik er gelijk voor tekenen.

- *Dat snap ik meteen!*
- *Dit is het einde van het interview. Ik wil jou bedanken voor de moeite en tijd die je hebt genomen om mij te helpen bij mijn onderzoek!*

Geel= Verdipark
 Rood= Achterpad Intrat
 Blauw= Winkelcentrum

Google

Afbeeldingen ©2019 Google Kaartgegevens ©2019 Nederland, Voorwaarden

Figuur 33: Locatie hotspots onveiligheidsbeleving Aalderinkshoek vanuit interview

6.3 Uitwerking interview Nieuwstraatkwartier

Naam	Functie
1. Sylvia Schuite (S)	Wijkregisseur
2. Anne Marie Pleyhuis (A)	Wijkondersteuner
3. Niels Euren (N)	Wijkagent

Tabel 14: Geïnterviewden Nieuwstraatkwartier

Voorstellen interviewer

Mijn naam is Loes Stockmann en ik studeer Integrale Veiligheidskunde (IVK) aan het Saxion in Enschede. Sinds februari ben ik bezig met mijn afstudeeropdracht bij de gemeente Almelo. Ik onderzoek de relatie tussen (on)veiligheidsbeleving, criminaliteit en het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. Met dit interview wil ik de algemene (on)veiligheidsbeleving in de wijk Nieuwstraatkwartier in kaart brengen aan de hand van jullie mening. Daarnaast ben ik benieuwd naar Hotspots die jullie aangeven op gebied van onveiligheidsbeleving bij bewoners.

Voorstellen geïnterviewden

1. Wat is jouw functie en jouw werkzaamheden in de wijk Nieuwstraatkwartier?

A: Ik ben Anne Marie Pleyhuis en ik ben wijkondersteuner bij Avedan Welzijn. Ik vorm samen met Sylvia een koppel en kort gezegd doen wij van alles wat te maken heeft met burgerparticipatie en daarbij ben ik de link naar de bewoners en Sylvia de link naar de organisatie in de wijk en richting het gemeentehuis. Ik faciliteer en ondersteun de bewoners waar nodig, waar de vraag ligt. Dit kan zijn van een losliggende stoeptegels, bij welke persoon ze hiervoor moeten zijn, tot het organiseren van een bingo in het wijkcentrum. Of als bewoners ergens een groen plekje hebben, waar ze iets mee willen doen. En alles wat daar tussen zit.

- *Bewoners kunnen jou altijd bereiken voor vragen?*

A: Jazeker, bijna altijd.

- *Gericht naar Sylvia, wat is jouw functie?*

S: Mijn naam is Sylvia Schuite, ik ben wijkregisseur bij gemeente Almelo. Dat betekent voor mijn gevoel een vooruitgeschoven post van de gemeente in de wijk, dus dat ik in combinatie met Anne Marie, alle signalen uit de buurt ophaal en zorg dat die signalen op de goede plek terechtkomen. Dit zowel binnen als buiten de gemeente, door contact met verschillende organisaties, zoals de wijkagenten, de woningcorporaties, of de sociale wijkteams. Dus dat is de contacten van buiten naar binnen en verder werk ik samen met alle interne collega's. Als hier beleid gemaakt wordt, dan moet ik ervoor zorgen dat het begrijpelijk gemaakt wordt voor de mensen in de wijk.

- *Dit is alleen voor Nieuwstraatkwartier?*

S: Nee, ik doe deze werkzaamheden in Nieuwstraatkwartier, Ossenkoppelerhoek en de Riet Nieuwland. En dit doet Anne Marie ook.

- *Gericht naar Niels, wat is jouw functie?*

N: Ik ben Niels Euren en ik ben de wijkagent van Nieuwstraatkwartier. Dat betekent dat ik de vooruitgeschoven post ben van de politie. Daarnaast zijn er wel meerdere collega's die ook in de wijk werken, bekend zijn in de wijk en ook aanspreekpunt zijn. Maar als mensen in de wijk iemand zoeken/ nodig hebben van de politie in de wijk Nieuwstraatkwartier, dan komen ze als eerste bij mij. Daarbij probeer ik de koppeling met de partners te maken, wanneer er problemen zijn, met de buurtbemiddeling en met andere partijen die nodig zijn.

Omschrijving wijk

2. Hoe zouden jullie de wijk Nieuwstraatkwartier over het algemeen beschrijven?

A: Ik denk dat wij alle drie wel kunnen zeggen dat het een wijk is waar gewoonweg veel aan de hand is. Om een voorbeeld te noemen. Ik liep met mijn nieuwe manager vorige week door de wijk en hij is wel wat gewend. Hij komt namelijk uit een plek waar ook veel gebeurt. Tijdens deze wandeling merkte hij op dat hij normaal in wijk wel wat achterstandsbuurtjes of straatjes ziet, maar in Nieuwstraatkwartier is de hele wijk in achterstand. We doen ook niet voor niks het project Nieuwstraatkwartier. Er is veel werkeloosheid. Daarnaast is er veel problematiek, zoals drugs, alcohol, multi probleemgezinnen, mensen die de taal slecht spreken.

N: Het is er erg multicultureel. Veel verschillende culturen en nationaliteiten.

A: Maar ja, aan de andere kant ook heel veel mensen die wel wat voor de wijk willen doen. Ik bedoel het is niet allemaal negatief.

N: Ik vind juist dat er heel veel positieve punten zijn de laatste tijd. Als je kijkt naar de aanpak van de Nieuwstraat, het winkeliersinitiatief. Ik hoor heel veel mensen die ik ken, die nu in de Nieuwstraat komen en die zeggen 'goh wat hebben ze het mooi aangepakt'. Het is in ieder geval verkeerstechnisch een stuk veiliger geworden. Dus dat vind ik ook wel weer heel positief.

A: Ja, die geluiden hoor ik ook. Ook wel andere.

N: Ja, dat is waar, maar er zijn altijd mensen die het niet goed vinden.

- *Ik denk dat die negativiteit misschien ook komt, omdat het vaak dan slecht in het nieuws komt. Dat zie ik ook op internet terug (Tubantia). Ik heb daar zelf naar gekeken en ik denk dat het daar ook door komt dat mensen gauw een vooroordeel hebben van de wijk.*

A + N + S: Zeker, absoluut!

N: Als er wat gebeurt in Nieuwstraatkwartier, dan staat het meteen vol in de krant. En dit ergert heel veel mensen.

- *Het is vooral vervelend voor bewoners en oneerlijk voor mensen die wel wat doen voor de wijk.*

A + N + S: Ja dit klopt.

A: Het nadeel van Nieuwstraatkwartier is dat als het in het nieuws komt, dan wordt het met naam en toenaam genoemd. Vindt hetzelfde in een andere wijk plaats, dan wordt er gauw gezegd van 'het is gebeurd in Almelo' en niet in die betreffende wijk.

S: Dat is ook een beetje vervelend.

N: Ja, maar kijk maar naar de invallen in september. Daar stond bij 'de invallen in het Nieuwstraatkwartier', terwijl er ook invallen in de Riet en Nieuwland zijn geweest. Maar het is volgens de media 'de inval van het Nieuwstraatkwartier' en zo staat het zelfs ook in de landelijke pers.

- *Ook op het internet, ten minste hoe ik het heb gezien, wist ik dus niet dat er ook invallen waren geweest in de Riet en Nieuwland.*

N: En zelfs in Ossenkoppelerhoek en in Beeklust waren ook invallen. Het was eigenlijk stads breed, maar wel voornamelijk Almelo West wat is uitgedragen naar de pers, dus Nieuwstraatkwartier. Elke keer als je foto's ziet in de pers, zie je ook de foto van de Nieuwstraat, wat er toen uit zag als oorlogsgebied, omdat ze met deze straat bezig waren (verbouwen). Dus dat is wel beetje tegenstrijdig.

3. Wat zijn nu de actuele thema's op gebied van veiligheid, waar jullie op dit moment mee bezig zijn? Bijvoorbeeld op gebied van sociale veiligheid en het verbeteren van de veiligheidsbeleving.

S: Nou ja, in ieder geval de verkeersveiligheid natuurlijk, in de Nieuwstraat, waar heel veel aandacht aan wordt besteed. En sociale veiligheid ook wel. Dit is al wel van een tijdje geleden, maar we hebben de witte voeten actie gedaan vanuit de politie, het donkere dagen offensief. De witte voeten actie is een actie waar toezichthouders van de gemeente en politieagenten onaangekondigd langs woningen gaan en kijken of er makkelijk zou kunnen worden ingebroken. Het donkere dagen offensief houdt in dat er in de wintermaanden extra maatregelen tegen overvallen, straatroven, woning- en auto-inbraken wordt ingezet. Dit wordt gedaan, omdat in de wintermaanden criminelen vaak veelvuldig hun slag slaan (ten tijde van feestdagen). Dat gebeurt sowieso wel.

N: Dit wordt nog steeds gedaan, maar dit zien mensen niet altijd.

S: En eigenlijk werk je, doordat je steeds meer mensen kent in de wijk (bewonersgroepen die aan de slag zijn in de wijk) en ook doordat ze elkaar steeds beter kennen, werk je eigenlijk ook aan (sociale) veiligheid. Dat is eigenlijk één van de basis dingen. Want als je de mensen in je straat kent, dan voel je je veiliger.

- *Dus meer sociale cohesie creëren?*

S: Ja, eigenlijk wel.

Onveiligheidsgevoelens in de wijk/ buurten

4. Zit er verschil in onveiligheidsgevoelens per buurt of per straat?

S + N: Ja daar zit wel verschil in.

- *En in welke buurt zitten dan de meeste onveiligheidsgevoelens of komen de meeste signalen vanaf?*

N: De laatste tijd, vind ik de kleine straatjes wel in opkomst, zoals de Gravenstraat, Witvoetenstraat en de Merelstraat. Dat is wel echt in opkomst. Qua overlast en qua incidenten. En je merkt gewoon dat er een aantal gezinnen in de straten wonen, die gewoon heel moeilijk benaderbaar zijn voor ons als politie en voor het welzijn voor de gemeente. En die gezinnen maken eigenlijk de dienst uit, dus die doen wat ze willen. Niemand kan daar eigenlijk wat mee, want het is allemaal in het geniet natuurlijk. Dit geeft wel heel veel rotgevoel bij mensen die daar omheen wonen.

- *Ik heb zelf de criminaliteit geanalyseerd vanuit criminaliteitscijfers verkregen van politie Almelo. Dit heb ik gedaan op de soorten criminaliteit inbraak, diefstal en vandalisme. En daar kwam eigenlijk uit dat in Nieuwstraat en omgeving (deze buurt), het meeste daarvan plaatsvindt. En in Nieuwstraat en omgeving gebeurt veruit het meeste in vergelijking met de*

andere buurten in Nieuwstraatkwartier. Zien jullie deze buurt dan ook als de ‘probleembuurt’ even kort gezegd?

N: Van wanneer zijn deze cijfers?

- *Van januari 2017 t/m mei 2019. Dus eigenlijk de laatste 1,5 jaar.*

N: Dit verbaast mij wel enigszins, want het aantal woninginbraken, daar wordt bij ons al naar gekeken. Dat was volgens mij lager als elders. En dan wordt er gezegd ‘hoe komt dat?’ Bevuil je eigen wijk niet of woninginbrekers gaan elders inbreken. Of is het een plaatselijke inbreker die denkt, ik ga niet naar het Nieuwstraatkwartier, want als ik daar inbreek en ik wordt betrapt, dan gaat mij dat niet goed. Dat kan. Het is eigenlijk heel lastig, ik heb eigenlijk veel meer de indruk dat het niet veel hoger is dan andere wijken.

- *Ik heb de buurten in Nieuwstraatkwartier vergeleken (Wonde en omgeving, Witvoet en omgeving, Achterlanden en omgeving en Nieuwstraat en omgeving) op gebied van die drie indicatoren. En daar kwam Nieuwstraat dan het meeste uit.*

A: De Nieuwstraat zelf bedoel je? Maar als je ze dan naast de cijfers van andere wijken in Almelo legt is dat dan weer waarschijnlijk lager.

- *Oké. Dat heb ik niet gedaan. Ik heb puur naar de wijk zelf gekeken en de buurten in de wijk Nieuwstraatkwartier vergeleken.*

A: Dus je hebt naar de buurten onderling gekeken? Ja, oké, dan zeg ik van zo snap ik hem. Maar ik denk als jij het breder trekt en je bekijkt het Almelo breed dan. Dat we met die cijfers er niet met kop en schouders bovenuit steken. Met alle andere cijfers steken we er met kop en schouders bovenuit, maar dit dan weer niet.

N: Ja, dat vind ik ook altijd moeilijk te vangen hoor, die cijfers. De cijfers vind ik altijd heel lastig om op te duiden zeg maar.

Hotspots in de wijk/buurten

5. Zijn er (over het algemeen) plekken in de wijk/buurten waar bewoners aangeven zich onveilig te voelen?

N: Jazeker, dat krijgen wij wel te horen.

- *En welke plekken zijn dat dan?*

N: Ik krijg veel van de bewoners van de Gravenstraat te horen dat ze zich onveilig voelen rondom 21. Dat is een huurpand en daar zitten een aantal mensen, ook drugsgebruikers, daar komt ook een dealer. Daar zit ook een speelveldje naast. Bij dat speelveldje is een donker hoekje en daarbij een doorsteekje naar de Zwaluwenstraat. Dus daar lopen veel mensen langs. Het is daar donker. Wanneer mensen gaan dealen, gaan ze toch niet midden op straat dealen, maar zoeken ze een donkere plek. Dus ja daar komen wel regelmatig klachten weg.

A: En ik heb nou veel klachten op de hoek Nieuwstraat/ Lindestraat (daar zit ook de Albert Heijn), daar krijg ik klachten dat om die woning veel gedeald wordt.

- *Dus eigenlijk met name drugs gerelateerde zaken?*

N: Ja, drugs geeft wel veel onveiligheidsgevoel bij mensen in de wijk.

S: Maar ook wel, want we zijn bezig met het bevorderen van de sociale cohesie, omdat mensen zich daardoor veiliger voelen. Maar in zo'n wijk als Nieuwstraatkwartier speelt zich ook nog weer iets anders af. Dat is dat de sociale cohesie er wel heel erg is van bepaalde families, in bepaalde verbanden. Maar zij veroorzaken ook onveiligheidsgevoelens bij andere bewoners. Dit is uit te leggen aan het volgende. Als jij niet bij die familie hoort (je bent geen vrienden) of ze moeten je niet. Laat ik het zo zeggen, dan heb je bijna geen leven in de Nieuwstraat.

- *Dus je bedoelt de mensen die daar al wat langer wonen en die een groepje hebben, waar je als buitenstaander moeilijk bij kan komen?*

N: Kijk als je bijvoorbeeld (fictief) familie Janssen hebt en die wonen op nummer 2, 8 en 16. En aan de overkant wonen ze nog in een paar huizen. Als jij dan als bewoner ruzie hebt met de familie Janssen, dan heb je meteen ruzie met die zes gezinnen zeg maar. En dat zie je wel veel in de wijk. Familie blijft een beetje in de wijk hangen, dus je krijgt steeds meer familie bij elkaar. Dit kan heel lang goed gaan, maar als de bom barst, dan heb je echt 'oorlog'. Dit kan zelfs ook onderling in de familie gebeuren, dit hebben we namelijk ook wel eens gehad.

- *En dit uit zich dan vaak in geweld?*

N + S: Ja, dat klopt.

S: En meer bewoning komt veel voor.

N + S: Dat zijn meestal de Polen. Dat zijn de arbeiders die hier in een kipfabriek werken. Dan wordt er door één van hen een woning gehuurd van de woningstichting. En daar zitten er dan zes bij in. De woningstichting kan daar heel moeilijk wat mee, maar dit vindt de buurt verder absoluut niet leuk.

S: Ja, of particulieren die kopen huizen en doen hetzelfde.

- *En daar krijg je ook veel meldingen van, van deze overlast (onveiligheidsgevoelens)?*

N: Ja en dan gaat het vooral om geluidsoverlast. Polen hebben toch een andere manier van leven. Er is veel drank aanwezig, vooral als ze vrij zijn. Dat is in Polen heel normaal, maar hier wordt het niet geaccepteerd als je tot midden in de nacht loopt te schreeuwen. Kijk ze hebben ploegendiensten en ze komen om 1 uur thuis. Dus als ze om 1 uur thuis komen, dan gaan ze dan nog aan de drank. Dus dan wordt het al gauw 3 á 4 uur 's nachts. Als je daar naast woont met je gezin, dan is dat niet fijn.

- *Ik heb ook een enquête uitgezet over veiligheidsbeleving in relatie tot openbare verlichting bij de bewoners van Nieuwstraatkwartier. En wat ik zo een beetje in de reacties heb gelezen kwam de Elzenstraat, Iepenstraat, de Goossenmaatsweg en de Nieuwstraat naar voren. Daar kwamen ook redenen voor onveiligheidsgevoelens naar voren, zoals hangjongeren, slechte verlichting, niet verlicht/donkere plekken. Dus het komt wel een beetje overeen met wat jullie zeggen.*

N: Dat is ook rondom het park. En dat blijft altijd een punt. Elzenstraat/ Iepenstraat is wel echt rondom het park. Een park is altijd een plek van samenkomst, ja dat geeft soms wat overlast. Terwijl ik eigenlijk vind dat het heel erg mee valt.

A: Dat vind ik eigenlijk ook.

N: Vorig jaar hebben we een tijdje gehad dat inderdaad Polen naar het park toe trokken met een hele boel mensen. Dan gingen ze daar zitten drinken en sprongen er een aantal in de vijver, ja daar krijg je overlast van. Maar dat ik ook weer zoiets. Dan melden mensen het niet en dan komt het de volgende week op maandag bij Sylvia of bij mij. En dan zeggen omwonenden dat er het hele weekend tramalant is geweest met de Polen in het park en dat niemand er wat aan doet. Ja, als je het niet weet, kun je er ook niet wat aan doen. Dus de meldingsbereidheid is heel laag, waardoor je ook slecht kunt inspelen op actuele problemen. Wij zeggen altijd, bel dan, want dan komen we langs en dan sturen we ze weg.

S: En voor een gedeelte is het ook van sommige melden niet, omdat ze bang zijn voor de buurman. Omdat ze dan denken dat iedereen weet dat jij gebeld hebt. Of die zal wel gebeld hebben.

A: En de enquête heb je uitgezet via het bewonersinitiatief, via de facebookpagina?

- *Ja, klopt. En via een brief aan huis, met een link en QR-code naar de enquête.*

N: Iepenstraat/ Elzenstraat zijn wel de mensen die het meeste mee participeren in de wijk. Zij vinden de wijk en woonomgeving ook nog wel belangrijk.

N: Qua meldingen komen wij eigenlijk nooit bij de Iepenstraat, er zijn hier ook meer koopwoningen.

A + N: Maar het gaat ook heel snel daar. Er staat heel vaak veel te koop. Maar dit is ook zo weer verkocht. Dus opzich een harstikke mooi plek om te wonen.

6. Welke maatregelen zetten jullie in om deze overlast te voorkomen en ervoor te zorgen dat onveiligheidsbeleving verminderd wordt?

N: Het is maar net wat mensen willen. Heel veel mensen melden iets en zeggen ja ik wil niet dat je er wat mee doet, maar dan ligt het in ieder geval vast bij de politie. Ze zijn bang dat veroorzakers er achter komen, daarom willen ze niet dat je er wat mee doet. We doen tegenwoordig veel met buurtbemiddeling, dus we zetten veel door naar hen.

A: Ik denk wel dat de Riet en Nieuwstraatkwartier het hoogste aan meldingen heeft.

N: Nee juist het laagste van allemaal.

A: Oh ja, dat is ook zo, ik zeg het verkeerd.

S: We denken ook dat mensen sneller geneigd zijn om het zelf op te lossen, in plaats van om gelijk naar de politie te gaan.

N: Is ook zo, want ik denk dat ik ook qua buurtoverlast meldingen misschien wel het laagste zit van heel Almelo. Omdat mensen inderdaad sneller een keer over de schutting schreeuwen.

S: Of misschien niks zeggen, omdat ze niks durven te zeggen.

N + A: Jazeker, dat kan ook nog. Het werkt wel twee kanten op.

- *Of misschien niet met politie willen praten.*

N + A + S: Ja, dat ook nog.

N: Dit komt vaak voor. Heel veel mensen denken 'ik ga niet de wouten bellen'.

Enquête

Als laatste wil ik het met jullie hebben over de enquête. Ik heb ongeveer 1200 brieven uitgezet, daarnaast is de enquête gedeeld via Facebook en in de krant van Nieuwstraatkwartier. Nou is de enquête in ongeveer 1,5 week 40x ingevuld. Dat is niet heel veel. Ik heb al meerdere redenen gehoord van collega's waarom de enquête in Nieuwstraatkwartier maar weinig wordt ingevuld. Dit zijn redenen als, dat er veel buitenlandse mensen in Nieuwstraatkwartier wonen, dat mensen de Nederlandse taal niet spreken, mensen reageren überhaupt niet op de brieven van de gemeente.

7. Wat zie jullie als redenen dat de enquête niet vaak wordt ingevuld?

N: Met name weinig vertrouwen denk ik ook. Staat er ook iets van de gemeente boven?

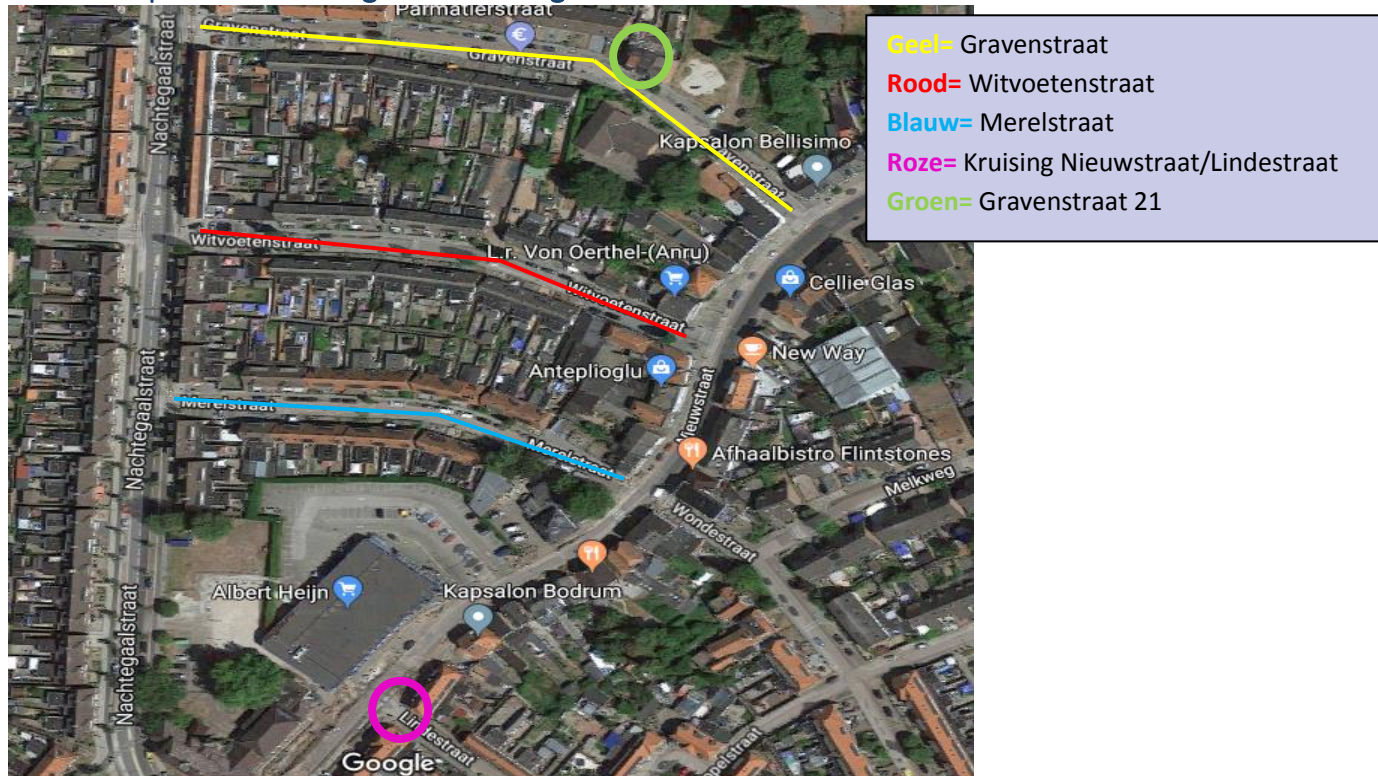
- *Ja, het is echt een brief van de gemeente, dat zie je ook gelijk aan de envelop.*

A: Even heel zwart wit en platvloers gezegd. Ik denk dat mensen ook het gezeik zat zijn over de veiligheid in hun wijk. Dit is omdat ze zoveel in het nieuws zijn geweest (slecht) en dat ze denken 'alweer één die moet weten hoe ik me hier voel'. Ik denk dat dat er ook met name mee te maken heeft. Mensen hebben er gewoon geen zin in. Vooral omdat hun wijk al zo'n slechte naam krijgt door alle media. Mensen hebben ook wat anders aan hun hoofd en hebben er gewoon geen zin in.

N: Ik denk dat heel veel mensen ook denken van 'heb ik geen tijd voor'.

- *Dit is het einde van het interview. Ik wil jullie bedanken voor de moeite en tijd die jullie hebben genomen om mij te helpen bij mijn onderzoek!*

6.3.1 Hotspots van onveiligheidsbeleving vanuit interview

Figuur 34: Locatie hotspots onveiligheidsbeleving Nieuwstraatkwartier vanuit interview

Bijlage 7 Enquête

7.1 Vragenlijst Enquête

Onderdeel A: Onveiligheidsbeleving, kwaliteitsniveau openbare verlichting

Er volgen nu vragen specifiek over uw onveiligheidsgevoelens bij het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting in uw buurt. Daarbij heeft u de mogelijkheid om specifiek plekken in uw buurt aan te geven, waar u zich door de openbare verlichting onveilig voelt. Geef waar nodig een toelichting in de lege vlakken.

1. Zijn er plekken in uw buurt waar u zich onveilig voelt, wanneer het donker is, omdat aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting onvoldoende zijn?

(Bijvoorbeeld: de hoeveelheid verlichting is te zwak op deze plek(ken), waardoor u zich onveilig voelt)

(Wanneer u 'nee' heeft geantwoord, kan u door gaan naar onderdeel B, u kunt vraag 2 en 3 overslaan)

- ☐ Nee
☐ Ja

Wanneer u 'ja' heeft geantwoord, geef in dit tekstvak aan, door middel van straatnaam en omschrijving, welke plek(ken) u bedoelt.

2. Wanneer u zich op deze plek(ken) onveilig voelt in het donker, welke onderstaande aspecten wat betreft het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting zijn van invloed op uw onveiligheidsgevoelens?

(Er zijn meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Verlichtingssterkte (hoeveelheid openbare verlichting)
☐ Gelijkmaticheid (egale verspreiding van het licht)
☐ Kleurherkenning (waarneming van mensen en objecten in de omgeving)
☐ Anders, namelijk:

3. Zijn er volgens u maatregelen op deze plek(ken) wat betreft openbare verlichting waarmee uw onveiligheidsgevoel verminderd kan worden?

- ☐ Nee
☐ Ja

Wanneer u 'ja' heeft geantwoord, geef dan in het tekstvak aan welke maatregelen dit volgens u moeten zijn.

Onderdeel B: Achtergrondkenmerken

Als laatste volgen er 3 vragen over uw achtergrondkenmerken. Deze gegevens worden anoniem verwerkt en alleen voor het onderzoek gebruikt.

4. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw
- ☐ Genderneutraal
- ☐ Geen antwoord

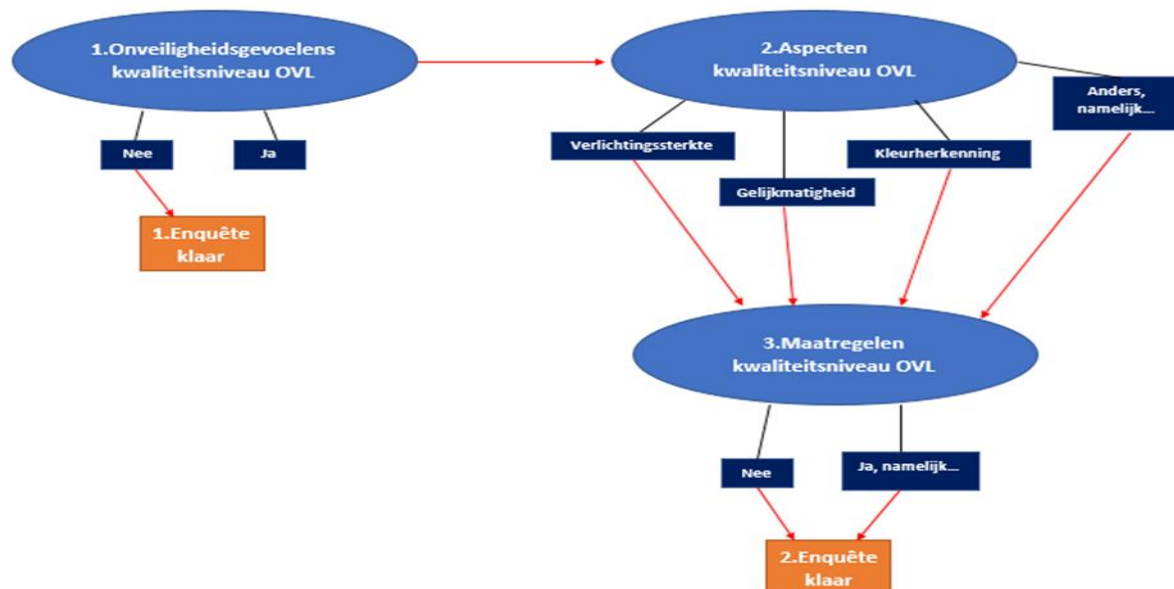
5. Wat is uw leeftijd?

- ☐ Jonger dan 25
- ☐ 25 – 34
- ☐ 35 – 44
- ☐ 45 – 54
- ☐ 55 – 64
- ☐ 65 – 75
- ☐ Ouder dan 75

6. Wat is uw postcode?

(Graag op deze manier invullen: 1234 AB)

7.2 Model operationalisatie vragenlijst enquête

Figuur 35: Model operationalisatie vragenlijst enquête

Ter verduidelijking van de operationalisatie van de enquête, bij onderzoeksvraag twee, is een model opgesteld (zie figuur 35). Het geeft de volgorde van de vragen weer, zodat er duidelijk is hoe de enquête geanalyseerd is. De zwarte lijnen geven weer welke antwoordmogelijkheden per onderwerp kunnen worden gegeven. De rode pijlen geven aan bij welk antwoord, welke vervolgvraag beantwoord moet worden. De toelichting van het model van de enquête is weergegeven in paragraaf 3.3.2.

Bijlage 8 Uitwerking resultaten enquête

In de enquête zijn achtergrondvragen aan de respondenten gesteld. Met deze informatie is een beeld geschetst van de mensen die hebben meegewerkt aan deze enquête. Dit is belangrijk voor de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek. In deze bijlage is per wijk weergegeven hoe de respondenten verdeeld zijn op de onderwerpen geslacht en leeftijd. Daarnaast is een verdeling weergegeven van het aantal respondenten per buurt. De gegevens zijn per wijk weergegeven.

In de derde paragraaf is de lijst met plekken van onveiligheidsgevoelens (inclusief reden(en) en maatregel(en)) weergegeven. Wanneer nodig, is de plek omschreven. Bij elke aangegeven plek, is de reden(en) van onveiligheidsgevoel met betrekking tot het kwaliteitsniveau weergegeven. De respondenten hebben hier de volgende antwoorden kunnen geven:

- Verlichtingssterkte (hoeveelheid openbare verlichting);
- Gelijkmaticheid (egale spreiding van het licht);
- Kleurherkenning (waarneming van mensen en objecten in omgeving);
- Anders, namelijk.

Een geel gearceerd vlak, betekent dat de respondent deze keuzemogelijkheid gebruikt heeft.

De derde vraag in de enquête heeft de respondenten de mogelijkheid gegeven om maatregelen te vermelden, die er eventueel voor zorgen dat onveiligheidsgevoelens verminderd/ wegenomen kunnen worden. Deze zijn in de derde kolom weergegeven.

Bij enquêtes is het vaak zo, dat ook antwoorden zijn gegeven die niet persé matchen met de vraag die gesteld is. In deze enquête is dit ook gebeurd. In de tekstvakken zijn ook andere redenen van onveiligheidsgevoelens van bewoners gegeven, die niet persé met het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting te maken hebben. In de laatste paragraaf is een aparte tabel samengesteld met plekken waarbij dit het geval is. Deze informatie kan ook nuttig zijn voor de gemeente.

8.1 Uitwerking resultaten Aalderinkshoek

In de enquête voor de wijk Aalderinkshoek zijn middels brieven 1156 mensen bevestigd. Deze brieven zijn verstuurd naar de bewoners van de buurten Aalderinkshoek Noordwest, Aalderinkshoek Zuidwest en Aalderinkshoek Zuidoost. In totaal hebben 131 bewoners meegedaan aan de enquête, waarbij 115 bewoners de enquête volledig hebben ingevuld. In deze paragraaf zijn de algemene resultaten weergegeven, die een beeld geven van de respondenten van de enquête.

8.1.1 Manier van invullen enquête

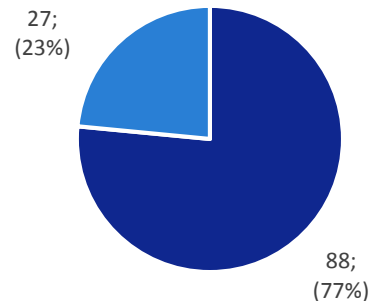
Om de enquête zoveel mogelijk bekendheid te geven zijn een aantal middelen ingezet. Zoals eerder vermeld heeft de enquête minder respons opgeleverd dan verwacht. Van de 1156 bewoners die een brief hebben gekregen, hebben 115 bewoners de enquête ingevuld. Toch is dit een voldoende respons om mee te kunnen analyseren. Onderstaand is weergegeven welke middelen zijn ingezet om toch zoveel mogelijk respons op de enquête te krijgen.

- Brief huis aan huis;
- Facebook pagina Wierdense hoek;
- Mailingslijst van het wijkblad.

Voordat de brief huis aan huis is bezorgd, is de enquête op de facebookpagina geplaatst. Dit is gedaan om bekendheid van de enquête te creëren bij de bewoners. Via de wijkregisseur is er contact gezocht met de secretaris van het wijkcentrum. Deze persoon heeft de enquête verstuurd via de mailingslijst van het wijkblad. Na 1,5 week is er een herinneringsbericht op facebook geplaatst en heeft de secretaris van het

wijkcentrum een herinneringsmail verstuurd via de mailinglijst van het wijkblad. Bewoners waren erg betrokken bij dit onderzoek. Dit is te verklaren door het feit dat bewoners gemaild en gebeld hebben naar de gemeente voor informatie over de enquête. Ook gaven bewoners aan nieuwsgierig te zijn naar de eventuele aanpak van de gemeente, aan de hand van dit onderzoek.

In figuur 36 is schematisch de verdeling van de respons weergegeven. Doordat in SurveyMonkey verschillende links zijn gebruikt, gecategoriseerd per middel, is er kunnen analyseren welk middel de meeste respons heeft opgeleverd. Voor het Facebookaccount en de mailinglijst van het wijkblad is de zelfde link gebruikt, vandaar dat deze twee gezamenlijk vermeld staan. Uit het figuur is op te maken dat de brief huis aan huis de meeste respons heeft gecreëerd (77%).

■ Enquête brief
 ■ Facebook account/ mailinglijst wijkblad
 Figuur 36: Middelen respons/ bekendheid enquête

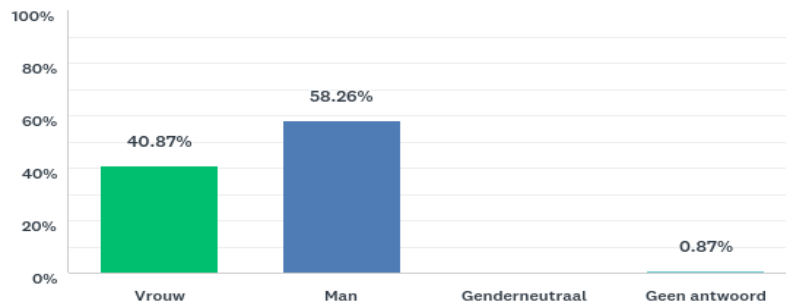
Redenen waarom enquête niet is ingevuld door bewoners

- De wijk gaat op de schop, omdat de riolering in de toekomst vervangen wordt. Dit project is al langere tijd bezig en sommige bewoners vinden dat dit lang duurt. Volgens de wijkregisseur kan dit een reden zijn dat bewoners de enquête niet invullen. Aan de andere kant kan dit juist bewoners aanwakken om een mening te geven, omdat de plaatsing van openbare verlichting ook wordt meegenomen in het project.
- Citaat wijkregisseur: *'Als ik ergens een sterke mening over heb, ben ik eerder geneigd mee te werken aan een enquête, dan wanneer ik denk van, nou het is eigenlijk wel voor mekaar'*. Dit is te verklaren door het feit dat de ene persoon meer interesse heeft in een onderwerp dan de ander. Wanneer mensen geen mening hebben over de openbare verlichting en er simpelweg geen interesse in hebben, kan dit ervoor zorgen dat mensen de enquête niet invullen en er een scheef beeld ontstaat.
- De wijkregisseur vermeldt dat sommige mensen minder snel reageren op brieven van de gemeente. De wijkagent heeft dit bevestigd en meldt hierover het volgende: *'Dat je niet veel respons krijgt ligt niet aan dit onderzoek, daar hebben wij ook last van'*.

8.1.2 Achtergrondkenmerken respondenten

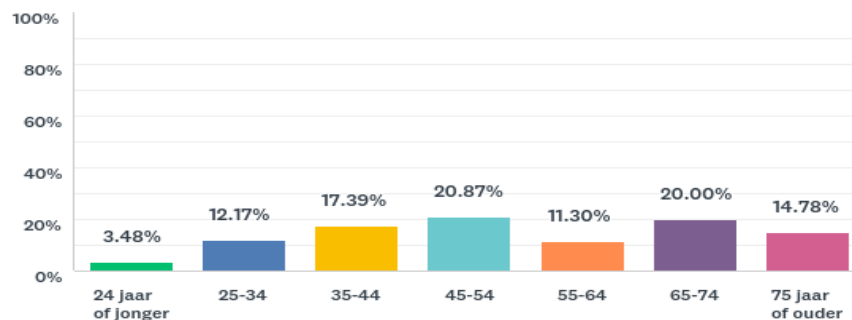
Aan het einde van de enquête zijn vragen opgesteld die inzicht hebben gegeven in de achtergrondkenmerken van de respondenten. Denk hierbij aan kenmerken, als geslacht, leeftijd en postcode.

Uit de resultaten blijkt dat er een klein verschil zit in de verdeling van het aantal mannen en vrouwen dat heeft meegewerkt aan de enquête. Er hebben meer mannen (67) meegewerkt aan de enquête, dan vrouwen (47). Daarnaast heeft één respondent 'geen antwoord' ingevuld. Voor een schematische weergave, in procenten, wordt verwezen naar onderstaand figuur.

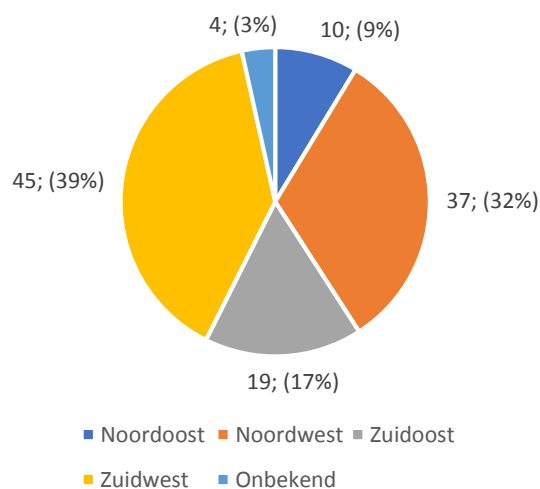
Figuur 37: Verdeling geslacht

Naast het geslacht van de respondenten, is ook in kaart gebracht welke leeftijd de respondenten hebben. Uit de resultaten is gebleken dat de enquête het meest is ingevuld door mensen in de leeftijdscategorie 45-54 en 65-74. Voor een schematische weergave wordt verwezen naar onderstaand figuur.

Figuur 38: Verdeling leeftijd

Als laatste achtergrond kenmerk is aan de respondenten gevraagd op welke postcode de respondenten wonen. Er is een Excel bestand opgesteld, waarin per postcode is aangegeven bij welke straat/ buurt deze postcode hoort. Op deze manier is bekend geworden uit welke buurt de respondenten komen en is in kaart gebracht hoeveel respondenten per buurt de enquête hebben ingevuld. De meeste respondenten wonen in de buurt Aalderinkshoek Zuidwest. Er zijn ook een aantal respondenten die wonen in de buurt Aalderinkshoek Noordoost of waarvan niet bekend is in welke buurt deze bewoners wonen. De resultaten van deze bewoners zijn wel meegenomen, omdat deze personen ook plekken van onveiligheidsgevoelens hebben aangegeven in de onderzochte buurten. In onderstaand figuur is een schematische weergave te zien van de hoeveelheid respondenten per buurt.

Figuur 39: Verdeling buurt

8.1.3 Lijst plekken onveiligheidsgevoel in relatie tot OVL

Plekken (omschrijving)	Reden(en)/ aspecten kwaliteitsniveau OVL				Maatregel(en)	
	Verlichtingssterkte	Gelijkmatigheid	Kleurherkenning	Andere reden t.a.v. OVL	T.a.v. OVL	Anders
1) Fietspad van Strauszstraat naar Wierdensestraat					Meer verlichting plaatsen → met name vanaf de Strauszstraat	x
2) Tunnels in de wijk					Meer verlichting plaatsen	
3) Onder het spoor richting kanaal Plesmanweg					x	x
4) Het fietspad achter de Intratuin (Henry Purcellpad)					Meer verlichting dichter op elkaar plaatsen	x
5) Rondom en onder het winkelcentrum aan Apollolaan					Verlichtingsplan eens goed bekijken en daarbij de verlichting onder de luifels meenemen	x
6) Lizzstraat 36 (pad achter de huizen)				Helemaal geen verlichting	Verlichting plaatsen	x
7) Karelia park omgeving Schubertstraat/Haydnlaan				Geen verlichting aanwezig	Verlichting plaatsen	x
8) Park gelegen aan de Haydnlaan				Geen verlichting aanwezig	Verlichting plaatsen	x
9) Pad tussen Mendelssohnstraat en Apollolaan				Geen verlichting aanwezig → komt door hoge schutting die geplaatst is	Verlichting plaatsen aan begin, midden en eind pad	
10) César Franckstraat				Slecht verlicht → als fietser zeer onveilig	Meer verlichting plaatsen	x
11) Apollolaan					x	x
12) Kruising Haydnlaan/Verdilaan/Sibeliusstraat.				Slecht verlicht → als fietser zeer onveilig	Meer verlichting plaatsen	x
13) Het Verdipark					Meer verlichting plaatsen	x
14) Fietspad achter Intratuin (Henry Purcellpad)				- Verlichting werkt niet allemaal, is veel groen, waardoor het erg donker is. - Achterstallig onderhoud	Vaker controleren op lampen kapot zijn, verlichting maken	x
15) Inritten appartementen Mozartstraat					Meer verlichting plaatsen	x
16) Tussenpaden (bijvoorbeeld Beethovenlaan en Telemannstraat)				Geen verlichting	Verlichting plaatsen	x
17) Paden tussen Mendelssohnstraat en Apollolaan					Verlichting plaatsen	x
18) Aalderinkpad					Verlichting plaatsen over hele pad	Boschages snoeien
19) Mahlerstraat (gangpad achter huizen)				Geen verlichting	Verlichting plaatsen	x
20) Palestrinastraat (gangpad achter huizen)					Meer verlichting plaatsen	x
21) Henry Purcellpad (fietspad)					Meer verlichting plaatsen	Boschages eerder snoeien

22) Wandelpad tussen huizen van Beethovenlaan t/m Von Weberstraat (Aalderinkspad)				Geen verlichting → paaltjes zijn hierdoor niet zichtbaar	Verlichting plaatsen	Paaltjes weghalen of knal wit/fluoriserend schilderen
23) Steegje/pad Mozartstraat met Liszstraat				Geen verlichting	Verlichting plaatsen	x
24) Fietspad achter Intratuin (Henry Purcellpad)					Meer verlichting plaatsen	x
25) Wandelpad bij vijver Mozartstraat				Minimale verlichtingssterkte	Meer verlichting plaatsen/ aanpassing lantaarnpalen	x
26) Fietspad van Wierdensestraat naar Strauszstraat					Meer verlichting plaatsen	x
27) Paderewskipad (fietspad verlenging van Henry Purcellpad)					Meer verlichting plaatsen na de tunnel	x
28) Steeg/pad tussen Apollolaan en Mendelssohnstraat					Verlichting plaatsen	x
29) Brucknerstraat (gangpad achter huizen)					Verlichting plaatsen	x
30) Park bij Karelia flat					Meer verlichting plaatsen in het park of verlichting die er nu staat feller maken	x
31) Wandelpaden tussen Mendelssohnstraat en Apollolaan				Helemaal geen verlichting	Verlichting plaatsen	x
32) Schubertstraat nr. 38 t/m 48 (gangpad achter huizen)				Te weinig verlichting aanwezig	Verlichting plaatsen	x
33) Pad/ park Schubertstraat richting Kalevala					Meer verlichting plaatsen	x
34) Parkeerplaats Berliozstraat en Tsjaikowskystraat				Helemaal geen verlichting	Verlichting plaatsen	x
35) Looppad achter duplexcomplex aan de kant van Bizetstraat					Verlichting maken	x
36) Steeg/ pad Strauszstraat					Verlichting plaatsen	x
37) Paden tussen de woningen en achtergangen (bijvoorbeeld Tsjaikowskystraat)					Verlichting plaatsen	x
38) Bartókstraat (achterpad bij de schuren/ huizen)					x	x
39) Henry Purcellpad (fietspad)					Meer verlichting plaatsen	x
40) Apollolaan					Meer verlichting plaatsen	x
41) Catharina van Renneslaan (ter hoogte van het Verdipark)					Meer verlichting plaatsen	x
42) César Franckstraat (tussen Catharina van Renneslaan en Aalderinkssingel)					Meer verlichting plaatsen	x

43) César Franckstraat					Meer verlichting plaatsen en feller	x
44) Aalderinkssingel					Meer verlichting plaatsen en feller	x
45) Strauszstraat (gangpad achter huizen)				Helemaal geen verlichting	Verlichting plaatsen (nachtlicht, niet zo sterk als aan straat)	x
46) Parkeerplaats Paganinistraat					Meer verlichting plaatsen	x
47) Henri Purcellpad (fietspad)				Lampen geven weinig licht	Meer verlichting/ andere lampen	x
48) Catharina van Renneslaan				Erg donker	x	x
49) César Franckstraat					x	x
50) Wandelpaden achter de Boshoeve en Apollolaan in Verdipark					Meer verlichting plaatsen	x
51) Kruising Apollolaan/ Bachlaan					Het (bij) plaatsen van verlichting of op andere plaats lantaarnpalen positioneren	x
52) Verdipark					Meer verlichting plaatsen	x
53) Gangpaden tussen huizen (Brucknerstraat, Liszstraat, Mahlerstraat)					Verlichting plaatsen	x
54) Paden in park (Verdipark, park langs Schubertstraat, park bij Karelia)					Meer verlichting plaatsen	x
55) Verdipark Apollolaan					Meer verlichting plaatsen	x
56) Paderewskipad (fietspad)					Meer betere verlichting plaatsen	Boschages snoeien
57) Parkeerplaats Paganinistraat (bij pand Cogas)					Meer verlichting plaatsen	x
58) Gangpad vanaf Von Weberstraat naar Beethovenlaan					Verlichting plaatsen	x
59) Wierdense weg					Verlichting vervangen naar helder wit licht	x
60) Weg tussen Compaan en voetbalvereniging Oranje Nassau					Meer verlichting plaatsen en defecte verlichting maken	x
61) Wandelroute/pad achter Bachlaan naar Wierdensestraat					Meer verlichting plaatsen	Boschages snoeien
62) Steegje/pad tussen Mendelssohnstraat en Apollolaan (meerdere steegjes/paden in de wijk)				Erg donker	Meer verlichting plaatsen	

Tabel 15: Plekken onveiligheidsgevoelens in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting Aalderinkshoek

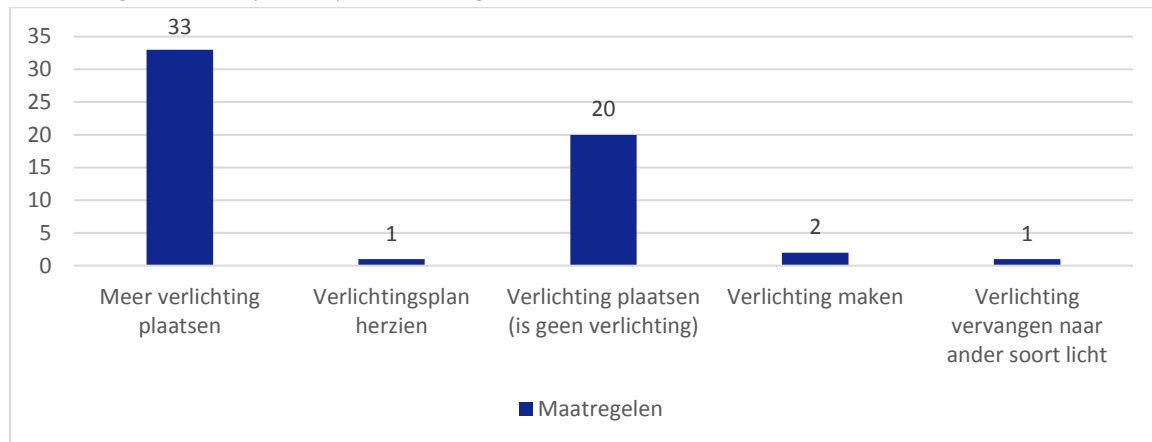
Legenda hotspots

- **Groen:** Gangpaden achter huizen en paden tussen huizen (van straat naar straat)
- **Rood:** Fietspaden
- **Blauw:** Parken/ paden in de parken

Toelichting maatregelen tabel 15

Op 57 van de 62 plekken hebben respondenten maatregelen gegeven, waarmee onveiligheidsgevoelens verminderd/ weggenomen kunnen worden. Onderstaand, in figuur 40, is een verdeling weergegeven van de maatregelen die het meest voorkomen. De maatregelen verlichting plaatsen, meer verlichting plaatsen en verlichting maken, hebben te maken met de wens dat de plek beter verlicht wordt.

Dit betekent dat 55 van 57 maatregelen (96%) gaat om de hoeveelheid verlichting (meer), of te wel verlichtingssterkte. Op dit aspect zou de gemeente zich kunnen focussen.

Figuur 40: Aangegeven maatregelen respondenten enquête

Voorbeeld Hotspot gangpaden achter huizen en paden tussen huizen (van straat naar straat)

Figuur 41: Pad tussen Mendelssohnstraat en Apollolaan

8.1.4 Lijst plekken onveiligheidsgevoelens geen relatie tot openbare verlichting

In de enquête zijn ook andere redenen van onveiligheidsgevoelens gegeven, dan aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De plekken met betreffende reden(en) en eventuele maatregel(en) zijn in tabel 16 weergegeven.

Plekken (omschrijving)	Reden(en)	Maatregel(en)
1) Tunnel Paderewskipad	Hangt veel jeugd rondom de tunnel	x
2) Haydnlaan	Snelheid auto's	Het plaatsen van drempels
3) Schuilenburgsingel richting Basic Fit	Levensgevaarlijk voor fietsers, door auto's die van de snelweg afslaan richting Basic Fit/ Intratuin	x

Tabel 16: Plekken met andere redenen van onveiligheidsgevoelens Aalderinkshoek

8.2 Uitwerking resultaten Nieuwstraatkwartier

In de enquête voor de wijk Nieuwstraatkwartier zijn middels brieven 1132 mensen bevraagd. Deze brieven zijn verstuurd naar de bewoners van de buurten Achterlanden en omgeving, Witvoet en omgeving, Nieuwstraat en omgeving en Wonde en omgeving. In totaal hebben 60 bewoners meegedaan aan de enquête, waarbij 56 bewoners de enquête volledig hebben ingevuld. In deze paragraaf zijn eerst de algemene resultaten weergegeven, die een beeld geven van de respondenten van de enquête.

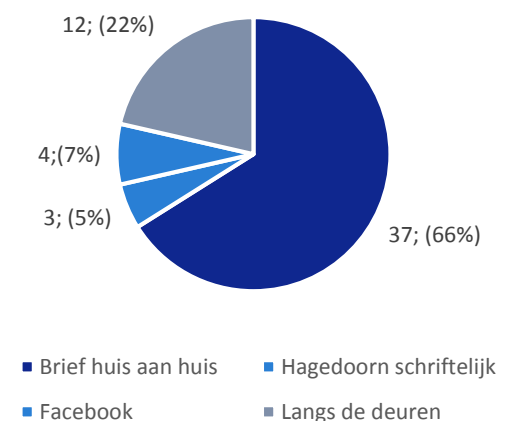
8.2.1 Manier van invullen enquête

Om de enquête zoveel mogelijk bekendheid te geven zijn een aantal middelen ingezet. Zoals eerder vermeld heeft de enquête weinig respons opgeleverd. Van de 1132 mensen die een brief hebben gekregen, hebben 56 mensen de enquête ingevuld. Onderstaand is weergegeven welke middelen zijn ingezet om toch zoveel mogelijk respons op de enquête te krijgen.

- Brief huis aan huis;
- De Facebookpagina van het buurtinitiatief Hagedoorn;
- Contact met wijkcentrum (niet op gereageerd);
- Stukje in de krant van Nieuwstraatkwartier;
- Schriftelijke enquête neergelegd bij het buurtinitiatief de Hagedoorn;
- Langs de deuren in de wijk.

Voordat de brief, met de link van de enquête, huis aan huis is bezorgd, heeft er een stukje in de wijkkrant gestaan over de enquête. Dit is gedaan om de bewoners alvast voor te bereiden op de enquête. Vervolgens is de brief huis aan huis bezorgd. Nadat de brief huis aan huis weinig respons op leverde, is de eigenaar van het Facebookaccount de Hagedoorn benaderd. De link van de enquête is meerdere keren gedeeld op dit Facebookaccount. Zoals te zien in figuur 32 leverde het Facebookaccount maar weinig respons op. Dit is de reden dat er contact is gezocht met de wijkondersteuner van de wijk. De wijkondersteuner heeft schriftelijke enquêtes met de bewoners afgenomen. Daarnaast heeft de wijkondersteuner collega's gevraagd om hetzelfde te doen, maar dit heeft niks opgeleverd.

In figuur 42 is schematisch de verdeling van de respons weergegeven. Doordat in SurveyMonkey verschillende links zijn gebruikt, gecategoriseerd per middel, is er kunnen analyseren welk middel de meeste respons heeft opgeleverd. Uit het figuur is op te maken dat de brief huis aan huis de meeste respons heeft gecreëerd. Er is bewust van het feit dat er weinig respons is verkregen, maar bovenstaande uitleg laat zien dat tijdens dit onderzoek, er alles aan gedaan is om in de beperkte tijd, zoveel mogelijk respons te verkrijgen. In bijlage 10 is toegelicht hoe in een volgend onderzoek betere respons verkregen kan worden.

Figuur 42: Middelen respons/ bekendheid enquête

Redenen waarom enquête niet voldoende is ingevuld door bewoners

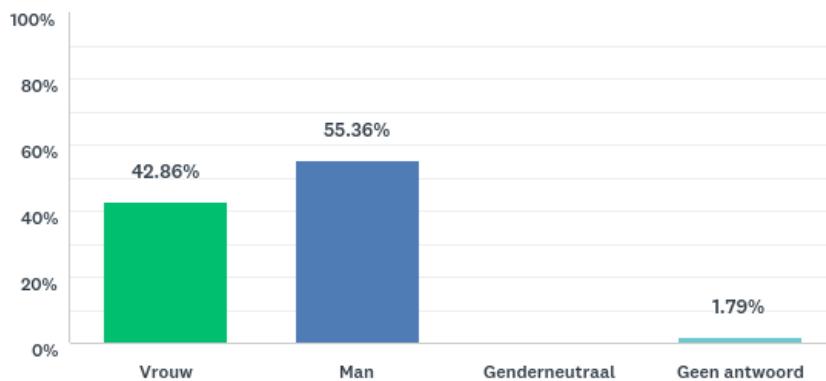
- Er wonen veel buitenlandse mensen in de wijk, die de Nederlandse taal niet spreken;
- Mensen in de wijk Nieuwstraatkwartier reageren überhaupt niet snel op brieven van de gemeente;
- Citaat van de wijkagent: *'Bewoners van Nieuwstraatkwartier hebben met name weinig vertrouwen in de gemeente'*; Dit is te verklaren door het feit dat bewoners brieven van de gemeente niet openen of pas heel laat openen;

- Citaat van de wijkondersteuner: *‘Bewoners van Nieuwstraatkwartier zijn vragen over veiligheid zat. Ze zullen denken, nu moeten ze alweer weten hoe veilig ik me voel’*. Dit is te verklaren door het feit dat deze wijk vaak slecht in het nieuws wordt gebracht.
- Citaat van de wijkondersteuner: *‘Mensen hebben ook wat anders aan hun hoofd en hebben er gewoon geen zin in’*. Dit was ook te zien toen de enquête langs de deuren is afgenomen.
- Geen interesse in het onderwerp. Dit was met name te merken aan het afnemen van de enquête langs de deuren. Veel mensen hadden geen behoefte aan vragen over openbare verlichting.

8.2.2 Achtergrondkenmerken respondenten

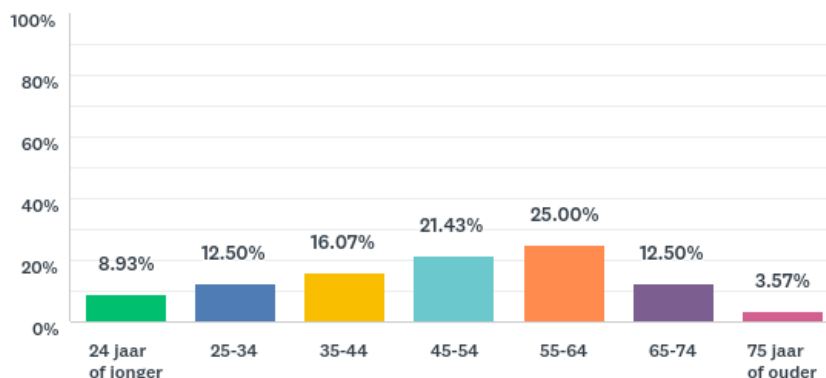
Aan het einde van de enquête zijn vragen opgesteld die inzicht hebben gegeven in de achtergrondkenmerken van de respondenten. Denk hierbij aan kenmerken, als geslacht, leeftijd en postcode.

Uit de resultaten blijkt dat er een klein verschil zit in de verdeling van het aantal mannen en vrouwen dat heeft meegewerkt aan de enquête. Er hebben meer mannen (31) meegewerkt aan de enquête, dan vrouwen (24). Daarnaast heeft één respondent ‘geen antwoord’ ingevuld. Voor een schematische weergave, in procenten, wordt verwezen naar onderstaand figuur.

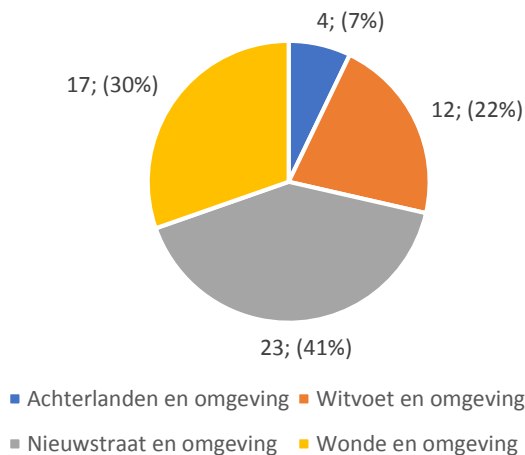
Figuur 43: Verdeling geslacht

Naast het geslacht van de respondenten, is ook in kaart gebracht welke leeftijd de respondenten hebben. Uit de resultaten is gebleken dat de enquête het meest is ingevuld door mensen in de leeftijdscategorie 55-64. Voor een schematische weergave wordt verwezen naar onderstaand figuur.

Figuur 44: Verdeling leeftijd

Als laatste achtergrond kenmerk is aan de respondenten gevraagd op welke postcode de respondenten wonen. Er is een Excel bestand opgesteld, waarin per postcode is aangegeven bij welke straat/ buurt deze postcode hoort. Op deze manier is bekend geworden uit welke buurt de respondenten komen en is in kaart gebracht hoeveel respondenten per buurt de enquête hebben ingevuld. De meeste respondenten wonen in de buurt 'Nieuwstraat en omgeving'. In onderstaand figuur is een schematische weergave te zien van de hoeveelheid respondenten per buurt.

Figuur 45: Verdeling respondenten per buurt

8.2.3 Lijst plekken onveiligheidsgevoel in relatie tot OVL

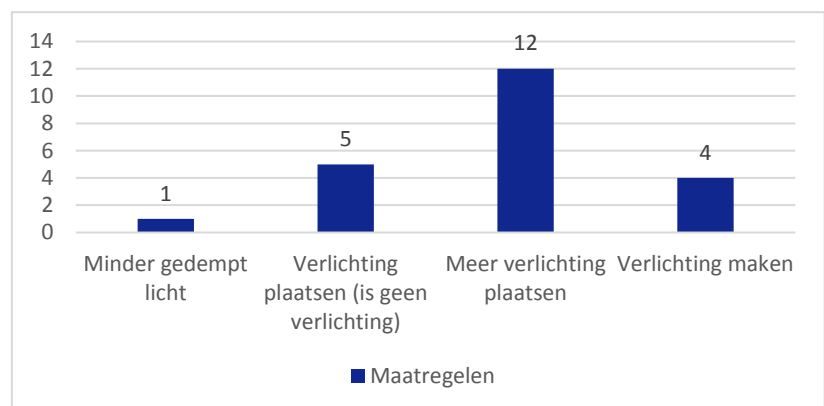
Plekken (omschrijving)	Reden(en)/ aspecten kwaliteitsniveau OVL				Maatregel(en)	
	Verlichtingssterkte	Gelijkmatigheid	Kleurherkenning	Andere reden t.a.v. OVL	T.a.v. OVL	Anders
1) Gehele Aastraat					Minder gedempt licht	x
2) Kruising Wondestraat/ Schoolstraat					Aan 2 kanten straatverlichting plaatsen, i.p.v. aan 1 kant van de weg	x
3) Kruising Platanenstraat, Wilgenstraat en ingang Goossenmaatspark					x	x
4) Nieuwstraat/ Merelstraat en pad achter de woning Bornerbroeksestraat				Te donker	Meer/ betere verlichting	Cameratoezicht
5) Veldkampsweg 24 (Bouwmensen Twente Almelo) t/m de kruising bij Burgermeester Ravelslootensingel/ Zuiderstraat/ Nieuwstraat.					Meer verlichting plaatsen	x
6) Bornerbroeksestraat (voor de sekshop bij de Plus)					Verlichting plaatsen	x
7) Olmstraat (parkeerplekken)				Bij het uitstappen van de auto kom je in de schaduw te staan.	Lantaarnpalen plaatsen bij parkeerplekken	x
8) Rohofstraat					x	x

9) Olmstraat/ Witvoetstraat/ Lindestraat (trottoir)				Als openbare verlichting zich aan één kant van de weg bevindt, is het trottoir aan de overkant slecht zichtbaar door geparkeerde auto's	Openbare verlichting steeds verspringen van weghelft of hoger openbare verlichting plaatsen	x
10) Voetpad Melkweg/ Wondedarsweg				Slecht verlicht	Meer verlichting plaatsen	x
11) Gang tussen Gravenstraat 57 en 59 (fietsengang naar schuren)				Kapotte lamp (2 jaar kapot) die maar niet wordt vervangen door de gemeente en 1 lantaarnpaal is eigenlijk onvoldoende	Het plaatsen van een 2 ^e lantaarnpaal	x
12) Bellavistastraat				Verlichting werkt niet allemaal	Verlichting maken	x
13) Langs de spoorlijn				Verlichting werkt niet allemaal	Verlichting maken	x
14) Achter de Molen				Verlichting werkt niet allemaal	Verlichting maken	x
15) Rohofstraat (ter hoogte van nm. 61)				Lantaarnpaal werkt vaak niet, dus vaak erg donker 's avonds	Verlichting maken	x
16) Zwaluwenstraat (pad achter de huizen)				Helemaal geen verlichting	Verlichting plaatsen	x
17) Willem de Clerckstraat, blinde bocht net voor de kruising met de Rohofstraat.				Te weinig verlichting op deze blinde bocht, zorgt voor gevaarlijke situaties	Meer verlichting plaatsen	x
18) Omgeving Bellavistastraat				Nieuwe verlichting Bellavistastraat functioneert (nog) niet	x	x
19) Gravenstraat 52 (gang bij huis)				Helemaal geen verlichting	Verlichting plaatsen	Voor de veiligheid misschien een vaste poort en alle bewoners die gebruik dienen te maken een sleutel geven
20) Gang Melkweg naar Wondedarsweg					Verlichting plaatsen	
21) Prinsenkampsweg					Meer (verspreide) verlichting plaatsen	
22) Olmstraat (nr. 1 t/m 7)				Te weinig verlichting	Meer en heldere verlichting plaatsen	
23) Goossenmaatspark				Erg donker	Meer en heldere verlichting plaatsen	
24) Elzenstraat (hoek van de Iepenstraat en de Goossenmaatsweg)				Er donker, veel lampen doen het niet	Meer en heldere verlichting plaatsen	
25) Heel Almelo					Sterkere lampen plaatsen	

Tabel 17: Plekken onveiligheidsgevoelens in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting Nieuwstraatkwartier

Toelichting maatregelen tabel 17

Op 22 van de 25 plekken hebben respondenten maatregelen gegeven, waarmee onveiligheidsgevoelens verminderd/ weggenomen kunnen worden. In figuur 46 is een verdeling weergegeven van de maatregelen die het meest voorkomen. De maatregelen verlichting plaatsen, meer verlichting plaatsen en verlichting maken, hebben te maken met de wens dat de plek beter verlicht wordt. Dit betekent dat 21 van 22 maatregelen (95%) gaat om de hoeveelheid verlichting (meer), of te wel verlichtingssterkte. Op dit aspect zou de gemeente zich kunnen focussen.

Figuur 46: Aangegeven maatregelen respondenten enquête

8.2.4 Lijst plekken onveiligheidsgevoel geen relatie tot openbare verlichting

In de enquête zijn ook andere redenen van onveiligheidsgevoelens gegeven, dan aspecten van het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting. De plekken met betreffende reden(en) en eventuele maatregel(en) zijn in tabel 18 weergegeven.

Plekken (omschrijving)	Reden(en)	Maatregel(en)
1) Rohofstraat en G.K. van Hogen Dorpsstraat	De onveiligheid heeft te maken met bezoekers van deze straten. Met name het uitgaansvolk wat door de Rohofstraat en de Gijsbert Karel van Hogendorp straat fiets na het uitgaan.	x
2) Schoolstraat	Weinig parkeerplekken	Meer parkeerplekken maken
3) Olmstraat	Je kan er dubbel parkeren	Eenrichtingsverkeer maken
4) Veldkampsweg (braakliggend terrein bij Cogas) en de moskee.	Alles ligt open en bloot → griezelig 's avonds. Daarnaast bevinden zich veel buitenlanders om de moskee, de wiet walmen komt je tegemoet in deze straat. Wanneer ik daar langsloop met de hond staan ze op straat de roken en kijken dan of vragen zich af van wat doe je hier.	x
5) Willem de Clerckstraat, blinde bocht net voor de kruising met de Rohofstraat.	De respondent heeft een oprit in de blinde bocht van de Willem de Clerckstraat. Bij het verlaten van de oprit en het ingaan van de oprit is het telkens een gok of er verkeer aan komt. Veel weggebruikers overschrijden de max snelheid wat extra gevaarlijke situaties veroorzaakt	Plaatsen van een verkeersspiegel aan de lantaarnpalen → Op deze manier kan deelnemend verkeer zien wat er na de bocht komt en snelheid minderen en aanwonenden aan de straat kunnen zien wanneer het veilig is de weg te betreden/verlaten.
6) Bellavistastraat (achter de kerk)	Achter de kerk houden zich vaak junks en of alcoholisten op	x
7) Goossenmaatspark	Respondent voelt zich hier 's avonds niet prettig om doorheen te lopen doordat er hangjongeren, zwervers en andere mensen rondlopen	x

Tabel 18: Plekken met andere redenen van onveiligheidsgevoelens Nieuwstraatkwartier

Bijlage 9 Algemene uitwerking criminaliteitscijfers

Criminaliteit naar soort

De politiecijfers zijn gecategoriseerd op de indicatoren diefstal, inbraak en vandalisme. Deze indicatoren zijn op te delen in sub indicatoren. Deze tabel is gebaseerd op de categorieën die gebruikt zijn in de criminaliteitscijfers van politie Almelo. Zie onderstaande tabel voor de uitwerking hiervan.

Diefstal	Inbraak	Vandalisme
Diefstal van vervoermiddelen - Bromfiets/snorfiets - Fiets - Personenauto - Vrachtauto/bestelauto - Andere vervoermiddelen	Inbraak in/uit andere gebouwen - Gekwalificeerd - Niet gekwalificeerd	Vandalisme (baldadigheid)
Diefstal uit/ vanaf vervoermiddelen - Personenauto (met geweld) - Vaartuig - Andere vervoermiddelen	Inbraak in/uit bedrijf/kantoor - Gekwalificeerd - Niet gekwalificeerd	Vernieling objecten - Auto - Openbaar gebouw - Openbaar vervoer - Overige objecten
Overige diefstallen - Niet gekwalificeerd - Gekwalificeerd - Met geweld	Inbraak in/uit box/garage/schuur - Gekwalificeerd - Niet gekwalificeerd	
	Inbraak in/uit school - Gekwalificeerd - Niet gekwalificeerd	
	Inbraak in/uit woning - Gekwalificeerd - Niet gekwalificeerd	
	Inbraak in/uit winkel - Gekwalificeerd	

Tabel 19: Categorisering soort criminaliteit

Toelichting tabel 19

In tabel 19 is onderscheid gemaakt tussen gekwalificeerde diefstal/inbraak en niet gekwalificeerde diefstal/ inbraak. Het verschil tussen gekwalificeerd en niet gekwalificeerd heeft te maken met de manier waarop het incident gepleegd is, dit is toegelicht aan de hand van het incident 'diefstal uit woning':

- **Gekwalificeerde diefstal woning.** Diefstal d.m.v. braak, verbreking, inklimming, valse sleutel, valse order of vals kostuum in/uit een ruimte waar men woont alsmede de schuren, boxen, garages, bergingen, etc. die men rechtstreeks vanuit de woning kan betreden;
- **Niet gekwalificeerde diefstal.** Diefstal zonder braak, verbreking, inklimming, valse sleutel, valse order of vals kostuum in/uit een ruimte waar men woont alsmede de schuren, boxen, garages, bergingen, etc. die men rechtstreeks vanuit de woning kan betreden (DSI groep, 2018).

Met andere woorden betekent het dat gekwalificeerde diefstal gepleegd is met 'zwaardere' weggingen dan niet gekwalificeerde diefstal.

Criminaliteit naar tijdstip

Aan de hand van onderstaand schema is bepaald of de criminaliteit gepleegd is wanneer het donker of licht was. Er is per maand en dag weergegeven op welk tijdstip de zonsopgang en zonsondergang gaat plaatsvinden. Dit schema is op basis van het jaar 2019.

■ zomertijd ■ wintertijd

	jan		feb		maart		april		mei		juni		juli		aug		sep		okt		nov		dec	
	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃	☀	🌃
1	08:43	16:30	08:13	17:20	07:18	18:12	07:07	20:07	06:01	20:59	05:17	21:45	05:15	21:58	05:54	21:25	06:44	20:21	07:34	19:11	07:29	17:04	08:20	16:24
2	08:42	16:32	08:12	17:21	07:16	18:14	07:04	20:08	05:59	21:00	05:16	21:46	05:16	21:58	05:55	21:23	06:46	20:19	07:36	19:08	07:31	17:02	08:22	16:23
3	08:42	16:33	08:10	17:23	07:14	18:16	07:02	20:10	05:57	21:02	05:15	21:47	05:17	21:57	05:57	21:21	06:48	20:17	07:38	19:06	07:33	17:00	08:23	16:22
4	08:42	16:34	08:08	17:25	07:12	18:17	07:00	20:12	05:56	21:04	05:14	21:48	05:18	21:57	05:58	21:20	06:49	20:14	07:39	19:04	07:35	16:58	08:24	16:22
5	08:42	16:35	08:07	17:27	07:09	18:19	06:57	20:14	05:54	21:06	05:14	21:49	05:19	21:56	06:00	21:18	06:51	20:12	07:41	19:01	07:36	16:57	08:26	16:21
6	08:41	16:36	08:05	17:29	07:07	18:21	06:55	20:15	05:52	21:07	05:13	21:50	05:19	21:56	06:02	21:16	06:53	20:10	07:43	18:59	07:38	16:55	08:27	16:21
7	08:41	16:38	08:03	17:31	07:05	18:23	06:53	20:17	05:50	21:09	05:13	21:51	05:20	21:55	06:03	21:14	06:54	20:07	07:44	18:57	07:40	16:53	08:28	16:20
8	08:40	16:39	08:01	17:33	07:03	18:25	06:50	20:19	05:48	21:10	05:12	21:52	05:21	21:55	06:05	21:12	06:56	20:05	07:46	18:55	07:42	16:51	08:29	16:20
9	08:40	16:40	07:59	17:35	07:00	18:26	06:48	20:21	05:47	21:12	05:12	21:53	05:22	21:54	06:06	21:10	06:58	20:03	07:48	18:52	07:44	16:50	08:31	16:20
10	08:39	16:42	07:58	17:36	06:58	18:28	06:46	20:22	05:45	21:14	05:11	21:53	05:24	21:53	06:08	21:08	06:59	20:00	07:50	18:50	07:45	16:48	08:32	16:20
11	08:38	16:43	07:56	17:38	06:56	18:30	06:44	20:24	05:43	21:15	05:11	21:54	05:25	21:52	06:10	21:06	07:01	19:58	07:51	18:48	07:47	16:47	08:33	16:20
12	08:38	16:45	07:54	17:40	06:53	18:32	06:41	20:26	05:42	21:17	05:11	21:55	05:26	21:51	06:11	21:04	07:03	19:56	07:53	18:45	07:49	16:45	08:34	16:20
13	08:37	16:46	07:52	17:42	06:51	18:34	06:39	20:28	05:40	21:18	05:10	21:56	05:27	21:50	06:13	21:02	07:04	19:53	07:55	18:43	07:51	16:43	08:35	16:20
14	08:36	16:48	07:50	17:44	06:49	18:35	06:37	20:29	05:38	21:20	05:10	21:56	05:28	21:49	06:15	21:00	07:06	19:51	07:57	18:41	07:53	16:42	08:36	16:20
15	08:35	16:50	07:48	17:46	06:46	18:37	06:35	20:31	05:37	21:22	05:10	21:57	05:29	21:48	06:16	20:58	07:08	19:49	07:58	18:39	07:54	16:41	08:36	16:20
16	08:34	16:51	07:46	17:48	06:44	18:39	06:32	20:33	05:35	21:23	05:10	21:57	05:31	21:47	06:18	20:56	07:09	19:46	08:00	18:37	07:56	16:39	08:37	16:20
17	08:33	16:53	07:44	17:50	06:42	18:41	06:30	20:34	05:34	21:25	05:10	21:58	05:32	21:46	06:20	20:54	07:11	19:44	08:02	18:34	07:58	16:38	08:38	16:20
18	08:32	16:54	07:42	17:52	06:39	18:42	06:28	20:36	05:32	21:26	05:10	21:58	05:33	21:45	06:21	20:52	07:12	19:41	08:04	18:32	08:00	16:36	08:39	16:20
19	08:31	16:56	07:40	17:53	06:37	18:44	06:26	20:38	05:31	21:28	05:10	21:58	05:35	21:44	06:23	20:50	07:14	19:39	08:06	18:30	08:01	16:35	08:39	16:21
20	08:30	16:58	07:38	17:55	06:35	18:46	06:24	20:40	05:30	21:29	05:10	21:59	05:36	21:43	06:25	20:48	07:16	19:37	08:07	18:28	08:03	16:34	08:40	16:21
21	08:29	17:00	07:36	17:57	06:32	18:48	06:22	20:41	05:28	21:31	05:11	21:59	05:37	21:41	06:26	20:46	07:17	19:34	08:09	18:26	08:05	16:33	08:40	16:22
22	08:28	17:01	07:34	17:59	06:30	18:49	06:20	20:43	05:27	21:32	05:11	21:59	05:39	21:40	06:28	20:44	07:19	19:32	08:11	18:24	08:06	16:32	08:41	16:22
23	08:26	17:03	07:31	18:01	06:28	18:51	06:17	20:45	05:26	21:33	05:11	21:59	05:40	21:39	06:30	20:41	07:21	19:30	08:13	18:22	08:08	16:31	08:41	16:23
24	08:25	17:05	07:29	18:03	06:25	18:53	06:15	20:47	05:25	21:35	05:11	21:59	05:42	21:37	06:31	20:39	07:22	19:27	08:14	18:20	08:10	16:30	08:42	16:23
25	08:24	17:07	07:27	18:05	06:23	18:55	06:13	20:48	05:23	21:36	05:12	21:59	05:43	21:36	06:33	20:37	07:24	19:25	08:16	18:18	08:11	16:28	08:42	16:24
26	08:22	17:08	07:25	18:06	06:21	18:56	06:11	20:50	05:22	21:38	05:12	21:59	05:44	21:34	06:34	20:35	07:26	19:22	08:18	18:16	08:13	16:28	08:42	16:25
27	08:21	17:10	07:23	18:08	06:18	18:58	06:09	20:52	05:21	21:39	05:13	21:59	05:45	21:33	06:36	20:33	07:27	19:20	08:20	17:13	08:14	16:27	08:43	16:25
28	08:20	17:12	07:21	18:10	06:16	19:00	06:07	20:53	05:20	21:40	05:13	21:59	05:47	21:31	06:38	20:30	07:29	19:18	07:22	17:11	08:16	16:26	08:43	16:26
29	08:18	17:14			06:14	19:02	06:05	20:55	05:19	21:41	05:14	21:59	05:49	21:30	06:39	20:28	07:31	19:15	07:24	17:10	08:17	16:25	08:43	16:27
30	08:17	17:16			06:11	19:03	06:03	20:57	05:18	21:43	05:15	21:58	05:51	21:28	06:41	20:26	07:33	19:13	07:25	17:08	08:19	16:24	08:43	16:28
31	08:15	17:18			07:09	20:05			05:17	21:44			05:52	21:26	06:43	20:24			07:27	17:06			08:43	16:29

Figuur 47: Zonsopgang en zonsondergang Almelo (Zonsopgangzonsondergang, 2019)

Toelichting figuur 47

Het is bij dit onderzoek van belang om te weten of het op het moment van het plegen van de criminaliteit licht of donker was. Het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting kan alleen in relatie staan tot criminaliteit, wanneer de criminaliteit is gepleegd, wanneer het donker was. Aan de hand van een opgesteld schema over zonsopgang en zonsondergang door de website Zonsopgangzonsondergang.nl, is bepaald of het op het moment van het plegen van de criminaliteit licht of donker is geweest (Zonsopgangzonsondergang, 2019). Op deze website is een tabel weergegeven, waarin per dag/maand staat vermeld op welk tijdstip de zonsopgang en zonsondergang plaatsvinden. Deze tabel is een schatting over het jaar 2019 en is voor dit onderzoek als maatstaf gebruikt.

De politiecijfers zijn alleen gecategoriseerd op ochtend, middag, avond en nacht. Maar er kan niet zomaar vanuit worden gegaan dat het in de ochtend in januari al licht is. Want de ochtend betreft tijdstippen van 06:00 en 09:00, dus dan kan het per dag/maand en tijdstip verschillen of het op het tijdstip licht of donker is geweest. Het is natuurlijk nooit precies te bepalen wanneer de zonsopgang of zonsondergang plaatsvindt. Daarom is gekozen om figuur 47 te hanteren als maatstaf, omdat het als meest betrouwbare manier van meten is bepaald. Zie daarvoor bovenstaande toelichting.

9.1 Criminaliteitscijfers Aalderinkshoek

Criminaliteit naar locatie

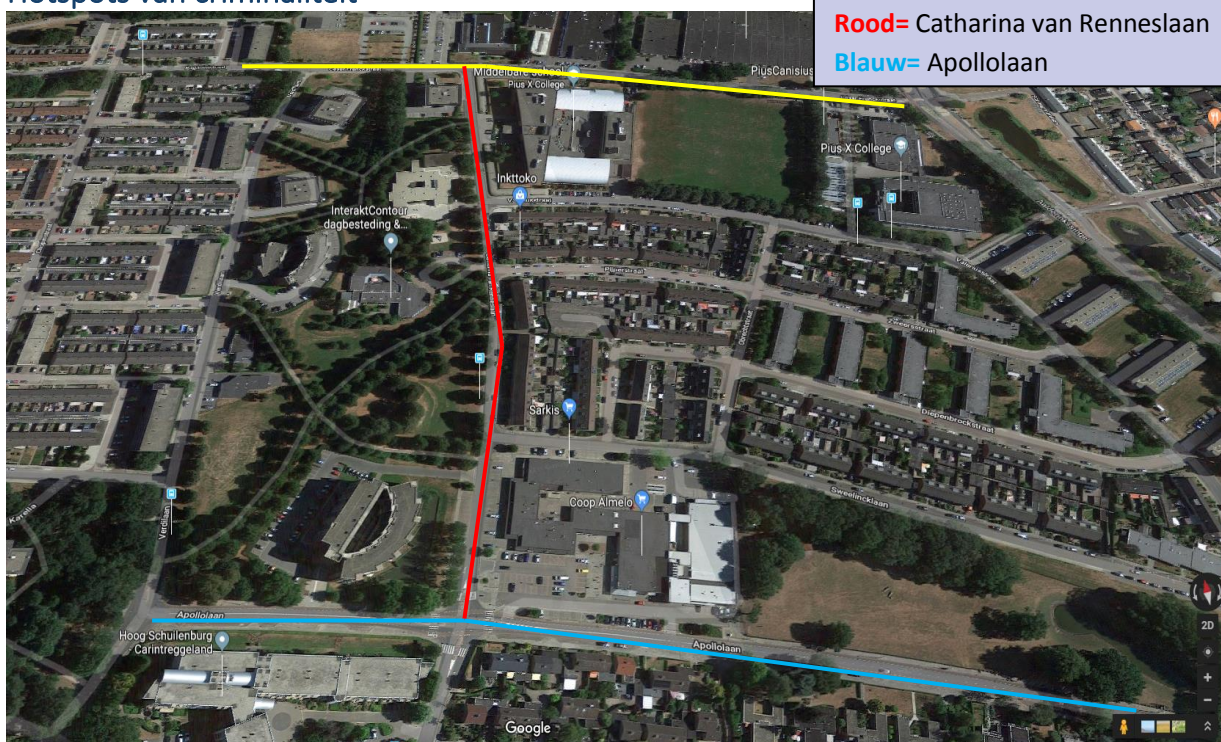
In onderstaande tabel is de hoeveelheid criminaliteit per straat, per buurt en in totaal weergegeven, gebaseerd op criminaliteitscijfers van politie Almelo.

Buurt (straten)		Aantal incidenten	
Noordwest			
-	Bartókstraat	3	
-	Bellinistraat	3	
-	Berliozstraat	1	
-	Chopinstraat	5	
-	Debussystraat	2	
-	Donizettistraat	1	
-	Karelia	2	
-	Paganinistraat	2	
-	Palestrinastraat	6	
-	Rachmaniofstraat	2	
-	Rossinistraat	4	
-	Sibeliustraat	5	
-	Tsjaikowskystraat	3	
-	Vivaldistraat	6	
		Totaal aantal incidenten Noordwest	45
Noordoost			
-	Aalderinkssingel	8	
-	Apollolaan	32	
-	Catharina van Renneslaan	29	
-	César Franckstraat	17	
-	Diepenbrockstraat	7	
-	Obrechtstraat	1	
-	Pijperstraat	2	
-	Richard Holstraat	1	
-	Sweelincklaan	7	
-	Valeriusstraat	12	
-	Verdilaan	3	
-	Zweerstraat	3	
		Totaal aantal incidenten Noordoost	122
Zuidwest			
-	Beethovenlaan	6	
-	Brucknerstraat	6	
-	Haydnlaan	6	
-	Liszstraat	3	
-	Mahlerstraat	2	
-	Mozartstraat	8	
-	Strauszstraat	6	
		Totaal aantal incidenten Zuidwest	37

Zuidoost		
- Aalderinkshof	1	
- Apollolaan	2	
- Bachlaan	10	
- Händelstraat	3	
- Mendelssohnstraat	1	
- Schumannstraat	3	
- Telemannstraat	2	
	Totaal aantal incidenten Zuidoost	22
Totaal aantal incidenten		226

Tabel 20: Hoeveelheid criminaliteit naar locatie Aalderinkshoek (Politie Almelo, 2019)

Hotspots van criminaliteit

Figuur 48: Locatie hotspots criminaliteit Aalderinkshoek

Criminaliteit naar soort

In onderstaande tabel is de criminaliteit naar soort weergegeven, gebaseerd op diefstal, inbraak en vandalisme.

Soort criminaliteit (sub categorie)	Aantal incidenten	
Diefstal		
- Diefstal van vervoermiddelen	39	
- Diefstal uit/vanaf vervoermiddelen	9	
- Overige diefstallen	51	
	Totaal aantal diefstallen	99
Inbraak		
- Inbraak in/uit andere gebouwen	2	
- Inbraak in/uit bedrijf/kantoor	10	
- Inbraak in/uit box/garage/schuur	20	

- Inbraak in/uit school	12	
- Inbraak in/uit woning	21	
- Inbraak in/uit winkel	3	
	Totaal aantal inbraken	68
Vandalisme		
- Vandalisme (baldadigheid)	6	
- Vernieling objecten	53	
	Totaal aantal vandalisme	59
Totaal aantal incidenten		226

Tabel 21: Hoeveelheid criminaliteit naar soort Aalderinkshoek (Politie Almelo, 2019)

Criminaliteit naar tijdstip

Tijdstip	Aantal incidenten	
Wanneer het licht is		
- Januari	22	
- Februari	13	
- Maart	13	
- April	19	
- Mei	18	
- Juni	13	
- Juli	12	
- Augustus	13	
- September	12	
- Oktober	6	
- November	11	
- December	9	
	Totaal aantal incidenten wanneer het licht is	161
Wanneer het donker is		
- Januari	14	
- Februari	6	
- Maart	8	
- April	3	
- Mei	0	
- Juni	6	
- Juli	7	
- Augustus	1	
- September	4	
- Oktober	7	
- November	5	
- December	4	
	Totaal aantal incidenten wanneer het donker is	65
Totaal aantal incidenten		226

Tabel 22: Hoeveelheid criminaliteit naar tijdstip Aalderinkshoek (Politie Almelo, 2019)

9.2 Criminaliteitscijfers Nieuwstraatkwartier

Criminaliteit naar locatie

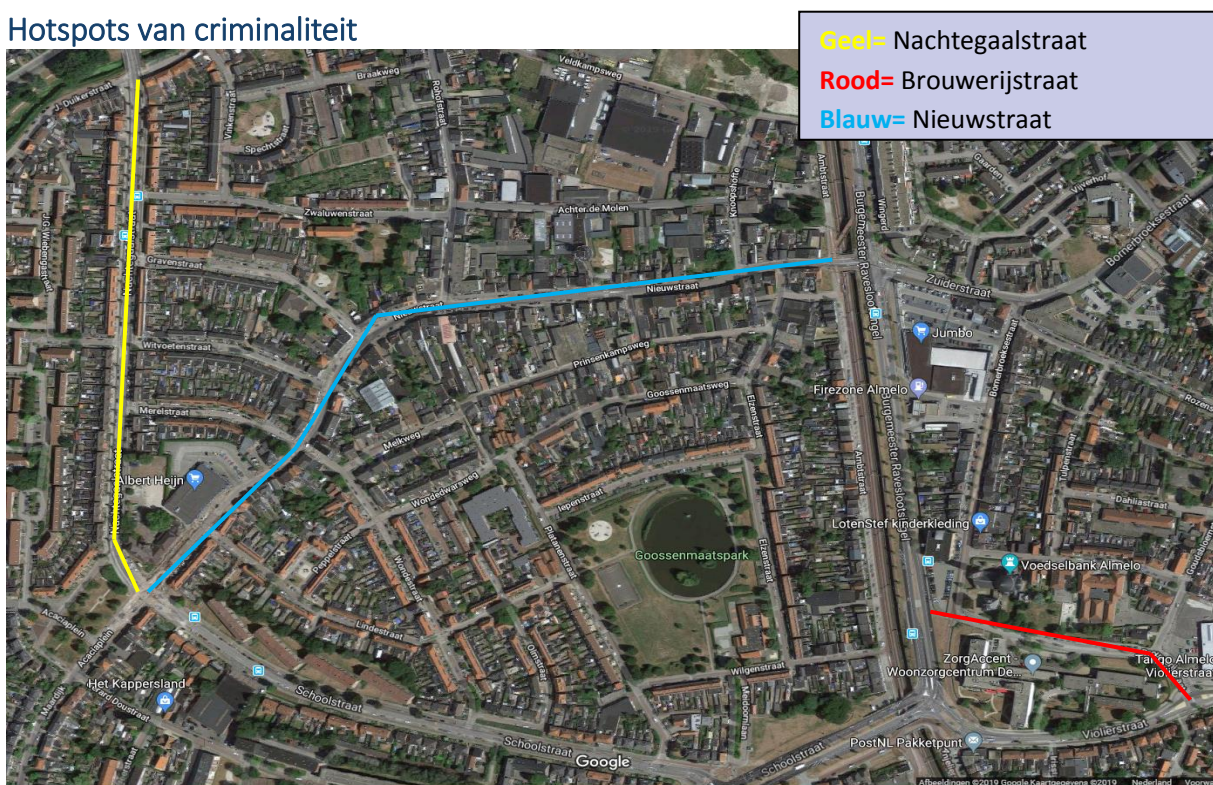
In onderstaande tabel is de hoeveelheid criminaliteit per straat, per buurt en in totaal weergegeven, gebaseerd op de criminaliteitscijfers van politie Almelo.

Buurt (straten)		Aantal incidenten	
Achterlanden en omgeving			
- Berlagelaan	2		
- Braakweg	2		
- J. Duikerstraat	2		
- J.B. van Loghemstraat	3		
- J.G. Wiebenstraat	5		
- J.J.P. Oudstraat	1		
- Jacob van Campenstraat	1		
- Mezenstraat	5		
- Rohofstraat	4		
- Spechtstraat	2		
- Spreeuwenstraat	1		
- Vinkenstraat	4		
- Zwaluwenstraat	3		
	Totaal aantal incidenten Achterlanden en omgeving	35	
Witvoet en omgeving			
- Gravenstraat	9		
- Merelstraat	1		
- Nachtegaalstraat	13		
- Rohofstraat	1		
- Witvoetenstraat	2		
- Zwaluwenstraat	7		
	Totaal aantal incidenten Witvoet en omgeving	33	
Nieuwstraat en omgeving			
- Achter de Molen	1		
- Ambtstraat	12		
- Brouwerijstraat	15		
- Goossenmaatsweg	6		
- Melkweg	1		
- Merelstraat	1		
- Nieuw Sligtestraat	1		
- Nieuwstraat	39		
- Platanenstraat	5		
- Prinsenkampweg	5		
- Rohofstraat	9		
- Veldkampsweg	2		
- Wondedwarsweg	8		
	Totaal aantal incidenten Nieuwstraat en omgeving	105	
Wonde en omgeving			
- Elzenstraat	7		

- Goossenmaatsweg	4	
- Iepenstraat	1	
- Lindestraat	8	
- Olmstraat	2	
- Peppelstraat	4	
- Platanenstraat	3	
- Schoolstraat	3	
- Wilgenstraat	3	
- Wondestraat	9	
	Totaal aantal incidenten Wonde en omgeving	44
Totaal aantal incidenten		217

Tabel 23: Hoeveelheid criminaliteit naar locatie Nieuwstraatkwartier (Politie Almelo, 2019)

Hotspots van criminaliteit

Figuur 49: Locatie hotspots criminaliteit Nieuwstraatkwartier

Criminaliteit naar soort

In onderstaande tabel is de criminaliteit naar soort weergegeven, gebaseerd op diefstal, inbraak en vandalisme.

Soort criminaliteit (sub categorie)	Aantal incidenten	
Diefstal		
- Diefstal van vervoermiddelen	44	
- Diefstal uit/vanaf vervoermiddelen	15	
- Overige diefstallen	43	
	Totaal aantal diefstallen	102
Inbraak		
- Inbraak in/uit andere gebouwen	7	
- Inbraak in/uit bedrijf/kantoor	2	

- Inbraak in/uit box/garage/schuur	10	
- Inbraak in/uit school	0	
- Inbraak in/uit woning	24	
- Inbraak in/uit winkel	1	
	Totaal aantal inbraken	44
Vandalisme		
- Vandalisme (baldadigheid)	5	
- Vernieling objecten	66	
	Totaal aantal vandalisme	71
Totaal aantal incidenten		217

Tabel 24: Hoeveelheid criminaliteit naar soort Nieuwstraatkwartier (Politie Almelo, 2019)

Criminaliteit naar tijdstip

Tijdstip	Aantal incidenten	
Wanneer het licht is		
- Januari	9	
- Februari	10	
- Maart	13	
- April	12	
- Mei	12	
- Juni	15	
- Juli	18	
- Augustus	10	
- September	8	
- Oktober	7	
- November	10	
- December	11	
	Totaal aantal incidenten wanneer het licht is	135
Wanneer het donker is		
- Januari	15	
- Februari	9	
- Maart	11	
- April	6	
- Mei	9	
- Juni	0	
- Juli	4	
- Augustus	2	
- September	5	
- Oktober	5	
- November	3	
- December	13	
	Totaal aantal incidenten wanneer het donker is	82
Totaal aantal incidenten		217

Tabel 25: Hoeveelheid criminaliteit naar tijdstip Nieuwstraatkwartier (Politie Almelo, 2019)

Bijlage 10 Aanbevelingen ten aanzien van onderzoeksmethode

In deze bijlage zijn aanbevelingen met betrekking tot de onderzoeksmethode gegeven. Dit is gedaan zodat in een eventueel vervolgonderzoek betere/ betrouwbaardere resultaten verkregen kunnen worden.

In dit onderzoek is de algemene (on)veiligheidsbeleving van de bewoners van de wijken Aalderinkshoek en Nieuwstraatkwartier onderzocht aan de hand van interviews met de wijkregisseur, wijkondersteuner en wijkagent (experts) van de wijken. Dit betekent dat informatie over de algemene (on)veiligheidsbeleving verkregen is uit 'tweede hand'. De experts hebben antwoord gegeven voor de bewoners van de wijken. De experts weten veel over wat er speelt in de wijken en wat bewoners over zaken vinden. Echter weten de experts niet alles, waardoor de informatie eventueel niet geheel is. Dit zorgt voor minder betrouwbare informatie voor het onderzoek. Wanneer de gemeente eventueel een dergelijk onderzoek gaat uitvoeren, is het advies om deze informatie uit eerste hand te verkrijgen. Dit kan via vragen in een anonieme enquête. Het is logisch dat onrust in een wijk vermeden wordt, maar voor betrouwbare informatie is het wel van belang om uit eerste hand informatie te verkrijgen. De veiligheidsmonitor heeft verschillende vragen opgesteld wat betreft veiligheidsbeleving in buurten. Deze vragen kunnen in de anonieme enquête gebruikt worden, wanneer de gemeente eventueel alsnog in een volgend onderzoek de algemene (on)veiligheidsbeleving in beide wijken wil onderzoeken.

Om de onveiligheidsbeleving in relatie tot het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting te onderzoeken, zijn een aantal vragen gesteld aan bewoners middels een online enquête. In eerste instantie werd gestreefd naar een respons van ongeveer 20%. Al snel werd duidelijk dat dit niet haalbaar was voor beide wijken. Voornamelijk in de wijk Nieuwstraatkwartier viel de respons tegen. Omdat er wel in beide wijken duidelijke opmerkingen zijn gegeven over plekken die onveiligheidsgevoelens creëren bij bewoners, zijn wel duidelijke conclusies kunnen trekken. Bij een volgend onderzoek is het noodzakelijk dat er op een aantal punten gelet wordt. Gezien de tijd in dit onderzoek, is gekozen om de enquête online te laten invullen door bewoners. Bewoners hebben een brief ontvangen met een uitnodiging om deel te nemen aan de online enquête (via een link of QR-code). Niet alle bewoners van de wijk hebben een enquête ontvangen. Er is namelijk een steekproef uit de wijk getrokken. Het kan zijn dat bewoners, die geen brief hebben ontvangen, zich buitengesloten voelen van het onderzoek. Het advies voor een volgend onderzoek is om alle bewoners een brief te sturen. Dit wordt geadviseerd om meer betrokkenheid te creëren onder de bewoners. Gezien de tijd van dit onderzoek (20 weken) is ervoor gekozen om de online enquête, in beide wijken, twee weken uit te zetten. Daarnaast was het alleen mogelijk om de enquête online in te vullen. Wanneer de enquêtes schriftelijk werden verstuurd, zou dit meer tijd en geld kosten. Gezien de tijd van dit onderzoek leek dit niet haalbaar. Dit betekent wel dat mensen die geen computer, tablet of telefoon in bezit hebben, de enquête niet hebben kunnen invullen. In een dergelijk onderzoek wordt geadviseerd om aan te geven dat bewoners kunnen bellen of mailen, wanneer er een schriftelijke enquête gewenst is. Dit zal meer tijd en geld kosten, maar zorgt er wel voor dat iedereen de mogelijkheid krijgt om mee te doen aan de enquête.

De enquête is, in dit onderzoek, ook gedeeld via sociale media. Nadat de enquête gesloten was, bleek dat de enquête toch het meest via de link in de brief is ingevuld (in beide wijken). In een eventueel vervolgonderzoek wordt aangeraden om zoveel mogelijk sociale media accounts te benaderen om de enquête op te delen. Zoals eerder vermeld, heeft niet elke bewoner van de wijk een brief ontvangen. Het kan zijn dat bewoners de enquête voor het eerst hebben gezien op facebook. Mogelijk hadden meer mensen op facebook de enquête ingevuld, als deze mensen ook een brief hadden ontvangen. Een eventuele verklaring hiervoor is dat bewoners zich dan meer persoonlijk uitgenodigd voelen.

In dit onderzoek is de enquête bekendgemaakt onder bewoners via sociale media, via een mailinglijst van een wijkblad, via een brief, en via de krant. Er zijn dus veel verschillende middelen ingezet. Toch wordt geadviseerd om bewoners eerder voor te bereiden op de komst van een enquête. Er wordt geadviseerd om twee weken voordat de brief verstuurd wordt, bewoners te informeren over de enquête. Dit kan via de middelen die hierboven zijn toegelicht. Doordat bewoners eerder op de hoogte zijn van het feit dat er een enquête aan zit te komen, kunnen bewoners zich hierop voorbereiden. In dit onderzoek werd door experts vermeld dat bewoners slecht reageren op brieven van de gemeente of de brieven niet eens openen. Dit was ook terug te zien in de respons. Dit kan eventueel opgelost worden door blanco enveloppen te gebruiken in plaats van enveloppen van de gemeente. Daarnaast wordt aangeraden om bewoners meer tijd te geven voor het invullen van de enquête. In dit onderzoek hebben bewoners twee weken de tijd gehad om deel te nemen. Geadviseerd wordt, in een dergelijk onderzoek, minimaal vier weken hiervoor uit te trekken. Zo is er de mogelijkheid om na twee weken een herinneringsbrief te versturen. Daarnaast bestaat dan de mogelijkheid om op sociale media herinneringsberichten te plaatsen.

Concluderend met betrekking tot de aanbevelingen hierboven is, dat wanneer de gemeente een dergelijk onderzoek zal gaan uitvoeren, hier geruim de tijd voor moet worden genomen. Tijdens dit onderzoek is gemerkt dat 20 weken erg kort is voor een onderzoek als dit. Door vertragingen zijn de enquêtes pas uitgezet in week 15 en 16 van de afstudeerperiode. Met een onderzoek als dit, is de onderzoeker geheel afhankelijk van anderen, waardoor zaken misschien langer duren dan verwacht. Dit was, bij dit onderzoek ook het geval. Het advies is om eerst te beginnen met het uitzoeken, hoe de procedure van het uitzetten van een enquête in elkaar zit. Tijdens dit onderzoek werd duidelijk dat allerlei zaken geregeld moesten worden, waar van te voren geen rekening mee is gehouden. Bijvoorbeeld het maken en opsturen van de brieven. Ook was vaak niet duidelijk welke persoon bij de gemeente benaderd moest worden voor vragen over de procedure van de enquête. Het is dus belangrijk dat hiermee rekening wordt gehouden.